

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

Letnik XVI

5/2018

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

*Letnik 16, številka 5
2018*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8721 (elek. verzija)

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

<i>Predgovor</i>	4
<i>Ana Čič: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	6
<i>Sabina Požar: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	58
<i>Sara Abrahamsberg: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	95
<i>Metod Rudolf: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	134
<i>Boštjan Potočnik: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	167
<i>Elena Franetič: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	205
<i>Saša Perović: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	246
<i>Avtorji prispevkov</i>	295

Predgovor

V študijskem letu 2017/18 so imeli študentje 2. letnika magistrskega pedagoškega (enopredmetnega) študijskega programa zgodovine v okviru predmeta Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli projektno nalogo.

V projektni nalogi so pripravili delovne liste za muzejsko in arhivsko delo ter naloge na izbrane zgodovinske vire, ki se lahko uporabljajo v osnovnih in srednjih šolah pri zgodovini in predstavljajo primer terenskega dela pri pouku zgodovine.

Urednica: Danijela Trškan

TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2017/18

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK:
Ana Čič

DATUM:
27. 3. 2018

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

DELOVNI LIST ZA MUZEJ

DELOVNI LIST ZA ARHIV

MUZEJSKI DELOVNI LIST ZA SREDNJO ŠOLO

Park vojaške zgodovine Pivka je muzejsko turistično središče, ki ponuja vpogled v bogato vojaško-zgodovinsko dediščino območja z namenom izobraževanja, raziskovanja in izjemnih doživetij. Obiskovalce želi seznaniti z zgodovinskim dogajanjem povezanim z vojsko in vojaštvom ter zlasti pri mladih poživiti domovinsko zavest.

Park je bil ustanovljen leta 2004 in od takrat naprej hitro širi svojo ponudbo ter dopolnjuje svojo zbirko eksponatov. Danes velja za največji muzejski kompleks v Sloveniji. V njem je predstavljena tankovsko-artilerijska zbirka, stalna razstava Pot v samostojnost, jugoslovanska podmornica P-913 Zeta, v njem pa domujejo tudi manjše,časne in gostujoče razstave.

URNIK

Julij, avgust	Vsak dan 10:00-18:00
Maj, junij, september, oktober	Ponedeljek-petek 10:00-16:00 Sobota, nedelja, prazniki 10:00-18:00
Marec, april	Ponedeljek-petek 11:00-15:00 Sobota, nedelja, prazniki 10:00-16:00
Januar, februar, december, november	Ponedeljek-petek 11:00-14:00 Sobota, nedelja, prazniki 10:00-16:00
25. 12. in 1.1. ZAPRTO	
Za najavljene skupine večje od 15 oseb je obisk možen skozi vse leto.	

KONTAKT

Javni zavod za upravljanje dediščine in turizem Pivka

Kolodvorska cesta 51

6257 Pivka

T: (386) 031 775 002

E: info@parkvojaskezgodovine.si

VOJAŠKI MUZEJ SLOVENSKE VOJSKE

Kadetnica Maribor, Engelsova 15, 2111 Maribor

spletna stran: www.vojaskimuzej.si

NAVODILA ZA DELO V MUZEJU

Ogled Parka vojaške zgodovine boste začeli na prostoru sredi parka, kjer stoji največji eksponat- lokomotiva. Prek muzejskega delovnega lista si boste v paviljonih B in C ogledali tankovsko-artilerijsko zbirko, spoznali boste del dogajanja med 1. svetovno vojno in v povojnem obdobju. Pri reševanju določenih nalog lahko uporabljate mobilne telefone; geslo za dostop do interneta je MuzejPivka! V pomoč pri reševanju nalog z merjenjem pa naj vam bo ravnalo na zadnji strani delovnega lista.

OPOZORILO: Ker so muzejski eksponati neprecenljive vrednosti moramo z njimi ravnati pazljivo. Plezanje na oklepna vozila ni dovoljeno, lahko pa se jih dotaknemo. Ravno tako se lahko dotaknemo določenih primerkov v muzeju, ki so temu posebej namenjeni. Po prostorih ne divjamo in ne kričimo saj nismo sami. Smeti mečemo v smetnjake.

USPEŠNO REŠEVANJE IN PRIJETEN OGLEDE VAM ŽELI EKIPA PVZ!

PRIMERNOST NALOG ZA STAROSTNE SKUPINE

Muzejski delovni list je namenjen odkrivanju vojaške zgodovine, vsebinsko se posveča obema svetovnima vojnoma ter deloma povojnemu oziroma obdobju socialistične Jugoslavije. Njegovo uporabo zato priporočamo predvsem dijakom srednjih šol ter učencem 9. razreda osnovne šole. Pogojno, s pomočjo učitelja ali muzejskega vodnika, se lahko delovni list uporabi za 8. razred osnovne šole.

Tematsko je muzejski delovni list razdeljen na dva zaokrožena dela, za vsako stavbo (paviljona B in C) posebej, zato se ga lahko uporabi v celoti ali le za določen del oziroma temo. Težavnost nalog je različna, najbolj zahtevne so zato označene s fotografijo zlate medalje Rudolfa Maistra,* avtentične naloge pa so označene s fotografijo generalskega čina slovenske vojske.**

**Zlata medalja generala Maistra se podeli pripadnikom Slovenske vojske in delavcem ministrstva, ki opravljajo vojaško službo, za izjemno pomemben osebni prispevek pri razvoju in krepitvi Slovenske vojske oziroma obrambe Republike Slovenije.*

***Čin generala je čin Slovenske vojske, v katerega se lahko poviša generalpodpolkovnik, ki je razporejen na dolžnost generala in je to dolžnost opravljal najmanj eno leto z odlično oceno. Odgovoren je za izvajanje in usklajevanje odločitev o vojaški obrambi države. Kreira in usmerja razvojno strategijo Slovenske vojske.*

PRVI TEMATSKI SKLOP (PLATO IN B PAVILJON)

1.) Nahajaš se v centru nekdanjih vojašnic, ki so jih v tridesetih letih 20. stoletja zgradili Italijani. Pomagaj si z zemljevidom in odgovori na vprašanja.

Zakaj so vojašnice zgradili prav Italijani? Kaj so počeli na ozemlju, ki je danes del Slovenije?

S katero pogodbo je Italija dobila ta del slovenskega narodnostnega ozemlja? Kdaj je bila ta pogodba podpisana in kje? _____

Navedi vsaj eno ime za ozemlje s slovenskim prebivalstvom, ki je po rapalski pogodbi pripadlo Italiji in naštejte vsaj 4 mesta, ki so danes v Sloveniji, po podpisu rapalske pogodbe pa so spadala pod Italijo! _____

Imenuj sporazum, s katerim je Italija še pred rapalsko pogodbo zahtevala ta slovenska ozemlja in s katerim je vstopila v 1. svetovno vojno na strani antante. Kdaj je bil podpisan? _____

2.) Pred stavbo B se nahajajo trije različni eksponati: letalo, mostopolagalec in lokomotiva. Izberi si enega od njih in si zabeleži podatke o njem. Pod razpredelnico pod podatki izbrani eksponat hitro skiciraj, zraven pa zapiši, zakaj si izbral/-a prav ta eksponat.

Ime izbranega eksponata	
Država proizvajalka	
Starost eksponata	
Teža eksponata	
Uporaba	
Dodatne zanimivosti	

Skica eksponata:

Ta eksponat sem si izbral/-a: _____

3.) Vstopil si v paviljon B, kjer se v prvi sobi predvaja dokumentarni film. Oglej si ga.

~ Za kakšne vrste film gre, kakšen je njegov naslov in o čem govori?

~ Kaj ti je bilo v filmu najbolj všeč? Kaj ti v filmu ni bilo všeč?

~ Ali česa v filmu nisi razumel/-a? Zapiši si vprašanja, ki se ti ob ogledu porajajo in jih zastavi muzejskemu vodniku ali učitelju!

4.) Poišči tank M3A3 Stuart in tank M47 Patton. V razpredelnico zapiši njune podatke
 !Namig: pri izpolnjevanju si pomagaj z informativnimi tablami pred eksponatoma!

	M3A3 Stuart	M47 Patton
Teža		
Posadka		
Največja hitrost		
Debelina oklepa		

Srednji bojni tank M47 Patton

Navedi še vsaj tri razlike, ki si jih opazil med voziloma!

- _____
- _____
- _____

Lahki tank M3A3 Stuart

Postavi se v vlogo tankista na kateremkoli tanku v paviljonu. Napiši pismo družini, v katerem ji sporočaš kateri tank voziš (pri tem lahko uporabiš tudi tehnične podatke vozila), kako se kot tankist počutiš (ali ti je udobno, s kakšnimi težavami se soočaš, česa te je strah...), na katerem bojišču si, katerega leta in na strani katere države se boriš.

5.) Na koncu paviljona B je razstavni prostor namenjen 1. svetovni vojni. Hitro obkroži razstavo z naslovom V objemu strupenih hlapov in si v vitrini oglej razstavljene plinske maske.

Premisli. Ali veš zakaj so plinske maske in razstava o uporabi plina prav na tem mestu, torej na mestu kjer predstavljamo 1. svetovno vojno? _____

Plin so prvič uporabili v 1. svetovni vojni; Nemci so leta 1917 na zahodni fronti uporabili klor. Ali poznaš še kakšen bojni plin? Kakšni so njegovi učinki? _____

V razstavni vitrini poišči najstarejšo in najmlajšo plinsko masko. Kdaj sta bili narejeni? V čem se razlikujeta? Kaj misliš, sta bili učinkoviti? _____

Premisli: zakaj misliš, da so plin uporabljali tudi na soški fronti? _____

Kaj meniš o uporabi plina v vojni? Pojasni. _____

***Pomagaj si s svojim mobilnim telefonom: uporabi splet in odgovori na vprašanja.
(Geslo za WiFi: MuzejPivka!)***

Poznaš kakšen mednarodni dokument ali dogovor, ki ureja uporabo plina v vojni? _____

Od 1. svetovne vojne je minilo sto let. Kako pa je z uporabo kemičnega orožja danes? Ali poznaš kakšen konflikt, kjer se je plin uporabil nedavno? Katera država ga je uporabila? Kakšen je bil odziv svetovne javnosti? _____

DRUGI TEMATSKI SKLOP (C PAVILJON)

1. Na prehodu med B in C stavbo je nekaj zanimivih eksponatov. Oglej si jih in reši naloge.

- Opazil/-a si nekaj kosov tanka, ki je bil razrezan. S priloženim ravnilom na koncu muzejskega delovnega lista izmeri debelino/širino razrezanega kosa. Glede na izmerjen podatek poskušaj ugotoviti za kateri tank gre. Seveda se o pravilni rešitvi pozanimaj pri muzejskemu vodniku, po koncu ogleda!

Debelina v cm:

Sklepam, da gre za tank:

- Na prehodu med paviljonoma je tudi torpedo. S koraki približno izmeri njegovo dolžino in s priloženim ravnilom izmeri njegov premer, podatke pa si zabeleži na delovni list.

Dolžina v korakih:

Premer:

- ***Kako dobro poznaš podmornice? Uporabi mobilni telefon (geslo wifi: MuzejPivka!) in preveri katera je največja in katera najmanjša podmornica na svetu!***

Največja:

Najmanjša:

Ali je še v aktivni uporabi?

Ali je še v aktivni uporabi?

Kateri državi pripada?

Kdaj in v kateri državi je bila narejena?

Koliko tehta in koliko je dolga?

Koliko članov posadke ima?

Kakšne vrste podmornica je to?

Koliko je dolga in koliko tehta?

Koliko članov posadke ima?

S kakšnim namenom je bila narejena?

- Ali poznaš kakšen dogodek iz zgodovine ali sedanjosti, ki je kakorkoli povezan s podmornico? Kateri? Kratko ga opiši!

2.) Pozorno si oglej fotografijo.

Kaj prikazuje fotografija?

Kaj je v ospredju in kaj je v ozadju fotografije?

Kje in kdaj misliš, da je bila fotografija posneta?

Kakšna vrsta fotografije je to?

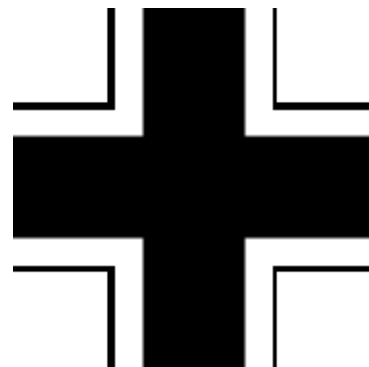
Kaj meniš, kdo so ljudje na fotografiji?

Kdo misliš, da je bil avtor posnetka?

V stavbi C poišči eksponat, ki ga prikazuje fotografija!

- Z nekaj besedami opiši eksponat: _____
- Kaj si na letalu najprej opazil/-a? _____
- Zastava katere države je na letalu? _____
- Kakšno nalogo je po tvojem mnenju imelo letalo? _____

Letalo Soko 522 so v Jugoslaviji uporabljali za trenažo, torej šolanje pilotov. Vendar je Soko postal tudi del številnih filmskih produkcij. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja so namreč v Jugoslaviji začeli s snemanjem partizanskih spektaklov. Letala tega tipa so v njih "igrala" nemška letala in so se pojavila celo v filmu Kellyjevi heroji s Clintom Eastwoodom v glavni vlogi. Dokaz za to je obris oziroma ostanek nemškega križa, ki ga lahko opaziš na krilu letala v ozadju.

Črno-beli križ, ki ga je kot svoj simbol uporabljalo nemško vojno letalstvo.

3.) V paviljonu C kjer se nahajaš je predstavljena artilerijska zbirka, torej protitankovsko in protiletalsko orožje. Preleti zbirko in ugotovi, kateri od eksponatov ima največji kaliber ter si zabeleži podatek. Lahko si pomagaš z informacijskimi tablami.

Največji kaliber ima:

Kaliber:

4.) Pri topu z največjim kalibrom se nahaja prikaz vleke težke havbice. Postavitev je zanimiva saj ameriški vlečni traktor vleče sovjetsko havbico. Ker oba eksponata izhajata iz obdobja hladne vojne, obiskovalci običajno menijo, da je postavitev napačna in da so se avtorji razstave uštel.

Kaj meniš, zakaj obiskovalce zmoti takšna postavitev? Kot namig naj ti služi podatek, da gre za prikaz vleke v Jugoslaviji, po koncu 2. svetovne vojne. Če odgovora ne poznaš, nadaljuj z reševanjem delovnega lista in poskušaj odgovoriti kasneje!

Pomagaj si s karikaturjo in odgovori na vprašanja.

Kaj označujemo s pojmom HLADNA VOJNA?

Svet je bil v hladni vojni razdeljen na dva pola. V kateri blok je spadala Jugoslavija? Utemelji svoj odgovor.

V obdobju hladne vojne je prihajalo do različnih "vročih" kriz, kjer so velesile merile svoje moči. Naštej nekaj kriznih žarišč v svetu in eno od kriz podrobneje opiši.

Postavi se v vlogo novinarja, ki poroča o hladni vojni in napiši kratko reportažo. Sam/-a si izberi dogodek ("krizo") o kateri boš poročal/-a, ali pa poročaj na splošno o hladni vojni. Prispevek mora vsebovati vse bistvene podatke: kraj in čas, vpletene države, bistvo spora oziroma dogajanja, morebitne posledice, pa tudi položaj Jugoslavije v vojni.

5.) Postavi se v vlogo strokovnega delavca v Parku vojaške zgodovine. Predstavljaš si, da te skupina obiskovalcev vpraša, zakaj v muzeju oglašujete vojno, povzdiguje vojsko in orožje. Kaj bi takšni skupini odgovoril? Ali po tvojem mnenju vojaški muzeji reklamirajo vojno ali pa prispevajo k poznavanju le-te in opominjajo na njene grozote, da se ne bi nikoli več ponovile? Svoj odgovor kratko utemelji.

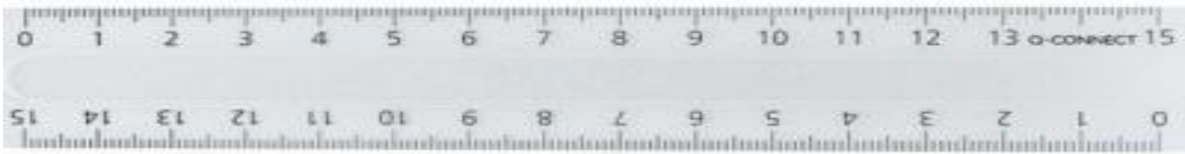
**"KTO NIE PAMIĘTA HISTORII SKAZANY
JEST NA JEJ PONOWNE PRZEŻYCIE"**

GEORGE SANTAYANA

**"THE ONE WHO DOES NOT REMEMBER
HISTORY IS BOUND TO LIVE THROUGH IT
AGAIN"**

GEORGE SANTAYANA

Znan izrek, ki je med drugim zapisan tudi v nekdanjem taborišču v Auschwitzu.

REŠITVE NALOG

PRVI TEMATSKI SKLOP (PLATO IN B PAVILJON)

1.)

-Vojašnice so zgradili Italijani, ker so po 1. sv. vojni dobili ta del današnjega slovenskega ozemlja.

-Italija je ta del našega ozemlja dobila z Rapalsko pogodbo, ki je bila podpisana leta 1920 v mestu Rapallo, po katerem je dobila ime.

-Venzia Giulia, Julijska Benečija, Julijska krajina; mesta, ki so po vojni pripadla Italiji: Pivka, Postojna, Sežana, Kobarid, Ajdovščina...

-Londonski sporazum/memorandum, podpisan je bil 26.4.1915

2.)

Ime izbranega eksponata	Nosilec mostu MT-55A
Država proizvajalka	Češkoslovaška
Starost eksponata	V uporabo uveden 1968 (starost 50 let)
Teža eksponata	36,5t
Uporaba	Inženirsko vozilo, ki nosi preklonni most za prečkanje različnih ovir
Dodatne zanimivosti	Most se lahko postavi v 3min, samo 2 člana posadke, dolžina mostu 17,5m, uporabljajo se še danes

3.)

-Gre za dokumentarni film z naslovom Tank, ki govori o ustanovitvi prve partizanske tankovske brigade med 2. svetovno vojno v Jugoslaviji.

4.)

	M3A3 Stuart	M47 Patton
Teža	14,5t	46t

DRUGI TEMATSKI SKLOP (C PAVILJON)

1.)

- Debelina v cm: ok.40mm
Sklepam, da gre za tank: Sherman
- Dolžina v korakih: 5 korakov
Premer: 30cm

Največja: Projekt 941 ali Akula (Tajfun)

Ne

Rusiji

22 000t, dolga je 175m

Jedrsko podmornica

160

Najmanjša: Bober

Ne

V Nemčiji, leta 1944

1

6t, dolga je 8,9m

Narejene so bile v pričakovanju izkrcanja zaveznikov, katerih invazijo bi poskušale preprečiti.

Posadka	4	5
Največja hitrost	58km	48km
Debelina oklepa	13-51mm	Do 101mm

Dodatne razlike med njima:

- M3A3 Stuart ima manjši top (manjši kaliber, manjšo moč)
- Na Stuartu je jugoslovanska zastava in rdeča zvezda, na Pattonu pa ne
- Patton ima širše gosenice

5.)

-Razstava o plinskih maskah in plinu je na tem mestu zato, ker je bil plin prvič uporabljen prav v 1. sv. vojni kot orožje za množično uničevanje.

-Fosgen, difosgen, iperit- je mehurjevec, poškoduje pljuča in notranje organe, na koži povzroči mehurje, lahko povzroči slepoto

-Najstarejša maska je iz obdobje 1. sv. vojne (1916), najmlajša pa s konca 1. sv. vojne (1918). Najstarejša je kot kapuca, odprtina s stekli ima le za oči; najmlajša ima cev za dihanje, odprtini za oči, je iz gume ne iz blaga. Menim, da je bila mlajša bolj učinkovita od najstarejše, a so bile obe učinkovite pri obrambi pred manj strupenimi plini (klor).

-Pline so uporabljali predvsem na težjem terenu- Soška fronta je potekala po visokogorju, po terenu, ki ga običajno orožje ni lahko doseglo, zato so tam uporabili plin.

-Ženevske konvencije.

-Kemično orožje se je od obdobja 1. sv. vojne še nadalje razvijalo in je prisotno tudi danes, čeprav prepovedano z mednarodnimi konvencijami. Pred kratkim so ga uporabili v Siriji, uporabila naj bi ga Rusija. Odziv mednarodne javnosti je bil kritičen, a je del javnosti še vedno mnenja, da do dejanske uporabe plina ni prišlo in je vse plod ameriške propagande.

- Eden odmevnejših dogodkov je tragična nesreča ruske podmornice Kursk. Ta se je nepričakovano potopila na vojaških vajah leta 2000, njena nesreča pa je še danes zavita v skrivnost. Nekateri menijo, da je bila potopljena s strani Rusije, ki tudi ni pustila reševanja bližjim, norveškim ladjam.

2.)

-Fotografija prikazuje letalo in njegovo posadko.

-V ospredju fotografije so člani posadke obrnjeni proti fotografu, v ozadju pa je stavba, verjetno letališče.

-Fotografija je bila posneta na nekem letališču, v 2. polovici prejšnjega stoletja

-Gre za črnobelo fotografijo

-Ljudje na fotografiji so verjetno vojaki, člani posadke ali pa tudi mehaniki oziroma tehnično osebje

-Avtor fotografije je verjetno tudi vojak ali član tehničnega osebja, morda osebja na letališču, lahko je bil novinar

- Z nekaj besedami opiši eksponat: siv, nerestavriran, star, brez enega krila
- Kaj si na letalu najprej opazil/-a? Da letalo ni restavrirano
- Zastava katere države je na letalu? Jugoslavije
- Kakšno nalogo je po tvojem mnenju imelo letalo? Verjetno je bilo uporabljeno v boju ali pa je bilo narejeno za treninge

3.)

-Največji kaliber ima top Long Tom

-Kaliber 125mm

4.)

-Postavitev obiskovalce zmoti za to, ker gre za povojno obdobje, čas hladne vojne, ko se je svet delil na dva pola- Zahodni, ameriški in Vzhodni, ruski. ZDA in Rusija sta bili največji sovražnici in ostale države so se opredeljevale za eno ali drugo stran. Države zaveznice Amerike so zato imele ameriško orožje, države zaveznice Rusije pa rusko. Zato je logično sklepati, da določena država ni imela orožja in tehnike obeh velesil.

-S pojmom hladna vojna označujemo obdobje po koncu 2. svetovne vojne do razpada Sovjetske zveze. Gre za čas napetosti med nekdanjimi zavezniki ZDA in SZ. Svet se je razdelil na dva pola, zahodnega in vzhodnega, prihajalo pa je do kriz, kjer sta ti dve velesili merili svojo moč.

-Jugoslavija ni spadala v nobenega od blokov, začela je tudi gibanje neuvrščenih- do leta 1948 je bila del vzhodnega bloka, po sporu z Informbirojem se je obrnila na zahod in od ZDA prejela veliko vojaško pomoč, po Stalinski smrti, v 60. letih pa se je spet obrnila na Rusijo.

-Vietnamska vojna, Korejska vojna, kriza na Bližnjem vzhodu, Kubanska kriza. Vojna v Vietnamu je bila ena najdaljših vojn v zgodovini. Šlo je za državljansko vojno med severom Vietnama, ki ga je vodil Ho Chi Minh in ga je podpirala Sovjetska zveza, ter med južnim delom, ki ga je podpirala ZDA. Te so se na koncu zaradi velikih izgub, stroškov, pa tudi mirovniških gibanj in protestov v svoji državi, umaknile iz Vietnama.

VIRI ZA GRADIVO

Ana Čič: osebni arhiv

Viri za slikovno gradivo

Ana Čič: osebni arhiv

<https://www.parkvojaskezgodovine.si/>. Dostopno 23.5.2018)

https://www.youtube.com/channel/UCYzz0BwnsGzkfsgc9I54_Q. Dostopno 23.5.2018

OŠ Knežak (http://www.os-knezak.si/files/2017/04/DSC_0050.jpg). Dostopno 23.5.2018

<http://www.viz-smlednik.si/tehniski-dan-v-parku-vojaske-zgodovine-pivka/>. Dostopno 23.5.2018

<https://www.facebook.com/parkvojaskezgodovine/photos/a.139767566217542.1073741828.139708472890118/714166592110967/?type=3&theater>. Dostopno 23.5.2018

<http://www.visit-postojna.si/si/kaj-videti/znamenitosti-v-okolici-postojne/park-vojaske-zgodovine-pivka>. Dostopno 23.5.2018

<https://www.koostyle.co.uk/products/pt891-blink-smiley-emoji-iron-on>. Dostopno 23.5.2018

<https://www.postanivojak.si/bit-i-vojak-sv/uspesna-kariera/generalski-in-admiralski-cini>. Dostopno 23.5.2018

<https://www.postanivojak.si/bit-i-vojak-sv/uspesna-kariera/priznanja-mors>

<http://vedez.dzs.si/dokumenti/dokument.asp?id=498>. Dostopno 23.5.2018

https://olive-drab.com/od_mvg_www_armor_us_postwar.php. Dostopno 23.5.2018

<http://euparky.eu/Slovenia/InnerCarniolaKarst/ParkofMilitaryHistory/ArmoredVehicles.aspx>. Dostopno 23.5.2018

<https://www.veteranstopday.com/2018/03/27/terrorists-preparing-chemical-attack-in-idlib-syrian-un-envoy/>. Dostopno 23.5.2018

<https://www.imdb.com/title/tt0082096/>. Dostopno 23.5.2018

https://www.imdb.com/title/tt0141926/?ref_=nv_sr_5. Dostopno 23.5.2018

https://www.imdb.com/title/tt4951982/?ref_=fn_al_tt_1. Dostopno 23.5.2018

https://www.imdb.com/title/tt0112740/?ref_=nv_sr_8. Dostopno 23.5.2018

<https://theuijunkie.com/cold-war-called-cold-war/>. Dostopno 23.5.2018
<http://otpisani.niceboard.com/t33-soko-522>. Dostopno 23.5.2018
http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Iron_Cross. Dostopno 23.5.2018
<https://jonmaiden.wordpress.com/2011/11/17/polska-jest-rajem-poland-is-paradise/>. Dostopno 23.5.2018

LITERATURA IN VIRI ZA PRIPRAVO

Park vojaške zgodovine Pivka: samostojni ogled razstave
Boštjan Kurent: interno gradivo za vodenje po tankovsko-artilerijski zbirki Parka vojaške zgodovine Pivka
Bolfek, Boris; Premk, Martin. Tankovsko artilerijska zbirka Parka vojaške zgodovine Pivka. Maribor: Vojaški muzej Slovenske vojske, 2009.
Kočevar, Iztok. Oklep na Slovenskem. Radomlje: Defensor, 2008

Spletne strani za pripravo

<https://www.postanivojak.si/>. Dostopno 23.5.2018

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem vodstvu Parka vojaške zgodovine Pivka za pomoč pri pripravi delovnega lista, predvsem pa za topel sprejem in predstavitev delovanja muzeja. Zahvala gre tudi nosilki predmeta Terensko delo pri zgodovini redni profesorici dr. Danijeli Trškan. Za navdih in vztrajanje pa se moram posebej zahvaliti Tini in Boštjanu.

Avtor: ANA ČIČ

Oblikovalec: ANA ČIČ

Mentor: red. prof. dr. DANIJELA TRŠKAN

2018

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO
ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

ARHIVSKI DELOVNI LIST ZA OSNOVNO ŠOLO

Začetki Arhiva Republike Slovenije kot ustanove segajo v leto 1859, ko je Historično društvo za Kranjsko ustanovilo deželni arhiv. Najprej je deloval kot del Narodnega muzeja, kjer je imel tudi svoje prostore. Leta 1945 pa je bil ustanovljen Osrednji državni arhiv Slovenije kot samostojna ustanova, ki se je po osamosvojitvi 1991 preimenoval v Arhiv Republike Slovenije.

Glavna dejavnost arhiva je zbiranje, varovanje in urejanje različnega gradiva. Za vso državo hrani filmsko arhivsko gradivo in tudi gradivo zasebnikov. Vodi zbirno evidenco arhivskega gradiva v domovini in tistega v tujini, ki se nanaša na Slovenijo in Slovence. Prav tako vodi evidenco javnih simbolov, grbov, zastav, pečatov, žigov, štamplik ter omogoča ogled gradiva, naše kulturne dediščine.

URNIK ČITALNICE

- Na Zvezdarski 1

ponedeljek, torek, četrtek od 8.00-15:00

sreda: 8:00-16:30

petek: 8:00-14:00

- na Kongresnem trgu 1

od ponedeljka do petka od 8:00-13:00

KONTAKTNI PODATKI

Ministrstvo za kulturo

Arhiv Republike Slovenije

Zvezdarska 1

1127 Ljubljana

Telefon: 01 24 14 250

E-naslov: ars@gov.si

Spletni naslov: www.arhiv.gov.si

Kontaktna oseba za izvedbo pedagoške ure:

Vanja Pfajfar

Telefon: 012414238

E-naslov: vanja.pfajfar@gov.si

NAVODILO ZA DELO V ARHIVU

Ogled arhiva boste začeli na trati pred stavbo, nato pa boste vstopili. Posebej si boste ogledali stopnišče, sobano pred čitalnico, kjer so na ogledčasne razstave in čitalnico. Po želji in predhodni najavi, pa si je skupaj z arhivskim delavcem mogoče ogledati tudi delovne prostore arhiva in konservatorsko-restavratorske delavnice.

IPOZOR: Ker je že sama stavba arhiva umetnostnozgodovinski spomenik moramo spoštovati pravila obnašanja. Po arhivu ne tekamo, ne kričimo in se ničesar ne dotikamo. Opazujemo z očmi. Upoštevamo morebitna dodatna navodila arhivskih delavcev, nepotrebna oblačila in torbe pustimo v garderobni omarici pred čitalnico. Mobilni telefoni morajo biti utišani, njihova uporaba je dovoljena za fotografiranje brez bliskavice in za pomoč pri reševanju delovnega lista. Poleg pisala je pri reševanju priporočena uporaba barvic.

PRIMERNOST NALOG ZA STAROSTNE SKUPINE

Pedagoška dejavnost se osredotoča na spoznavanje delovanja arhiva, na delo konservatorjev in restavratorjev ter samo arhivsko gradivo, tematsko pa se ukvarja tudi s področjem umetnostne zgodovine, saj učenci prek delovnih listov spoznavajo samo stavbo in njeno arhitekturo. Uporaba arhivskega delovnega lista se zato priporoča predvsem učencem osnovne šole in sicer druge in tretje triade. Pogojno, s pomočjo arhivskega pedagoškega delavca pa se lahko uporabi tudi v nižjih razredih.

Tematsko je delovni list razdeljen na dva dela. V prvem učenci spoznajo samo stavbo arhiva, njeno arhitekturo in zgodovino; v drugem pa dejavnost arhiva in njegovih delavcev ter arhivsko gradivo. Delovni list se zato lahko uporabi v celoti ali le za določen del.

Težavnost nalog je različna, najtežje so označene s fotografijo pečatnika,* avtentične naloge pa s fotografijo ljubljanskega grba.**

*Fotografija pečatnika mesta Ljubljana (1442-1456)

**Fotografija Ljubljanskega grba

Uspešno reševanje in obilo zabave ob raziskovanju!

1. TEMATSKI SKLOP: GRUBERJEVA PALAČA

1.) Stojiš pred stavbo Arhiva Republike Slovenije- Gruberjevo palačo. Na priloženem zemljevidu označi:

- Ljubljanski grad
- Reko _____

- Narodno in univerzitetno knjižnico
- Kongresni trg
- Križanke
- Svojo trenutno lokacijo

Z mobilnim telefonom fotografiraj stavbo Arhiva Republike Slovenije. Doma jo lahko natisneš in prilepiš na delovni list.

Prostor za fotografijo

2.) Dobro si oglej stavbo v kateri domuje arhiv. Nato izpolni razpredelnico.

Kaj si najprej opazil/-a na stavbi?

Koliko nadstropij ima stavba?

Kakšna je njena zunanost?

Koliko oken si naštel na stavbi?

Ali ima stavba balkon?

Kakšna vrata ima stavba?

Kaj ti je na stavbi najbolj všeč?

Kaj ti na stavbi ni všeč?

Ali je na stavbi kakšen napis?

3.) Približaj se desnemu vogalu stavbe. Opazil/-a boš spominsko ploščo s podobo moškega.

Iz kakšnega materiala je narejena plošča? _____

Kako široka in dolga je (približne mere)? _____

Kakšne barve je plošča? _____

Komu je posvečena? _____

S katero pisavo je zapisan napis na njej? _____

V katerem jeziku je napis na plošči? _____

Prepiši latinski napis na plošči: _____

Uporabi svoj mobilni telefon in ugotovi, kaj pomeni latinski napis na plošči.

Zapiši prevod: _____

Katere podatke lahko izveš s spominske plošče? _____

Kdo je bil Gabrijel Gruber? _____

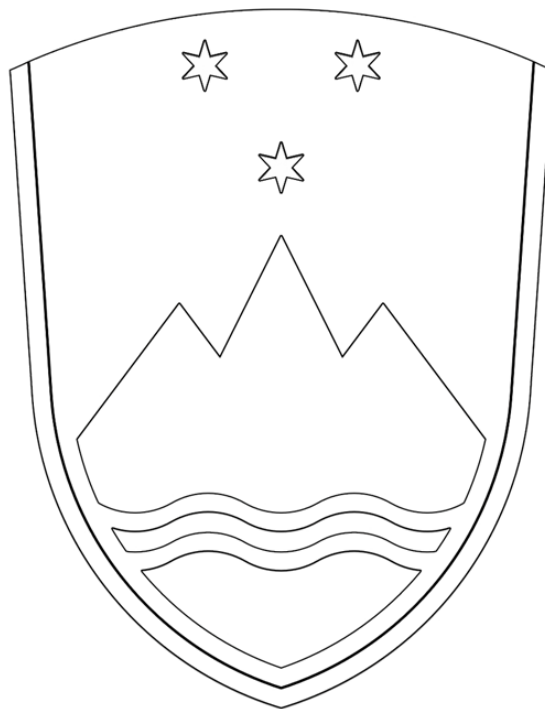
Koliko je bil star, ko je umrl? _____

Katera ustanova je nekoč imela sedež v stavbi? _____

Kaj drži v Gabrijel Gruber v rokah? Zakaj je upodobljen s to napravo? _____

4.) Nad vhodom v stavbo sta dve zastavi. Kateri? _____

Najprej ustrezno pobarvaj grb Republike Slovenije nato pa pod grbom nariši zastavo Evropske unije. Namig: pomagaj si z zastavama nad vhodom v arhiv!

WWW.BOJANKE.COM

Zastava Evropske unije:

5.) Vstopi v stavbo arhiva. Pozdravil te bo prvi uslužbenec arhiva- vratar. Povprašal te bo po imenu in priimku, ki si jih bo zabeležil. Tudi ti ga prosi za nekaj podatkov:

- ✓ Kako mu je ime?
- ✓ Koliko časa je že zaposlen v arhivu?
- ✓ Kaj je njegovo delo?
- ✓ Kaj mu je pri njegovem delu najbolj všeč?

6.) Po stopnišču nadaljuj v drugo nadstropje.

Kaj si najprej opazil/-a na stopnišču? _____

Nad stopniščem s štukaturnimi okrasi je nad stopniščno kupolo freska.

Kaj prikazuje?

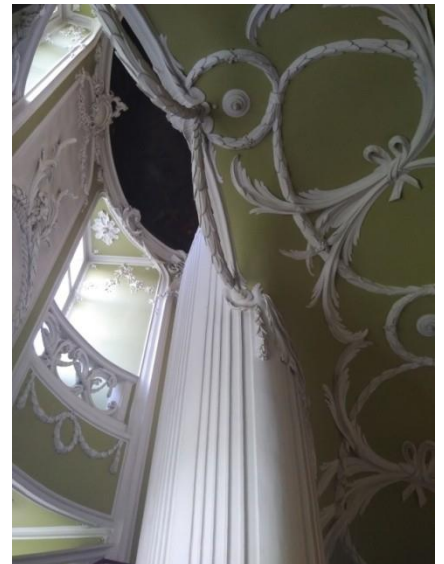
Kakšne barve so uporabljene?

Ali lahko izveš kdo je avtor freske?

Ali lahko izveš kdaj je freska nastala? Obkroži odgovor, ki je po tvojem mnenju najbolj pravilen:

- v srednjem veku
- v 19. stoletju
- v času turških vpadov
- v 18. stoletju

Ali je po tvojem mnenju freska restavrirana? Utemelji svoj odgovor.

Štukaturni okras

Ali veš kaj pomeni barok? Kaj je značilno za to obdobje? Poznaš kakšno osebnost (umetnika, pisatelja....), ki je ustvarjal v tem času? Poznaš kakšno baročno delo? Namig: freska na kupoli je baročna poslikava!

7.) Fresko je naslikal Andrej Janez Harlein. Postavi se v vlogo novinarja in pripravi vabilo na otvoritev poslikave za javnost. V vabilo vključi vse bistvene podatke o avtorju in freski (kdo je avtor, s čim se ukvarja, kdaj je nastala freska, kakšno ime ima, v kakšnem stilu je naslikana...). Namig: vse neznane podatke poišči s pomočjo svojega mobilnega telefona!

2. TEMATSKI SKLOP: ARHIV

1.) Prišel/-la si v sobo pred arhivsko čitalnico. V njej je začasna razstava. Hitro jo preleti in dopolni podatke o njej.

Naslov razstave:	
Razstava predstavlja:	
Razstava mi je všeč, ker:	
Razstava mi ni všeč, ker:	
Razstavo bi dopolnil s/z:	

2.) Pozorno si oglej prostor v katerem se nahajaš.

Z nekaj besedami opiši sobo:

Zakaj meniš, da se je prostor ohranil takšen kot je?

Kaj ti je v prostoru najbolj všeč in zakaj?

Za kaj meniš, da so prostor uporabljali?

Za kaj bi ti uporabil/-a prostor?

3.) Eden najzanimivejših arhivskih gradiv, ki jih hrani ARS je Dalmatinova Biblija. Restavrirali so jo na konservatorsko-restavratorskem oddelku arhiva. Kaj veš o tem pomembnem slovenskem kulturnem spomeniku? V uvodu krajšega sestavka navedi podatke o viru, v jedru opredeli vsebino vira, v zaključku pa pojasni njegov pomen.

Naslov

Uvod

Jedro

Zaključek

4.) Navedeni so pomeni besed "restavrator", "restavrirati", "konservator", "konzervirati", kot jih definira slovar slovenskega knjižnega jezika. Preberi jih.

RESTAVRIRATI = narediti, da kaj poškodovanega ali s predelovanjem spremenjenega spet dobi prvotno obliko; obnoviti: restavrirati kip, sliko.

RESTAVRATOR = kdor restavrira, obnavljavec: restavrator srednjeveških fresk.

KONZERVIRATI = z določenim sredstvom preprečevati spreminjanje, razpadanje česa: konzervirati les, konzervirati knjige; konzervirali so nekaj spomenikov.

KONSERVATOR = uslužbenec spomeniškega varstva z visoko izobrazbo, ki raziskuje kulturne spomenike in skrbi za njihovo vzdrževanje.

Odgovori na vprašanja.

Kaj počne restavrator? Ali se ti zdi njegov poklic zanimiv?

Kje je lahko restavrator zaposlen?

Kaj počne konservator? Bi se ukvarjal/-a s konzervatorstvom?

Predstavlja si, da si restavrator/-ka. Pred sabo imaš le del originalne skice obraza. Preden skico pokažeš na razstavi, jo moraš dopolniti, da bo čim bolj podobna originalu. Preizkusi svoje risarske sposobnosti!

5.) Vstopi v čitalnico in stopi do arhivskega delavca za pisalno mizo. Prosi ga, naj ti prinese katalog za iskanje po arhivskem gradivu. V katalogu poišči rodbinske in osebne fonde, si enega od njih izberi in zapiši:

Ime fonda : _____

Signatura: _____

Čas nastanka: _____

Obseg: _____

Historiat ustvarjalca: _____

Vsebina: _____

Dostopnost gradiva: _____

6.) Ozri se po čitalnici.

Kaj vse si opazil? Kakšen je prostor v katerem je čitalnica?

Ali v arhivski čitalnici veljajo kakšna posebna pravila? Katera?

Ali je v čitalnici še kdo, poleg tebe? Kaj te osebe počnejo?

Ali se ti zdi delo arhivistov pomembno? Je po tvojem mnenju potrebno imeti arhive? Svoj odgovor utemelji.

Predstavljaš si, da ne bi imeli arhivov. Kakšne bi bile posledice? Ali bi bilo življenje kaj drugačno? Kako? Zakaj?

REŠITVE NALOG

PRVI TEMATSKI SKLOP

2.)

-Barvo stavbe
-4 nadstropja
-Stavba je obnovljena, ima rumeno fasado in belo obrobljena okna
-50 oken
-Ne, stavba nima balkona
-Vrata so obokana, velika, lesena
-Na stavbi je napis Ministrstva za kulturo Arhiv Republike Slovenije, pa tudi spominska plošča z napisom

3.)

Iz marmorja in brona
Ok. 1,5m visoka in 1m široka
Temne, črne
Gabrijelu Gruberju
Latinico
Slovenskem in latinskem
Gruber Vicarius Generalis Soc. Jesu

-"Gruber, višji general Jezusove družbe"
-Kdaj je Gruber živel, kateri poklic je opravljal, kaj je naredil in kje je živel
-Profesor na jezuitski gimnaziji v Ljubljani, navigacijski direktor, vodja šole za mehaniko, hidravliko in navigacijo
-65 let
-Šola za mehaniko, hidravliko in navigacijo

4.)

Slovenska in evropska zastava.

VIRI ZA GRADIVO

Viri za slikovno gradivo

Ana Čič- osebni arhiv

Metod Rudolf- osebni arhiv

<https://www.vibafilm.si/o-nas/povezave>. Dostopno 24.5.2018

<http://www.grboslovje.si/pecati.php>. Dostopno 24.5.2018

http://www.grboslovje.si/novice/article_2008_04_28_1505.php. Dostopno 24.5.2018

<http://foto-zgodbe.blogspot.com/search/label/Gruberjeva%20pala%C4%8Da>. Dostopno 24.5.2018

<http://www.gorenjski-muzej.si/arhivi-zakladnice-spomina/>. Dostopno 24.5.2018

LITERATURA IN VIRI ZA PRIPRAVO

Ana Čič- samostojni obisk arhiva

6.)

Ljudi, angele, trgovce
Različne barve, temnejši odtenki
Ne
V 18. stoletju

-Barok je zgodovinsko obdobje oziroma umetnostni slog in sega v čas 17. stoletja. Je odziv na protestantsko umetnost, v baroku je šlo za prekomerno upodabljanje čustev, blišč, okrasje. Eden glavnih slikarjev baroka je npr. Rembrandt, v književnosti npr. Cervantes.

DRUGI TEMATSKI SKLOP

4.)

Restavrira oz. obnavlja različne eksponate v muzeju.
V muzeju, v arhivu.
Konservator konservira oz. zaščiti eksponate, da ne propadejo, razpadejo, ampak se ohranijo.

6.)

-Prostor je velik, svetel. Ima veliko miz kjer obiskovalci pregledujejo arhivsko gradivo, na njih so svetilke. V sobi je tudi nekaj računalnikov, ob strani pa so zloženi katalogi po arhivskih fondih.
-V arhivu obstajajo posebna čitalniška pravila: dovoljeno je pregledovati največ 5 škatel, dovoljena je uporaba računalnika in mobilnega telefona brez bliskavice, vse ostale stvari ne smejo biti v čitalnici ampak jih moramo pustiti v garderobi....

Himmelreich, Bojan; Zupanič, Katja (ur.). Slovenski arhivi se predstavijo. Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije, 2013

Pogačnik, Aleš (ur.). Slovar slovenskega knjižnega jezika: priročni ponatis v petnajstih knjigah. Ljubljana: DZS, 2008

Spletne strani za pripravo

<https://zemljevid.najdi.si/>. Dostopno 24.5.2018

<http://www.bojanke.com/slovenija.htm>. Dostopno 24.5.2018

<http://foto-zgodbe.blogspot.com/search/label/Gruberjeva%20pala%C4%8Da>. Dostopno 24.5.2018

<https://pixolog.wordpress.com/2016/01/22/portraits-with-missing-faces-by-henrietta-harris/>. Dostopno 24.5.2018

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem delavcem Arhiva Republike Slovenije za pomoč pri pripravi delovnega lista, predvsem pa za topel sprejem in predstavitev delovanja arhiva. Zahvala gre tudi nosilki predmeta Terensko delo pri zgodovini redni profesorici dr. Danijeli Trškan. Za navdih in vztrajanje pa se moram posebej zahvaliti Tini in Primožu.

Christ von godes gnaden Herzog zu Österreich zu Steyer zu Carinthien und zu Tirol Graf zu Tyrol zu Friaul zu Belgrad
das uns vns geweren - uns Burger zu Friburg furbracht haben unser brief den In walden der hirsgeborn fußt
vns lieber heere und vnsen herzog Albrecht Klyer gedechtnis hat gegeben vns so recht freier vns von ledich
genugken von alter herbracht haben das wir daben belohn und da haben sollen in alle irung und das wir auch von
vns kaufmanschaft und hat vns die genant ist die new ararier die weilnt herzog Kriech flige und vnsen vnsen
wert in der vns gen lachach gelagt hat nicht geben sollen dem wir allem die alten ararier als das von alter her
ist und die In auch weilnt vns lieber vnder herzog Albrecht quere gedechtnis besten her. Und daren vns dornica
Klich die vns In die auch genant ist besten die haben wir durch ir fliffen her willt und auch von funken
gnade getan und besten und veruorn In auch dachselben herit Enad und que gewonhat vns finge den gewon.
vns brief vnsentlich und magt und wellen das wir in friburg daben ewilleit in montleutir irung und
vnderuore genlich belohn. Und gewen auch ewentlich allen vnsen burgleren vnder fuern und luechen pfler
vnsen vnsen vnsen und allen andern vnsen burgleren und vnderen gewonhat und kaufman den dier
brief gezeigt vnt. das wir die obgenant vns Burger von Friburg bey der ewen vnsen gnade vns besterung
lassen genlich belohn und darvnt nicht um noch yemand andern gestauen vns in dhamen wort oder ir
vns sende vns. vns vnt die brief. Geben zu lachach am pfingsttag vor dem sumertag dach in der vasten
Klich Christ gepurd vngelohndert Jar darnach in dem vierzehenden Jar

Avtor: ANA ČIČ

Oblikovalci: ANA ČIČ

Mentor: red. prof. dr. DANIJELA TRŠKAN

2018

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

DRUGA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK

TRETJA NALOGA NA PORTRET

NAPISNA TABLA POSTOJNSKA JAMA

Napisno tablo iz Postojnske jame, ki je nastala okrog leta 1900, hrani Notranjski muzej Postojna pod inventarno številko NMPo/ZGO JZ 156. Tabla je dolga približno 61 cm, visoka 25.5 cm in je iz pločevine. Površina table je pobarvana belo, trijezičen napis na njej pa je črn.

Napisne table služijo obiskovalcem jam za lažjo orientacijo, ga opozarjajo ali mu nekaj pripovedujejo. Turistične jame so tako opremljene z različnimi napisnimi tablam. Stare in odslužene table večinoma zavržejo.

Prva podzemeljska železnica na svetu je stekla v Postojnski jami 16. junija 1872. Iz starih arhivskih zapisov je znano, da je takrat vožnja v jamo in nazaj veljala en goldinar, le venosmer pa 70 krajcarjev. Zapisana vsota, če jo pretvorimo v krone, ustreza ceni zapisani na tabli.

VPRAŠANJA NA PISNI VIR

- Kaj predstavlja fotografija?
- Katere podatke vsebuje besedilo na fotografiji?
- Kje in kdaj je bilo besedilo zapisano?
- Kakšen je pomen vsebine?
- Komu je zapis namenjen?
- Za kakšno vrsto besedila gre?
- V kakšnem jeziku je zapis? Zakaj?
- Kdo mislite, da je avtor besedila?
- Kje je bil po vašem mnenju zapis postavljen?
- V čem se zapis razlikuje (in v čem je podoben) od današnjih napisnih tabel, reklamnih oglasov?

AVTENTIČNE NALOGE

1. Oblikujte turistično propagandno gradivo, s katerim turistom ponujate ogled Postojnske jame in oglašujete jamsko železnico. Oblikujete lahko letake, zgibanke ali plakate. Zgledujte se po reklamnem gradivu, ki se danes ponuja turistom in si pomagajte tudi z napisno tablo.
2. Posnemite radijski oglas za Postojnsko jamo in jamsko železnico. Oglas naj ne bo daljši od ene minute, v njem pa zajemite vse najpomembnejše informacije za obiskovalce.

PREDVIDENE REŠITVE NALOG

- Fotografija predstavlja tablo z napisom.
- Napis sporoča, koliko stane karta za jamsko železnico v obe smeri in koliko stane enosmerna.
- Besedilo na tabli je bilo zapisano v Postojnski jami, potem ko je bila v jami zgrajena železnica (v 2. polovici 19. stoletja).
- Zapis obvešča obiskovalce jame o možnosti vožnje z jamsko, podzemno železnico. Ima vlogo cenika.
- Zapis je namenjen obiskovalcem Postojnske jame.
- Besedilo je napisna tabla, sporočilo, cenik vožnje.
- Zapis je trojezičen: slovenski, nemški in italijanski. Ker so jamo že takrat obiskovali turisti iz sosednjih in tudi drugih držav.
- Avtor besedila je takratni vodja oziroma uprava Postojnske jame.
- Napisna tabla je bila verjetno postavljena nekje ob vhodu v jamo.
- Zapis je podoben današnjim v tem, da je trojezičen. Od današnjih se razlikuje po pestrosti (nima nobenih slik, ni barven), po sami ceni (krone-evri).

VIRI IN LITERATURA

VIRI

- Čuk, Alenka (Ur.), Muzejje Vaš: 70 let Notranjskega muzeja Postojna. Postojna: Zavod Zanje, OE Notranjski muzej, 2017.
- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina- učenje z odkrivanjem: naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007.
- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina- učenje z odkrivanjem. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008.

VIRI ZA SLIKO

- Osebni arhiv Ana Čič (1.5.2018)

Jamska železnica. Tja-nazaj 2 K, tja 1 K 20 vin.

Grottenrollbahn. Tour-retour 2 K, tour 1 K 20 h.

Ferrovia. Andata-ritorno 2 cor, andata 1 cor. 20 cent.

STAVBA NOTRANJSKEGA MUZEJA POSTOJNA

Poslopje na Kolodvorski cesti 3 v Postojni, v katerem ima od leta 2005 svoj sedež Notranjski muzej Postojna, je bilo zgrajeno leta 1929. Gre za objekt stare garnizijske komande, ki so ga zgradili Italijani po 1. svetovni vojni. Zgradba je tipičen primer oblikovanja tovrstnih objektov italijanske vojaške utilitarne in unitarne arhitekture tistega časa in predstavlja arhitektonski ter tehnični spomenik.

Poslopje je bilo zgrajeno kot vojašnica, namenjena posadki karabinerjev in je med vojnama služilo za obrambo rapalske meje. Po 2. svetovni vojni pa je bila v njem garnizijska komanda. Od leta 1991 do leta 2005, ko so v stavbo preselili muzej, je bila zapuščena.

VPRAŠANJA NA ZGRADBO

Kje se stavba nahaja?

Kakšna je stavba? Koliko nadstropij ima? Ima balkon?

Iz kakšnega materiala je narejena?

Ali so materiali različnih barv? Katerih? Zakaj?

Koliko je stavba stara? Kdo jo je zgradil?

Zakaj je bila zgrajena?

Kaj so želeli arhitekti pri oblikovanju stavbe pokazati?

Čemu je bila stavba namenjena nekoč in čemu je namenjena danes?

AVTENTIČNE NALOGE

1. Sestavite enostaven načrt ureditve stavbe v kateri je danes Notranjski muzej Postojna. Kako bi vi uredili stavbo? Kaj bi spremenili? Čemu bi objekt namenili?
2. Poiščite stare fotografije stavbe in sestavite časovni trak od njene postavitve do danes. Nanj prilepite stare fotografije in na njem zaznamujte pomembnejše dogodke iz zgodovine objekta.
3. Postavite se v vlogo vojaka-nabornika iz Postojne, ki se je prišel v stavbo prijaviti na nabor v Jugoslovansko ljudsko armado. Napišite kratek dnevnik: kakšna se mu je zdela stavba? Kako se je počutil? Kdo ga je sprejel?

PREDVIDENE REŠITVE NALOG

- Stavba se nahaja na Kolodvorski cesti 3 v Postojni.
- Poslopje je veliko, ima klet, pritličje, dve nadstropji in mansardo. Na prednji strani, tik nad vhodnimi vrati ima tudi manjši balkon.
- Je opečna zgradba iz betona. Fasada je obložena z vidno opeko v kombinaciji z naravnim kamnom.
- Opeka je oranžne barve, kamen pa bele, naravne barve. Oranžna barva naj bi predstavljala rdečo kraško prst (terra rosa), naraven bel kamen pa predstavlja kraški kamen apnenec.
- Stavbo so zgradili Italijani po 1. svetovni vojni, leta 1929. Stara je 89 let.
- Zgrajena je bila za varovanje rapalske meje.
- Arhitekti so želeli vidno izpostaviti moč, oblast, vpliv lastnika stavbe.
- Stavba je bila nekoč vojaško poveljstvo in je bila namenjena varovanju rapalske meje. Danes je v poslopiju sedež Notranjskega muzeja Postojna, ki je namenjen lokalnim in tujim obiskovalcem ter znanstvenemu raziskovanju regije.

VIRI IN LITERATURA

- Čuk, Alenka (Ur.); Šestdeset let- Notranjski muzej Postojna. Postojna: Notranjski muzej, 2007.
- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina- učenje z odkrivanjem : naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007.
- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina- učenje z odkrivanjem. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008.

VIRI ZA SLIKO

- Notranjski muzej Postojna (kraj.eu/slovenija/postojna_notranjski_muzej_krasa/slo. Dostopno 1.5.2018)

Ivan Franke: JANEZ VAJKARD VALVASOR (1641-1693)

Na fotografiji je portret Janeza Vajkarda Valvasorja, ki ga je leta 1875 naslikal Ivan Franke. Uporabil je slikarsko tehniko olje na platnu. Portret hrani Notranjski muzej Postojna in je del stalne razstave Muzej Krasa.

Ivan Franke je bil slikar, konservator in potopisec, velja za enega od začetnikov slovenskega realizma. Portret Valvasorja pa sodi med njegova najbolj znana dela. Poleg slikarstva se je ukvarjal tudi z ribištvom in je začetnik umetne vzreje postrvjih vrst pri nas, je avtor »Ribarskega zakona za Kranjsko« in organizator več umetnih vališč rib v Sloveniji.

Janez Vajkard Valvasor je med drugim sodil največje poznavalce jam njegovega časa. V Slavi vojvodine Kranjske je popisal tudi naravne posebnosti dežele, njene podzemne vode in jame ter Cerkniško jezero. Na podlagi razprave o jezeru je postal član ugledne Kraljeve družbe (Royal Society) v Londonu.

VPRAŠANJA NA SLIKO

Kaj vidite na fotografiji?

Kakšne so barve na sliki? Katero slikarsko tehniko je avtor uporabil?

Kdo je avtor slike in kaj je želel izpostaviti?

V kakšnem okvirju je slika? Kaj je nad okvirjem?

Koliko je bil star portretiranec, ko je slika nastala?

Kako je portretiranec naslikan? Kaj je oblečen?

Ali je na sliki še kaj drugega? Kaj je v ozadju slike?

Kakšen je izraz portretiranca?

Kaj o portretirancu lahko izveste s slike? Česa s slike ne morete razbrati?

Kako je portretiranec povezan z muzejem v katerem hranijo sliko in krajem v katerem je muzej?

AVTENTIČNE NALOGE

1. Postavite se v vlogo novinarja, ki mora s portretirancem opraviti intervju. Kaj vas o Valvasorju najbolj zanima? Katera vprašanja bi zastavili portretirancu? Kaj bi vam odgovoril? Zapišite si vsaj 5 vprašanj in morebitnih odgovorov.
2. Postavite se v vlogo kustosa in/ali kustosa pedagoga. So šolcem (obiskovalcem) predstavite portret, Valvasorja in avtorja portreta kot ga predstavijo kustosi na vodenih ogledih razstave. Kaj bi izpostavili? Katere zanimivosti bi omenili? Kako bi portret približali otrokom in šolskim skupinam?

PREDVIDENE REŠITVE NALOG

- Na fotografiji je portret moškega. Barve na fotografiji so temnejši odtenki, sicer jih je veliko, a nisopestre, svetle. Gre za slikarsko tehniko olje na platnu.
- Avtor slike je Ivan Franke, na portretu pa je želel predstaviti Valvasorja kot močnega, pokončnega moškega, viteza, raziskovalca in učenjaka.
- Slika je v velikem, rjavem, lesenem, izrezljanem okvirju. Nad okvirjem je na sredini grb.
- Portret je nastal po Valvasorjevi smrti.
- Portretiranec je v stoječi drži, naslikano je njegovo celo telo. Oblečen je v oklep, okrog pasu ima rdeče blago, obut je v ozke, dolge rumene škornje. V rokah ima meč, lasje mu prosto padajo na ramena. Okrog vratu ima belo čipkasto ruto.
- Nasliki je poleg portretiranca miza, pokrita z zelenim prtom, na katero se le-tanaslanja, na njej je tudi odprta knjiga. V ozadju je lesena omara s knjigami. Ob Valvasorju pa je viteška čelada s perjem.
- Izraz Valvasorja je strog, resen.
- S slike lahko razberemo, da je Valvasor živel v času vitezov, saj nosi viteški oklep. Po ozadju slike lahko izvemo, da je bil učenjak, intelektualec. Izvemo lahko kakšen je bil na videz, kakšne barve lase in oči je imel, kakšen obraz in držo. Iz slike ne moremo razbrati njegove točne starosti in kaj točno je bil po poklicu, s čim se je ukvarjal, ali je imel družino.
- Valvasor je povezan z Notranjskim muzejem Postojna in samim krajem zaradi svojega raziskovanja. V Slavi vojvodine Kranjske je namreč popisal podzemlje Kranjske dežele, bil je eden izmed prvih jamarjev, raziskoval je kraške pojave, med drugim Cerkniško jezero.

VIRI IN LITERATURA

- Čuk, Alenka; Peršič, Magda (Ur.), Muzej krasa = Karst Museum : vodnik stalne razstave. Postojna: Zavod Znanje, OE Notranjski muzej, 2015.
- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina- učenje z odkrivanjem : naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007.
- Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina- učenje z odkrivanjem. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008.
- Ivan Franke (<http://zgodovina.si/11985-2/>. Dostopno 1.5.2018)

VIRI ZA SLIKO

- Osebni arhiv Ana Čič (1.5.2018)

TRETJI DEL

15. NALOGA DOMAČI KRAJ

16. NALOGA NA DOMAČI KRAJ

20. NALOGA NA DOMAČI KRAJ

Poiščite fotografije vsaj treh pomembnih osebnosti, ki so v preteklosti prispevale k prepoznavnosti domačega kraja, in jih na kratko predstavite.

LEO VILHAR

Leo Vilhar se je rodil 30.10.1899 v Velikem Otoku pri Postojni. Med 1. svetovno vojno je bil na Soški fronti, neto je bil prostovoljec za severno mejo. Po vojni se je zaradi fašističnega pritiska veliko selil (Švica, Milano, Pariz, Maroko...). Med 2. svetovno vojno je bil interniran v taborišče v Alžiriji, po izpustitvi leta 1943 pa je deloval za NOB. Od 1947 je bil v Postojni ravnatelj Notranjskega muzeja, organiziral je potujoče razstave, dopolnjeval stalno razstavo muzeja in slikal. Od 1948 je bil član Društva muzealcev Slovenije. Leta 1970 je bil odlikovan z redom zaslug za narod s srebrnimi žarki. Kot slikar se je največ ukvarjal z akademskim realizmom, kasneje pa tudi z impresionizmom.

MIROSLAV VILHAR

Miroslav Vilhar, pesnik, skladatelj, politik in narodni buditelj, je bil rojen 7.11.1818 v Planini pri Postojni. Študiral je v Gradcu in na Dunaju. Zavzemal se je, da bi se slovenščina začela uporabljati tako na sodiščih kot v šolah. Velik vpliv nanj je imel Fran Levstik, ki se mu je leta 1858 kot domači učitelj njegovih otrok pridružil na Kalcu. Vilhar je izdal dve pesniški zbirki, od katerih je več pesmi tudi ponarodelo (Lipa, Na jezeru). Njegovi članki in pesmi so izhajali v vseh takratnih časnikih, največkrat pa je omenjen kot pisec čitalniške dramatike, kjer je pisal o domovini in slovanstvu. Grad Kalce je postal središče in zbirališče družbeno kritičnih intelektualcev, 9. maja 1869 pa je Vilhar s somišljeniki tam organiziral tudi tabor, ki se ga je udeležilo več kot 8 tisoč ljudi.

LUKA ČEČ

Luka Čeč se je rodil 11.10.1785 v Postojni. Zaposlen je bil kot svetilničar v Postojnski jami in je aprila 1818, ko je bil napovedan obisk avstrijskega cesarja Franca I. urejal osvetlitev in okrasitev Velike dvorane v njej. Takrat je odkril notranje in najlepše dele jame, ki do takrat niso bili znani. V času svojega službovanja je pomagal urejati tudi jamske poti, uredil je bazen s človeškimi ribicami, leta 1831 pa je odkril še prvega jamskega hroščka na svetu. V Postojnski jami so mu v spomin postavili spominsko ploščo. Po njem se imenuje tudi Društvo za raziskovanje jam, po hroščku pa društvo Drobnovratnik, ki deluje na področju varovanja naravne in kulturne dediščine na notranjsko-kraškem območju

VIRI

- Čuk, Alenka (Ur.); Šestdeset let- Notranjski muzej Postojna. Postojna: Notranjski muzej, 2007.

Spletne strani:

- Leo Vilhar (<http://www.postojna.si/objava/79248>. Dostopno 1.5.2018)
- Leo Vilhar (<http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi789716/>. Dostopno 1.5.2018)
- Miroslav Vilhar (<https://www.kamra.si/album-slovenije/item/miroslav-vilhar.html>. Dostopno 1.5.2018)
- Miroslav Vilhar (<http://www.primorci.si/osebe/vilhar-miroslav-/881/>. Dostopno 1.5.2018)
- Luka Čeč (<https://www.rtv slo.si/zabava/na-danasnji-dan/slovo-raziskovalca-postojnskih-votlin/208763>. Dostopno 1.5.2018)
- Luka Čeč (<http://zgodovina.si/luka-cec/>. Dostopno 1.5.2018)
- Luka Čeč (<http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1006180/>. Dostopno 1.5.2018)
- Luka Čeč (<http://www.primorci.si/osebe/%C4%8De%C4%8D-luka/896/>. Dostopno 1.5.2018)

VIRI ZA SLIKE

- Leo Vilhar (<https://www.delo.si/znanje/izobrazevanje/kabinet-cudes-notranjski-muzej-postojna-praznuje.html>. Dostopno 1.5.2018)
- Miroslav Vilhar (<https://www.kamra.si/album-slovenije/item/miroslav-vilhar.html>. Dostopno 1.5.2018)
- Luka Čeč (<https://www.rtv slo.si/zabava/na-danasnji-dan/slovo-raziskovalca-postojnskih-votlin/208763>. Dostopno 1.5.2018)

16.

Preučite katerokoli starejšo fotografijo, ki prikazuje nek dogodek v domačem kraju. Odgovorite na vprašanja.

Kaj vidite na fotografiji?

Na fotografiji je papež Janez Pavel II. in množica ljudi. Vidni so tudi trije otroci, ki papežu nosijo kito iz cvetja.

Kaj je v ozadju, v ospredju in na sredini fotografije?

V ozadju fotografije je mesto Postojna z okoliškimi hribi (Sovič, sv. Lovrenc), vidni so štirje mlaji in tudi velika množica ljudi.

Kdo hrani izvirnik?

Izvirnik hrani arhiv kustodiata za zgodovino Notranjskega muzeja Postojna.

Kaj je avtor fotografije želel izpostaviti na njej?

Avtor je želel izpostaviti samega papeža in otroke, ki mu prinašajo darilo. Verjetno pa je želel prikazati tudi množico ljudi, ki so se zbrali ob papeževem obisku.

Za koga je bila fotografija posneta oz. komu je bila namenjena?

Fotografija je bila posneta za širšo javnost.

Kdaj se dogaja?

18. maja 1996

Kaj se dogaja?

Obisk papeža Janeza Pavla II. v Postojni, kjer je prvič praznoval rojstni dan med mladimi izven Vatikana. Papež se je srečal z mladimi iz treh župnij in njihovimi vrstniki iz sosednjih škofij. Otroci iz Matenje vasi pa so papežu poklonili kito iz šmarnic.

Kje se dogaja?

Na športnem letališču pri Postojni.

Ali je bil fotograf blizu dogodka, ki ga je posnel? Pojasnite.

Da, fotograf je bil čisto blizu dogodka, ki ga je posnel, saj so osebe na fotografiji v neposredni bližini, v ospredju fotografije.

Kaj po vašem mnenju fotografija sporoča?

Po mojem mnenju fotografija sporoča, kako in kje je potekal dogodek oziroma obisk papeža; koliko ljudi se ga je udeležilo; na kakšnem kraju je obisk potekal oziroma kako so okrasili mesto dogajanja; kakšno je bilo vzdušje; v ospredju pa je seveda poklon otrok papežu.

Kaj je avtor fotografije želel sporočiti?

Sporočiti je želel kako je potekal obisk papeža v Postojni, predvsem kako so papežu otroci iz Matenje vasi za rojstni dan podarili kito iz šmarnic.

VIR

- Peršič, Magda. Šege na Pivškem: praznični časi in praznovanja v koledarskem letu. Postojna: Notranjski muzej, 2003.

VIR ZA FOTOGRAFIJO

- Peršič, Magda. Šege na Pivškem: praznični časi in praznovanja v koledarskem letu. Postojna: Notranjski muzej, 2003. Str. 110

Preučite izdajo krajevnega časopisa. Odgovorite na vprašanja.

Ali izhaja časopis dnevno, tedensko, mesečno, letno ali kako

Časopis izhaja mesečno od septembra do maja, z izjemo poletnih mesecev (julij, avgust).

drugače?

Komu je namenjen oz. kdo so njegovi bralci?

Časopis je občinski, kar pomeni, da je v osnovi namenjen prebivalcem občine Postojna. Glasilo prihaja enkrat mesečno, po pošti, na vsak dom v občini, z njim pa je založena tudi knjižnica in določene javne institucije, zato ga lahko prebira kdorkoli.

Katere so osrednje časopisne rubrike?

Osrednje časopisne rubrike so: Temamešca, Tu živimo, Na obisku, Zanimivosti, Napovednik, Iz poslanskih klopi, Nagradna križanka in Nostalgija.

Ali časopis vsebuje tudi slikovno gradivo? Če da, kakšno? Če ne, zakaj ne?

Da, časopis vsebuje veliko slikovnega gradiva. Največja fotografija je na naslovnici, fotografije so na vsaki strani v časopisu, na koncu pa je v sklopu rubrike Nostalgija tudi arhivsko slikovno gradivo. Na fotografijah so večinoma ljudje, nekaj je reklamnih oglasov, na koncu pri nagradni križanki pa je v vsaki številki tudi karikatura.

Ali je informativni časopis ali izraža mnenja? Pojasnite.

Časopis je v osnovi informativne narave. Bralce obvešča o aktualnih dogodkih, dogajanju in spremembah v občini, novostih, ljudeh. V rubriki Na obisku so v vsaki številki predstavljeni določeni ljudje, ki kakorkoli pripomorejo k skupnosti. Mnenje je izraženo le na koncu, v rubriki Iz poslanskih klopi, kjer aktualna poslanka državnega zbora poroča o novostih, odločitvah, spremembah.

Naslov časopisa: Postojnski

prepih Datum izida: marec

2018

Številka, letnik: št. 83, letnik 12

Število strani: 36

VIRI:

- Časopis Prepih (<https://www.postojna.si/objave/63>. Dostopno 1.5.2018)
- Časopis Prepih marec 2018 (<https://www.postojna.si/objava/132411>. Dostopno 1.5.2018)

ZAKLJUČNI DEL

Samoocenjevanje

Kriteriji za projektno nalogo:	Zadovoljivo (0 točk)	Dobro (0,5 točke)	Zelo dobro (1 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge	Oblikovanje projektne naloge je neuskklajeno.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana.	1
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je malo, so vsebinsko ustrezna, vendar enaka.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko ustrezna in zelo raznolika.	1
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	0,5
Zahteve projektne naloge	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	1
Navedba virov in literature	Navedba uporabljene literature in virov je pomanjkljiva ali je ni.	Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov.	Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov.	1
Moja opisna ocena projektne naloge:	10			

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

Po mojem mnenju bi ustreznost obveznosti ocenila s 5. Mislim, da so obveznosti zelo dobro zastavljene in usklajene s predmetom. Za zaključevanje projektne naloge moramo študenti na "teren", obiskati muzej in arhiv, kar se mi zdi zelo smiselno in potrebno za nadaljnji profesionalni razvoj. Tudi same vaje in snovanje delovnih listov se mi zdi zelo smiselno, saj gre za konkretne naloge, ki jih učitelj ali pedagoški delavec mora obvladati.

Kaj ste pridobili s poročilom?

Ker sem se namesto za pisanje poročila odločila za ekskurzijo v Celovec, bom napisala kaj sem pridobila z izletom. Predvsem moram pohvaliti zamisel in izvedbo. Na ekskurziji mi je bilo lepo, vseč so mi bili ljudje, ki smo jih spoznali in to, da nismo imeli preveč natrpanega urnika, ampak je dan potekal sproščeno. Najbolj mi je všeč, da sem dobila vpogled v delo šolskih delavcev na gimnaziji, predvsem pa da so z nami predstavniki obeh institucij delili svoje izkušnje- tako iz preteklosti, kot iz sodobnosti. Izvedela sem marsikaj novega!

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

Predvsem sem se veliko ukvarjala s samimi nalogami, da bi bile kar najbolj smiselne, zanimive in raznolike. Predvsem sem pridobila veliko idej kako zastavljati vprašanja in oblikovati naloge, ki jih lahko nadalje uporabim tudi pri svojem delu, kot muzejska vodnica. Dobila sem tudi vpogled v to, koliko časa in truda je potrebnega za oblikovanje dokaj enostavnega in kratkega delovnega lista. To mi bo vsekakor prišlo prav pri načrtovanju in nadaljnjem delu.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge in poročila?

Izrazitih težav nisem imela. Še največ dela in "problemov" mi je povzročalo tehnično oblikovanje nalog- predvsem reševanje vaj v wordovem dokumentu, pa tudi izdelava delovnega lista (v tehničnem smislu). Veliko časa mi je vzela tudi izbira in načrtovanje nalog, pa seveda iskanje ustreznega slikovnega gradiva prek spleta.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Kot sem že napisala so mi terenske naloge zelo všeč in jih ne bi bistveno spreminjala. Mogoče bi le priliko za izvedbo- da bi najboljše naloge na koncu dejansko ponudili obiskovalcem muzeja in arhiva ter izvedli evalvacijo.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2017/18

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK: Sabina Požar

DATUM: 30. 5. 2018

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

V prvem delu projektne naloge sem pripravila delovna lista. Prvi je namenjen reševanju v muzeju, in sicer v Parku vojaške zgodovine v Pivki. Tematika, ki jo delovni list obsega, se nanaša na razstavo Regio Carsica Militaris, ki se nahaja v objektu Komanda. Razstava je posvečena vojaškemu utrjevanju širše Pivške kotline, od prazgodovine pa vse do sodobnosti.

Drugi delovni list je namenjen reševanju ob obisku Pokrajinskega arhiva Koper. Skozi naloge učenci utrjujejo informacije, ki jih prejmejo od arhivistke, ki jih po arhivu popelje, veliko je tudi lastnega raziskovanja in odkrivanja arhiva. Delovni list je razdeljen na dva sklopa, v prvem učenci spoznavajo obseg delovanja Pokrajinskega arhiva Koper, v drugem sklopu pa spoznavajo kako se v arhivu gradivo hrani in obdeluje.

PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA

PIVŠKA KOTLINA SKOZI ČAS

DELOVNI LIST ZA DEVETI RAZRED OSNOVNE ŠOLE

Dobrodošel v Parku vojaške zgodovine!

Pozdravljen v Parku vojaške zgodovine v Pivki! Sem Tine in danes te bom popeljal po razstavi Regio Carsica Militaris, ki se nahaja v našem muzeju. Muzej je med mlajšimi pri nas. Nahaja se v kompleksu starih Italijanskih vojašnic. Osrednja naloga muzeja je zbiranje in prikazovanje vojaške tehnike, ki je skozi stoletja obstajala na območju današnje Slovenije.

PARK VOJAŠKE
ZGODOVINE PIVKA
Kolodvorska cesta 51
6257 PIVKA

Odpiralni čas:
MAJ, JUNIJ, SEPTEMBER,
OKTOBER
ponedeljek-petek: 10.00-
16.00
sobota, nedelja, prazniki:
10.00-18.00

NAVODILA ZA DELO:

Pravila obnašanja v muzeju so enaka pravilom obnašanja v razredu. Z vodnikom si boste ogledali stalno razstavo Regio Carsica Militaris, ki govori o vojaškem utrjevanju območja Pivške kotline. Med razlago muzejskega vodnika pridno rešuj delovni list.

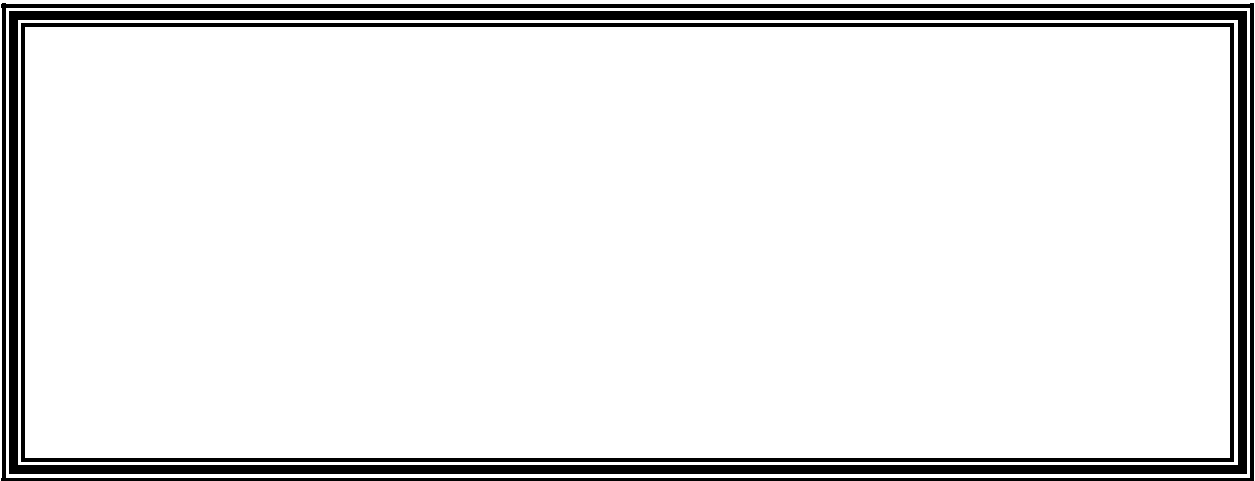
NALOGE:

Naloge na delovnem listu so razdeljene na dva sklopa. Prvi sklop nalog je namenjen zgodovinskim obdobjem od prazgodovine pa do 19. stoletja, drugi sklopa pa obdobjem od 19. stoletja, do sedanjosti. Veliko sreče pri reševanju!

NAJSTAREJŠI SLEDOVI NA PIVŠKEM

1. naloga:

Obiskali smo Park vojaške zgodovine. V spodnji kvadrater skiciraj načrt muzejskega kompleksa in označi mesto, kjer se nahaja razstava, ki si jo bomo ogledali.

2. naloga:

Razstava ima posebno ime – Regio Carsica Militaris.

a) Na panoju poišči podatek o pomenu te besedne zveze in ga zapiši na črto.

b) Zapiši še ime jezika, v katerem je besedna zveza napisana.

3. naloga:

Obkroži pravilni odgovor.

Iz katerega obdobja so najstarejši sledovi življenja na Pivškem?

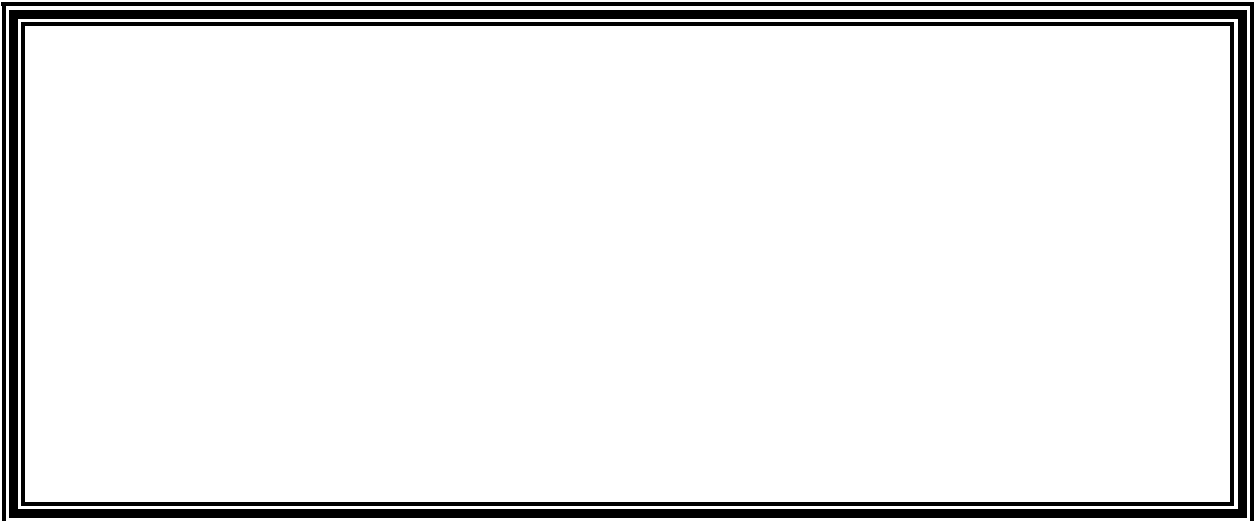
- a) Iz novega veka.
- b) Iz obdobja rimske države.
- c) Iz kamene dobe.
- d) Iz železne dobe.

4. naloga:

a) Odgovori na vprašanje:

V kakšnih naseljih so, v prazgodovini, živeli prebivalci pivške kotline?

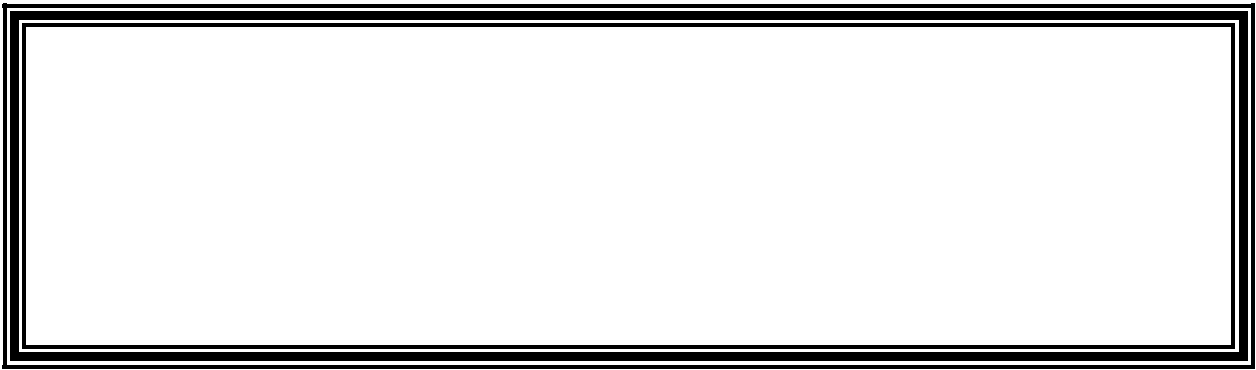
b) V okvirček skiciraj to prazgodovinsko naselbino.

5. naloga:

Rimljani so bili znani kot dobri graditelji. V okvirček nariši skico rimske ceste in na njej označi posamezne plasti.

6. naloga:

V času osmanskih vpadov so se ljudje zatekali na varna pribežališča. Poveži sloj prebivalstva na desni, s pribežališčem na levi.

KMETJE	Obzidja samostanov.
DUHOVŠČINA	Mestna obzidja.
MEŠČANI	Protiturški tabori.
PLEMSTVO	Grajska obzidja.

7. naloga:

Dobro si oglej maketo tretjega največjega protiturškega tabora na Slovenskem.

a) Kje je stal?

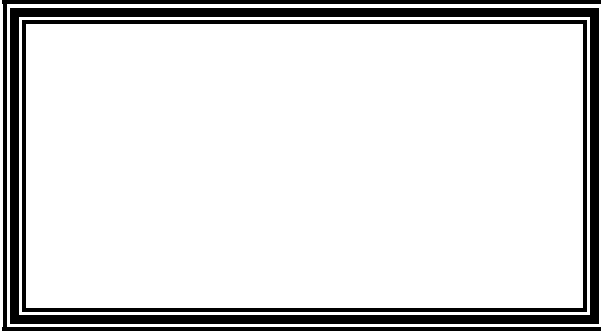
b) S tremi značilnostmi opiši protiturški tabor.

8. naloga:

V obdobju novega veka se je razvilo tovarništvo ali kontrabant.

a) Napiši ime najbolj znanega literarnega junaka, ki se je ukvarjal s to dejavnostjo. _____

- b) Njegova podoba je naslikana tudi na grbu občine Pivka. Grb nariši v spodnji okvirček.

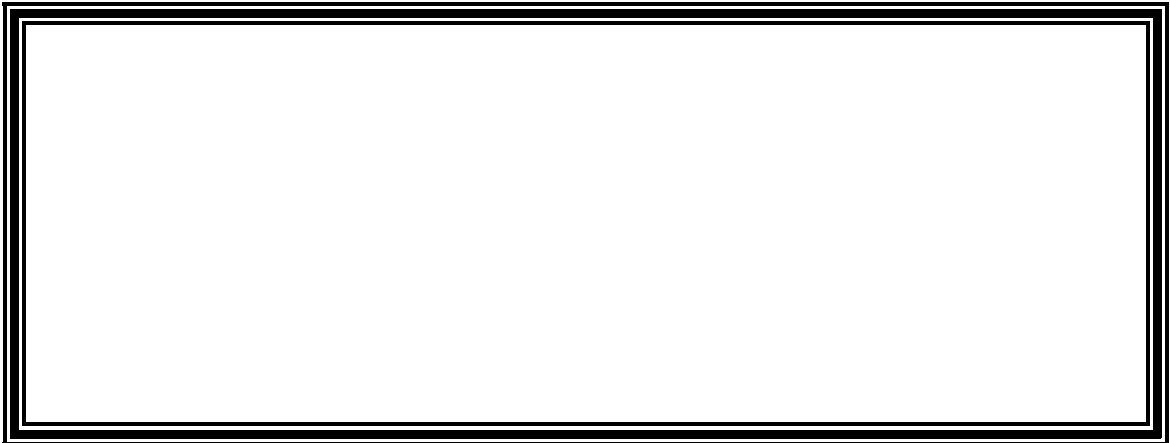
PIVKA OD 19. STOLETJA DO DANES

9. naloga:

Prihod železnice je kraje na Pivki močno zaznamoval.

- a) Napiši kako se je Pivka imenovala v 19. stoletju?

- b) V okvirček zapiši kratko časopisno novico o tem, kako je v Pivko prišla železnica. Upoštevaj ustrezno ime kraja, letnico...

10. naloga:

Po prvi svetovni vojni je Pivka pripadla Kraljevini Italiji, prišlo je do prisilne italijanizacije.

Na razstavi poišči obrazec, s katerim so preimenovali prebivalce. V stolpcu na desni strani so zapisana slovenska imena, na levi pa italijanska imena. Ustrezno dopolni manjkajoče dele.

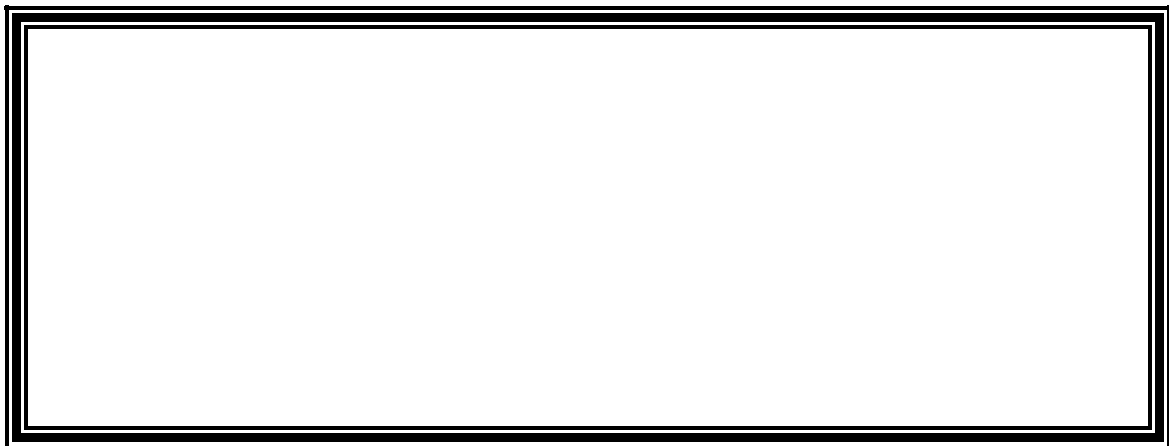
Jože	
	Maria
	Giovanni
Franc	

11. naloga

V 30-ih letih so italijanski vojaki tukaj zgradili veliko vojaške infrastrukture.

a) Na črto napiši dva najpomembnejša objekta.

b) V prazen okvirček skiciraj sistem topniških utrdb na Primožu.

12. naloga:

Obdobje 2. svetovne vojne se je na Primorskem zaključilo s pomembnim dogodkom ravno v okolici Pivke.

S pomočjo razstavnih panojev ugotovi datum konca 2. svetovne vojne na Primorskem.

13. naloga:

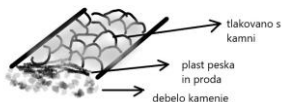
Odgovori na vprašanja:

a) Kateri dogodek je zaznamoval Pivko 26. 6. 1991?

b) Podrobno si oglej maketo in zapiši, kako so se civilisti leta 1991 zoperstavili Jugoslovanski ljudski armadi?

REŠITVE NALOG

- 1.) Po smislu.
- 2.a) Kraška vojaška regija.
- 2.b) Latinščina.
- 3.) c
- 4.a) Na utrjenih gradiščih.
- 4.b) Po smislu.

- 5.)
- 6.) Kmetje – protiturški tabori;
Duhovščina – Obzidja samostanov;
Meščani – Mestna obzidja;
Plemstvo – Grajska obzidja
- 7.a) Na Šilentaboru.
- 7.b) Je: mogočen, obzidan z več zidovi, dobro zaščiten.
- 8.a) Martin Krpan.

8.b)

9.a) Št. Peter na Krasu.

9.b)

Od srede dalje je Št. Peter na Krasu bogatejši za novo pridobitev. Odslej se ne bo kadilo zgolj iz kmečkih ognjišč, pač pa bo dvakrat na dan tod mimo prisopihal tudi vlak. Osrednje slovesnosti ob otvoritvi bodo v Postojni, konec tedna. V uporabo bo železnico predal sam cesar.
Št. Peter na Krasu, 1857
S.P.

- 10.) Jože – Giuseppe (Peppe)
Marija – Maria
Janez – Giovanni
Franc – Francesco
- 11.a) Italijanske vojašnice in utrdbe na Primožu.
- 11.b) Po smislu.
- 12.) 7. maj 1945
- 13.a) Začetek agresije JLA na Slovenijo. Iz vojašnice so odpeljali prvi tanki.
- 14.) Postavljali so barikade s svojimi osebnimi avtomobili, tovornjaki. Želeli so ustaviti kolone tankov.

VIRI IN LITERATURA ZA GRADIVA

- Regio Carsica Militaris – interno gradivo za vodnike Parka vojaške zgodovine.

SPLETNI VIRI:

- Slika malega vojaka: <https://www.solidstockart.com/stock-illustration-cartoon-character-army-soldier-on-white-background-177730>, dostop: 24. 5. 2018
- Grb občine Pivka: <https://www.pivka.si/symbols>, dostop: 24. 5. 2018

ZAHVALA:

Pri pripravi delovnega lista bi se rada zahvalila za pomoč osebju Parka vojaške zgodovine. Zahvala gre tudi mentorici izr. prof. dr. Danijeli Trškan za vse znanje, ki nam ga je v dveh letih posredovala.

Avtorica:

SABINA POŽAR

Oblikovanje:

SABINA POŽAR

Mentorica:

Izr. prof. dr. Danijela Trškan

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

POKRAJINSKI ARHIV KOPER

SPOZNAJMO ARHIV

DELOVNI LIST ZA DEVETI RAZRED OSNOVNE ŠOLE

POKRAJINSKI ARHIV KOPER

Pokrajinski arhiv Koper (v nadaljevanju PAK) je bil ustanovljen 25. februarja 1956, pod imenom Mestni arhiv Koper. Kasneje je prevzel ime, ki ga nosi še danes. Leta 1974 se mu je priključil še mestni arhiv Piran, ki sedaj deluje kot dislocirana enota znotraj PAK.

Temeljna naloga arhiva je opravljanje službe varstva arhivskega gradiva. Njegovo delovanje pokriva občine Divača, Hrpelje-Kozina, Ilirska Bistrica, Izola, Komen, Koper, Pivka, Postojna in Sežana.

Arhiv se je v začetku svojega delovanja spopadal s hudimi prostorskimi in

kadrovskimi težavami. Poleti leta 1991 se je arhiv preselil v prenovljene prostore nekdanjega samostana sv. Klare.

Danes arhiv obsega razstavni prostor in skladišče arhivskega gradiva v pritličju, prostorno čitalnico in knjižnico ter ustrezne pisarniške prostore v prvem nadstropju.

Arhiv zaposluje šest arhivistov, enega arhivskega sodelavca in tri arhivske tehnike.

**POKRAJINSKI ARHIV KOPER
KAPODISTRIASOV TRG 1
6000 KOPER**

ODPIRALNI ČAS ČITALNICE:

**Vsak delovnik: 8.00 - 11. 00
in 11.30 - 14.30**

**V dnevih pred prazniki: 8.00
- 12.00**

NAVODILA ZA DELO:

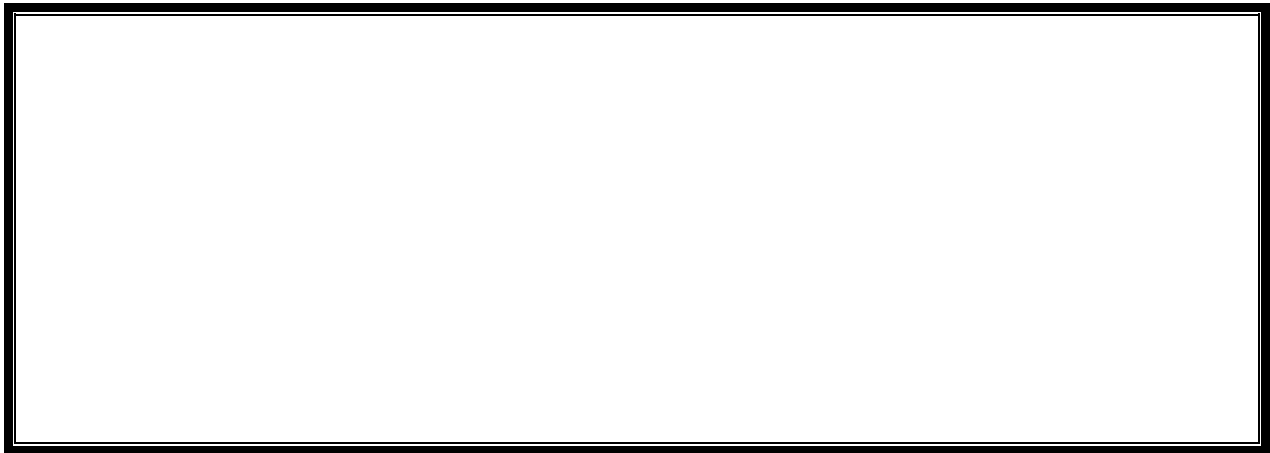
Za učno uro, ki poteka v arhivu veljajo enaka pravila kot v razredu. Odvečna oblačila in nahrbtnike, po dva učenca skupaj, pospravite v ustrezne garderobne omarice v avli arhiva. Med razlago arhivistke zbrano poslušate in sproti izpolnjujete delovne liste.

Delovni list je razdeljen v dva sklopa. V prvem sklopu se vprašanja navezujejo na zgodovino arhiva, obseg njegovega delovanja in vstopno točko v arhiv – avlo. Drugi sklop se nanaša na hranjenje in obdelavo arhivskega gradiva. Naloge so namenjene učencem devetega razreda osnovne šole.

POKRAJINSKI ARHIV KOPER

1. naloga:

a) Nahajamo se pred stavbo Pokrajinskega arhiva Koper. V okvirček nariši stavbo arhiva in na svoji sliki, s puščico, označi vhod v arhiv.

b) Na podlagi razlage arhivistke kratko odgovori na spodnja vprašanja.

Kdaj je arhiv dobil prostore v stavbi, kjer se nahaja danes?

Kaj je bilo v tej stavbi pred tem? _____

Kje se nahaja dislocirana enota arhiva?

2. naloga:

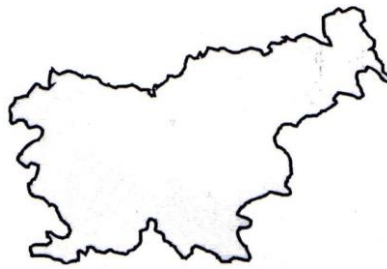
a) Obkroži črki pred pravilnima odgovoroma:

Pokrajinski arhiv Koper je

- a) javni arhiv.
- b) zasebni arhiv.
- c) splošni arhiv.
- č) specializirani arhiv.

b) Pojasni izbiro svojih odgovorov.

3. naloga: Na zemljevidu Slovenije označi, katero področje pokriva delovanje Pokrajinskega arhiva Koper.

4. naloga: Dobro se razglej po avli in odgovori na spodnja vprašanja.

Zapiši vsaj 2 funkciji avle arhiva:

b) Zapiši naslov razstave, ki se trenutno nahaja v avli arhiva:

c) Na razstavi poišči predmet, ki se ti zdi zanimiv in ga nariši v spodnji okvirček. Zraven pripiši za kateri predmet gre in kakšen je njegov pomen.

Predmet: _____   Pomen: _____

5. naloga:

Ob vstopu v arhiv vas je arhivistka prosila, da nahrbtnike odložite v garderobne omarice. Premisli zakaj in svoj odgovor napiši na črto.

HRANJENJE IN OBDELAVA ARHIVSKEGA GRADIVA

6. naloga:

Pred vstopom v arhivsko skladišče si poglej oznake na vratih. Preriši jih v okvirček in poleg zapiši njihov pomen?

7. naloga: Obkroži pravilni odgovor.

Sopomenka za arhivsko skladišče je:

MAGAZIN

HRAM

DEPO

RAZSTAVIŠČE

PISARNA

8. naloga:

Na črto zapiši poklice ljudi, ki jih srečaš v arhivskem skladišču. Pripisi tudi kaj je njihova naloga.

9. naloga: Odgovori na vprašanje.

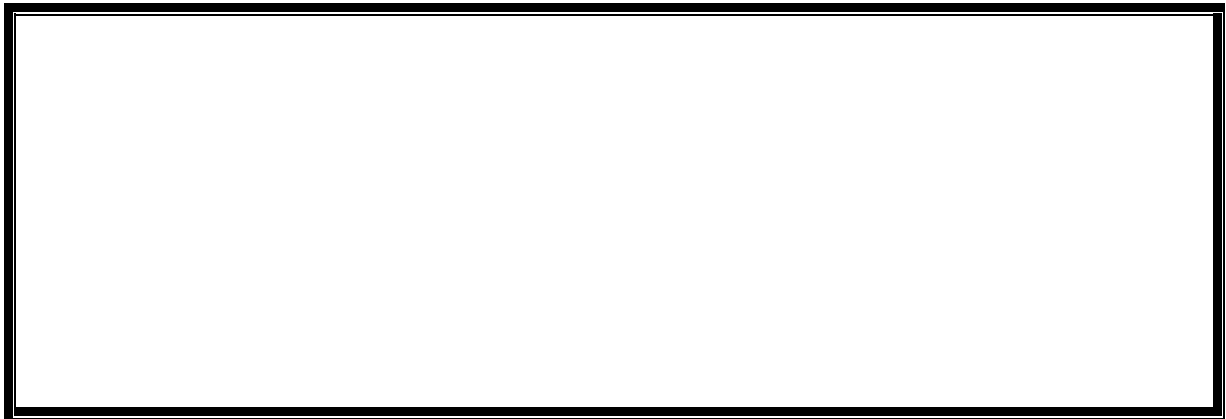
Kakšne pogoje je potrebno zagotoviti v arhivskem skladišču, da se dokumenti najbolje ohranjajo.

10. naloga: Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

S kakšno enoto merimo količino arhivskega gradiva:

- a) V metrih.
- b) V kilogramih.
- c) S številko dokumentov.
- d) V litrih.

b) V okvirček nariši skico police z arhivskim gradivom, kot lahko to vidiš v skladišču arhiva.

11. naloga: Odgovori na vprašanja.

a) Kateri prostori se nahajajo v prvem nadstropju arhiva?

b) Opiši čitalnico.

c) Kdo vse prihaja po arhivsko gradivo in kako do njega dostopa?

12. naloga: Odgovori na vprašanja.

V rokah si držal pergament, ki so ga za pisanje uporabljali v srednjem veku. Na spodnjo črto opiši svoje občutke ob držanju tega materiala.

REŠITVE NALOG

1.a) Po smislu.

5.) Da nas ne ovira med tem, ko hodimo po arhivu in da ne bi z njo poškodovali dragocenega gradiva, ki

2.b) Leta 1991. Samostan sv. Klare. V Piranu.

ga tukaj hranijo.

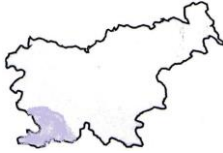
2.a) a in c.

2.b) Arhiv je ustanovila država in do njega lahko dostopa kdorkoli. Zbira vse gradivo na območju, za katero je bil ustanovljen.

6.) prepovedano fotografiranje
prepovedan vnos hrane in pijače

3.)

4.a) Avla je razstavni prostor, prostor, kjer obiskovalec odloži garderobo in sprejemnica.

7.) Depo.

8.) Arhivski tehniki, razvrščajo gradivo, urejajo škatle in skrbijo za pogoje v prostoru.

9.) Stalna temperatura, stalna vlaga in čim manj svetlobe.

4.b) Plemiška družina Grisoni.

10.a) a

10.b) Po smislu.

4.c) Po smislu, npr.: Predmet: pahljača, pomen: je znak plemiške premožnosti, bil je v lasti plemkinj družine Grisoni, hrani ga Pokrajinski muzej Koper.

11.a) Pisarne in čitalnica.

11.b) Je prostorna, v njej so mize in stoli. Prostor je svetel, tri stene so obdane s steklenimi okni.

12.) Je zelo tanek material, ki se ne upogiba. Na otip je rahlo hrapav, je zelo prosojen. Izgleda krhek in dragocen.

VIRI IN LITERATURA ZA GRADIVA

- Bonin, Zdenka ur. *Vodnik po fondih in zbirkah Pokrajinskega arhiva Koper*. Koper: Pokrajinski arhiv, 2006.
- Himmerlach, dr. Bojan in Katja Zupanič ur. *Slovenski arhivi se predstavijo*. Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije, 2010.

SPLETNI VIRI:

- Slika knjige na naslovnici: <http://www.mk-knjigoveznica.hr/>, dostop: 23. 5. 2018.
- Logotip Pokrajinskega arhiva Koper: <http://www.arhiv-koper.si/>, dostop: 24. 5. 2018.
- Nema karta Slovenije: <http://www2.arnes.si/~sopaspas/atlas/>, dostop: 23. 5. 2018
- Slika prepovedano fotografiranje: <http://www.kova.si/izdelki/prepoved-nalepke/prepovedano-fotografiranje-nalepka-velika>, dostop: 24. 5. 2018.
- Slika prepovedan vnos hrane in pijače: <https://www.bfcshop.si/nalepka-prepoved-vnosa-hrane-apli-114-x-114-mm>, dostop: 24. 5. 2018.

ZAHVALA

Zahvaljujem se dr. Zdenki Bonin iz Pokrajinskega arhiva Koper, ki si je vzela čas in mi pomagala pri nastanku tega delovnega lista. Prof. dr. Danijeli Trškan za vse znanje, ki nam ga je v dveh letih posredovala.

Avtorica:

Sabina Požar

Oblikovanje:

Sabina Požar

Mentorica:

Izr. prof. dr. Danijela Trškan

V drugem delu so trije sklopi nalog. Prva se navezuje na portret, druga na primarni pisni vir in tretja na spomenik ali zgradbo. Želela sem, da so vse tri naloge tematsko povezane med seboj. V ta namen sem izkoristila okroglo obletnico rojstva pesnika, skladatelja, časnikarja in politika Miroslava Vilharja. Vse tri vire sem tako navezala na njegovo življenje in delo. V prvem sklopu so naloge povezane s portretom tega pesnika, za primarni pisni vir sem uporabila vabilo na pivški tabor na Kalcu, v tretjem sklopu pa se naloge na stavbo navezujejo na grad Kalc.

PRVA NALOGA NA PORTRET

MIROSLAV VILHAR

Miroslav Vilhar je bil slovenski časnikar, politik, narodni buditelj, skladatelj in še mnogo drugega. Rodil se je v Planini pri Rakeku. Večino svojega življenja je živel na gradu Kalc pri Zagorju, ki ga je podedoval od svojega očeta. Bil je izdajatelj prvega slovenskega političnega lista – Naprej. Prijateljeval je s pisateljem Franom Levstikom, ki je služil tudi kot domači učitelj Vilharjevih otrok. Bil je tudi pobudnik za sklic pivškega tabora na Kalcu, na katerem se je zbralo okoli devet tisoč ljudi. Zelo pomembno je tudi njegovo glasbeno ustvarjanje. Je avtor številnih skladb, ki so do danes že ponarodele, recimo Lipa zelenela je, Zagorski zvonovi...

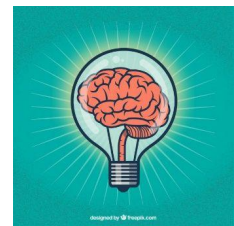
VPRAŠANJA

Dobro si oglej slikovni vir in odgovori na spodnja vprašanja.

1. Katera lastnost portretiranca izstopa?
2. V kakšni tehniki je portret naslikan?
3. V katerem času je bil portret naslikan?

AVTENTIČNA NALOGA

1. Na spletnem portalu poišči eno izmed Vilharjevih skladb in jo skupaj s sošolci zapoj pri pouku glasbe.
2. Predstavljaljaj si, da si Miroslav Vilhar, ki piše ljubezensko pismo svoji preminuli ljubezni, ki jo opeva v skladbi Zagorski zvonovi.

VIRI ZA NALOGO:

LITERATURA:

- Kuret, Primož in Koršič Zorn, Verena. *Slovenski skladatelji v portretih Saše Šantla*. Ljubljana: DZS, 2005.
- Vilhar, Matjaž. *Rodovnik družine Vilhar*. Pivka: samozaložba, 2015.

SPLETNI VIRI:

- Slovenski biografski leksikon: < <http://www.slovenska-biografija.si/>> dostop: 25. 5. 2018.
- Portret na naslovnici: Miroslav Vilhar: < http://www.kam.si/1473_miroslav-vilhar.html> dostop: 25. 5. 2018.
- Slika vprašajev: < <https://pixabay.com/en/photos/question%20mark/>> dostop: 25. 5. 2018
- Slika možganov: < <https://www.pinterest.com/pin/179299628892325968/>> dostop: 25. 5. 2018

PREDVIDENE REŠITVE NALOG:

1. Najprej se opazi pesnikova bujna brada in brki, ki so na portretu precej poudarjeni.
2. Portret je naslikan v tehniki oglje, saj je slikar ob portretiranju uporabil slikarsko oglje.
3. Po mojem mnenju je slika nastala v obdobju pesnikovih srednjih let. Menim da je nastala za časa pesnikovega življenja.

1. Po smislu.

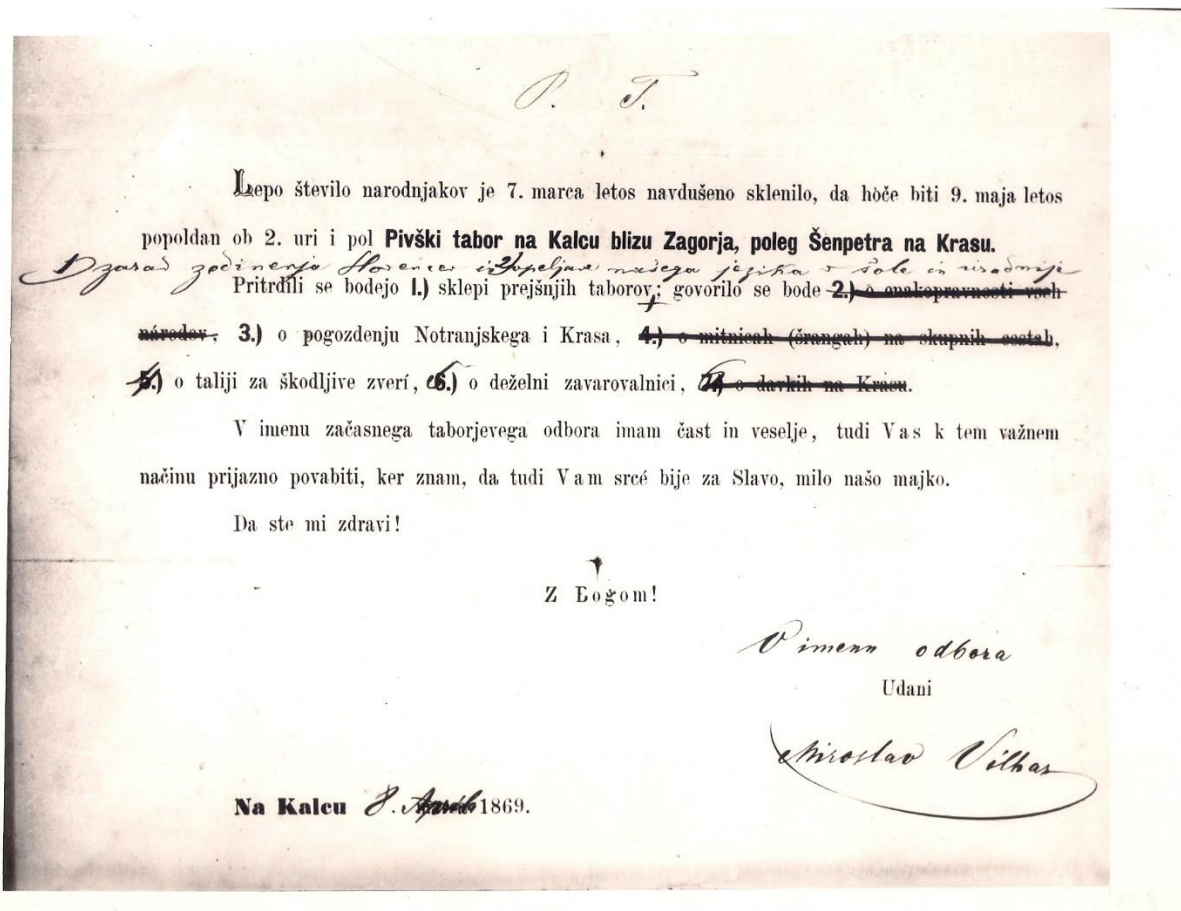
2.

Draga Elizabeta!

Po tvojem nesrečnem in mnogo prezgodnjem odhodu preživljam zelo hude čase. Vsak dan obiskujem tvoj grob, kjer točim grenke solze. Dnevi so sivi, zdi se da za teboj joče tudi nebo. Ker te nikoli več ne bom videl, te bom v svojem spominu ohranil tako lepo, kot si bila, ko sva se nazadnje videla, mila in zdrava.

Žaljuočí Miroslav

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

PIVŠKI TABOR NA KALCU

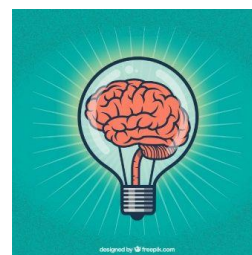
Ob koncu 60-ih let 19. stoletja je slovenske dežele zajelo množično taborsko gibanje. Tako so narodni buditelji tabor – množično zborovanje na prostem, pripravili tudi na Pivškem. Prirejen je bil na gradu Kalc pri Zagorju, na katerem je takrat živel Miroslav Vilhar. Tabor se je odvijal 9. maja 1869. Udeležilo se ga je okoli devet tisoč ljudi, slavnostni govorec je bil Etbin Costa, najpomembnejšo vlogo med organizatorji pa je imel Miroslav Vilhar, ki je med drugim za prizorišče odstopil kar svoje domovanje.

VPRAŠANJA

1. Kdo je avtor besedila?
2. Kje in kdaj je pisni vir nastal?
3. Komu je vabilo namenjeno?

AVTENTIČNE NALOGE

1. Predstavljaš si, da si slikar, ki prisostvuje Pivškemu taboru na Kalcu. Naslikaj panoramo množice, ki se je zbrala na dogodku.

2. Napiši kratko novico o Pivškem taboru na Kalcu, ki ga bo objavil časnik Slovenski narod. Upoštevaj ustrezne datume, jezik...

VIRI ZA NALOGO:

LITERATURA:

- Fatur, Silvo. *Zagorje in drugi zgornjepivški kraji. Zgodovinsko berilo ob 140-letnici pivškega tabora na Kalcu pri Zagorju*. Koper: Libris, 2008.
- Smrdel, Maks. »Prispevki za kulturno, politično in gospodarsko zgodovino Pivke od 1848 do I. svetovne vojne«. V: *Ljudje in kraji ob Pivki*, I. del. Silvo Fatur, ur. Postojna: Kulturna skupnost Postojna, 1975.
- Vabilo na naslovnici: Arhiv Notranjskega muzeja Postojna, zgodovinski oddelek.

SPLETNI VIRI:

- Slika vprašajev: < <https://pixabay.com/en/photos/question%20mark/>> dostop: 25. 5. 2018
- Slika možganov: < <https://www.pinterest.com/pin/179299628892325968/>> dostop: 25. 5. 2018

PREDVIDENE REŠITVE NALOG:

1. Avtor besedila je Miroslav Vilhar, ki je besedilo napisal v imenu organizacijskega odbora.
2. Pisni vir je nastal na Kalcu, 8. aprila 1869.
3. Vabilo je bilo namenjeno širi javnosti, vsem zavednim Slovencem, ki bi se želeli udeležiti tabora.

1. Po smislu.
- 2.

Pivški tabor na Kalcu

Na Kalcu pri Pivki se je 9. maja zbrala nepregledna množica ljudi. Prisluhnili so številnim govornikom, ki so govorili o uvedbi slovenščine v šole in urade, o

odškodnini kmetom v primeru napadov divjih zveri, o zavarovalninah, ipd. Glavni organizator, Miroslav Vilhar, sporoča izredno zadovoljstvo ob uspehu tega dogodka.

Kalec, 10. maj 1869

S.P.

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK

RUŠEVINE GRADU KALC

Legra gradu je tipična za tisto obdobje, ko gradov niso več gradili na utrjenih vzpetinah. Grad Kalc se nahaja v bližini vasi Zagorje, pri Pivki. Leta 1786 je grad prešel v last družine Vilhar, ki je pomembno zaznamovala zgodovino gradu. Najpomembnejši lastnik je bil Miroslav Vilhar, ki je na gradu med drugim priredil pivški tabor na Kalcu, ki se je na grajskem dvorišču odvijal 9. maja 1869.

VPRAŠANJA

1. Kaj nam lega gradu pove o življenju v času, ko je bil grad Kalc zgrajen?
2. Kakšna je danes okolica gradu Kalc in kaj lahko iz tega sklepaš?
3. Kateri del gradu je danes najbolj viden?

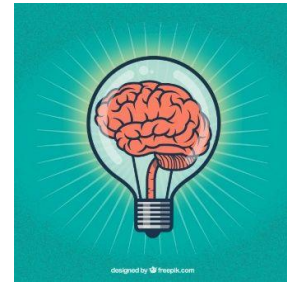

AVTENTIČNI NALOGI

1. Grad je danes ohranjen samo v ruševinah. Skiciraj, kako je po tvojem mnenju izgledal

grad, ko je še obstajal s svojimi glavnimi zgradbami.

2. Napiši načrt v štirih točkah, za pospešitev turistične ponudbe gradu Kalc.

VIRI ZA NALOGO:

LITERATURA:

- Fatur, Silvo. *Zagorje in drugi zgornjepivški kraji. Zgodovinsko berilo ob 140-letnici pivškega tabora na Kalcu pri Zagorju*. Koper: Libris, 2008.
- Jakič, Ivan. *Vsi slovenski gradovi, leksikon slovenske grajske zapuščine*. Ljubljana: DZS, 1997.
- Uršič, Irena. *Na jurški zemlji. O planini Juršič, nastanku vasi Juršče in o sledovih njenih prvih prebivalcev*. Koper: Libris, 2007.
- Slika na naslovnici: osebni arhiv Sabine Požar.

SPLETNI VIRI:

- Slika vprašajev: < <https://pixabay.com/en/photos/question%20mark/>> dostop: 25. 5. 2018
- Slika možganov: < <https://www.pinterest.com/pin/179299628892325968/>> dostop: 25. 5. 2018

PREDVIDENE REŠITVE NALOG:

1. Grad je bil zgrajen po koncu turških vpadov v naše kraje, zato ni več potreboval utrjene lege na vzpetinah in ni bil obdan z mogočnim obzidjem.
2. Danes so ruševine gradu precej zapuščene, občina Ilirska Bistrica, ki z gradom upravlja, zanj ne skrbi tako, kakor bi lahko. Okolica je zaraščena, informacijske table so zbledele...
3. Najbolj ohranjen je stražni stolp, ki je bil gradu dozidan najpozneje. Vidna je tudi ena izmed sten grajskega poslopja.

1. Po smislu.
- 2.

NAČRT ZA TURISTIČNO PONUDBO V OKOLICI GRADU KALC:

- postavitve novih, bolj poglobljenih informacijskih tabel;
- ureditev okolice gradu;
- postavitve turistične točke z informacijami o gradu;
- postavitve makete gradu;
- organizacija poletnih kulturnih dogodkov na območju grajskega poslopja;
- ...

TRETJI DEL

V tretjem delu je bilo potrebno rešiti naloge iz delovnega zvezka - Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem: Naloge malo drugače, avtorice Danijele Trškan. Za naloge sem uporabila fotografsko gradivo lastne družine, ki ga hrani moja babica Mihaela Rebec. Uporabila sem fotografije, na katerih je upodobljen moj dedek, po katerem sem podedovala čut in veselje za zgodovino. Izbrala sem nalogi 14 in 16.

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

NALOGA 14:

4. Katera vprašanja si morate še postaviti, da boste slikovni vir bolje razumeli?

- Ob kakšni priložnosti je bila fotografija posneta?
- Kdo je avtor fotografije?
- Kdo so ljudje na fotografiji?
- Kako točno je potekalo njihovo delo?
- Kako so si ljudje razdelili delo?

3. Česa vam ne pove?

- Vir nam ne pove, kdaj je bila slika fotografirana. Prav tako iz vira samega ne vemo kdo so ljudje, ki so na fotografiji in kje je fotografija posneta.

2. Kaj lahko sklepate iz slikovnega vira?

- Iz slikovnega vira lahko sklepam, da je večina dela na kmetijah potekala ročno. Bogatejši kmetje so imeli redke stroje, ki so jih izkoriščali tudi okoliški kmetje. Pri delu je sodelovala velika skupina ljudi, lahko tudi razširjena družina. Namesto traktorjev so veliko dela opravile živali, v tem primeru konji. Pri delu so sodelovale tudi ženske in otroci. Moški so pri delu nosili klobuke, ženske so bile pokrite z rutami.

1. Kaj nam ta slikovni vir pove?

- Iz slike lahko sklepam, kako so včasih potekala kmečka opravila na vasi.

VIR: Osebni arhiv Mihaele Rebec.

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

NALOGA 16:

Kaj vidite na fotografiji? - Na fotografiji sta moški in deček, ki spravljata seno.		Kaj je v ozadju, v ospredju in na sredini fotografije? - V ozadju fotografije je (jasno) nebo, v sredini fotografije sta moški in deček, ki stojita na kupu sena in ga z vilami premetavata.
Kaj je avtor fotografije želel izpovedati na fotografiji? - Želel je dokumentirati kmečko opravilo – spravilo sena. Želel je tudi dokumentirati kdo vse je sodeloval pri tem opravilu.	Za koga je bila posneta oz. komu je bila namenjena? - Fotografija je bila posneta za ljudi, ki so bili osebama na fotografiji blizu in za ohranjanje spomina na ta dogodek.	Kdo hrani izvirnik? - Izvirnik hrani Mihaela Rebec.
Kaj se dogaja? - Na fotografiji lahko vidimo mladega moškega, ki stoji na vrhu kupa sena in z vilami v rokah. Pod njim na senu stoji tudi deček, ki mu očitno pomaga pri tem opravilu. Oba sta nasmejana in se očitno ob delu zabavata.	Kje se dogaja? - Iz fotografije je razvidno, da se dogaja se v naravi, verjetno nekje na travniku ali domačem dvorišču. Po predvidevanju pa lahko rečem, da je kraj dogajanja Pivka, natančneje Radohova vas pri Pivki.	Kdaj se dogaja? - Točen datum dogajanja iz slike ni razviden, po predvidevanjih pa gre za čas v 60-ih letih 20. stoletja.
Ali je bil fotograf blizu dogodku, ki ga je posnel? Pojasnite. - Da, fotograf je bil dogajanju relativno blizu, saj sta ga oba, ki sta na fotografiji opazila. Sploh lahko to rečemo za dečka, ki se smeji in gleda proti fotografu.	Kaj po vašem mnenju fotografija sporoča? - Fotografija sporoča, kako so včasih opravljali spravilo sena. Sporoča tudi, da so pri delu sodelovali odrasli in otroci in da so se lahko ob delu tudi zabavali.	Kaj je avtor fotografije želel sporočiti? - Avtor fotografije je želel sporočiti, da delo ni samo nuja, ampak je lahko tudi zabavno. Sporočiti je želel tudi to, da si lahko pri delu pomagajo in med seboj sodelujejo različne generacije.

ZAKLJUČNI DEL

Samoocenjevanje

Kriteriji za projektno nalogo:	Zadovoljivo (0 točk)	Dobro (0,5 točke)	Zelo dobro (1 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge	Oblikovanje projektne naloge je neusklajeno.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana.	1
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je malo, so vsebinsko ustrezna, vendar enaka.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko ustrezna in zelo raznolika.	1
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	1
Zahteve projektne naloge	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	1
Navedba virov in literature	Navedba uporabljene literature in virov je pomanjkljiva ali je ni.	Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov.	Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov.	1

Moja opisna ocena projektne naloge:	<i>Menim, da je projektna naloga dobro zasnovana, vsebuje vse potrebne sestavne dele. Naloge na delovnih listih so raznolike in upoštevajo sodobna didaktična priporočila. Izbrano slikovno gradivo je primerno in zanimivo. V splošnem svojo projektno nalogo ocenjujem kot uspešno opravljeno.</i>

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

5

Kaj ste pridobili s poročilom?

/

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

Med pripravljanjem projektne naloge sem obiskala arhiv ter muzej, brskala sem po domačem fotografskem arhivu, itd. Pri vse tem sem poglobljala in širila svoje zgodovinsko znanje. Poleg tega sem se urila v pripravljanju nalog, ki bi jih kot učiteljica lahko pripravila tudi za svoje učence.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge in poročila?

Prva težava se je pokazala pri obisku arhiva v Kopru, ker sva se morali z arhivistko nekoliko usklajevati glede terminov. Sicer se mi zdi, da posebnih težav pri pripravi projektne naloge nisem imela in sem naloge dobro opravila.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Glede obstoječih nalog ne bi ničesar spreminjala, saj se mi zdi da z njimi zadostimo vsem ciljem, ki jih moramo pri predmetu doseči.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2017/18

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK: Sara Abrahamsberg

DATUM: 22. 5. 2018

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

Prvi del obsega dve nalogi **DELOVNI LIST ZA MUZEJ** in **DELOVNI LIST ZA ARHIV**. Delavni list za muzej sem pripravila za Mestni muzej Ljubljana na temo nove razstave *Ljubljana. Zgodovina. Mesto*. Poizkušala sem sestaviti naloge, ki zaobjemajo večji del razstave.

Delavni list za arhiv pa sem pripravila za Arhiv Republike Slovenije, kjer sem se poleg delovanja arhiva osredotočila tudi na zgodovino Grubarjeve palače, kjer se arhiv nahaja.

Mestni muzej Ljubljana

Naslov: Gosposka 15, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 24 12 506

E-naslov: info@mgml.si

Spletni naslov: www.mgml.si/sl/mestni-

Predstavitev Mestnega muzeja Ljubljane

Mestni muzej Ljubljana ima sedež v Turjaški palači v Ljubljani, ki jo je leta 1654 prezidala pomembna kranjska plemiška družina grofov Turjaških za svoje zimsko bivališče. Začetki muzeja segajo v leto 1907, ko se, ob pobudi ljubljanskega župana Ivana Hribarja, začnejo zbirati likovna dela za mestno umetniško galerijo. Leta 1935 nato palačo kupi Mestna občina Ljubljana in jo nameni Mestnemu muzeju, ki dve leti za tem odpre prvo muzejsko zbirko.

Glavna naloga Mestnega muzeja Ljubljane je zbiranje, dokumentiranje, evidentiranje, ohranjanje, vrednotenje, interpretiranje, raziskovanje in predstavljanje dediščine s področja zgodovine mesta Ljubljana in širše okolice v vseh zgodovinskih obdobjih.

Navodila za delo v muzeju

V muzeju je razstavljenega in hranjenega veliko pomembnega muzejskega gradiva, zato mora delo v muzeju potekati **umirjeno** in kar se da **tiho**, brez kričanja in tekanja. Upoštevati je potrebno vsa navodila! Dotikanje muzejskih predmetov je dovoljeno le ob privolitvi vodiča. S seboj je dobro imeti **pisalo in trdo podlago**, malico pa je priporočljivo pojesti v avli muzeja.

Primernost nalog

Naloge so primerne za učence **8. in 9. razreda osnovne šole**, za učence 7. razreda je potrebna predhodnja razlaga nekaterih zgodovinskih snovi. Naloge se nanašajo na **razstavo Ljubljana. Zgodovina. Mesto**, kjer si lahko pomagamo z razstavljenim gradivom. Naloge se začnejo reševati po vodenem ogledu razstave (čas reševanja: 15-25 minut), samostojno ali v paru. Na koncu se rešitve preverijo z vodičem ali učiteljem.

Naloge:

1. Zapiši naslov današnje razstave v Mestnem muzeju Ljubljana.
2. Različne sobe predstavljajo različna zgodovinska obdobja. Katera soba/obdobje ti je najbolj všeč in zakaj?
3. Poišči najstarejši predmet na razstavi. Zapiši ime in starost.
4. Na razstavi najdi portret Žige Zoisa.
 - Zakaj je bil Žiga Zois pomemben za zgodovino Ljubljane in tudi Slovenije?
 - Kateri predmet je razstavljen ob njem in zakaj? Poizkusi narisati razstavljen predmet.

5. Na razstavi najdi portret cesarja Franca Jožefa I.

- Opiši kaj vidiš na sliki.

- Iz opisa razberi kolikokrat je Franc Jožef I. obiskal Ljubljano in kje je bil postavljen njegov spomenik? Na zemljevidu označi, kje je stal spomenik Franca Jožefa I.

6. Na razstave najdi kanglico za mleko. V kakšne namene so jo uporabljali aktivisti OF med 2. svetovno vojno?

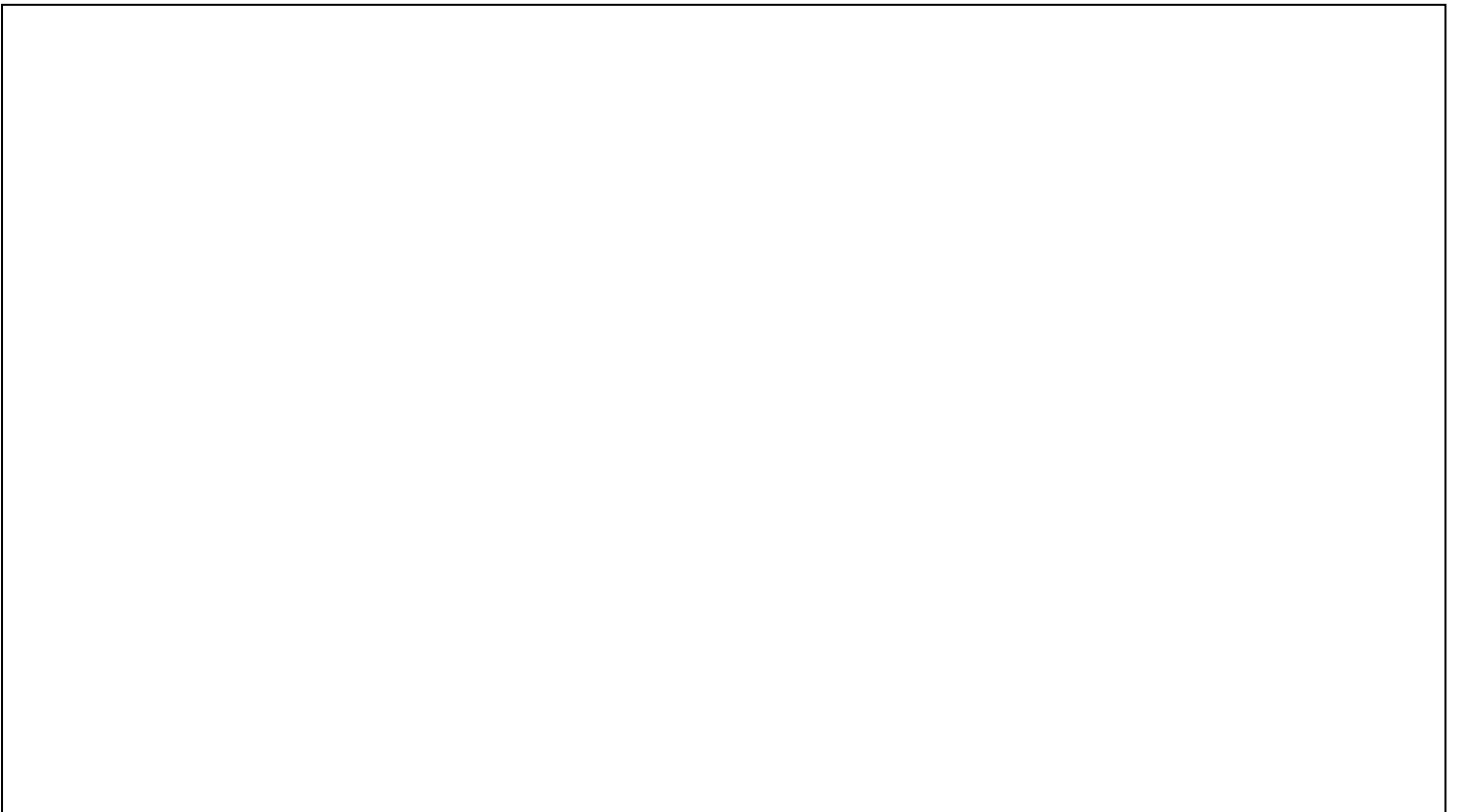

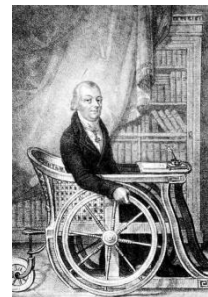
7. Opiši življenje otrok v času rimske Emone. Pomagaj si s predmeti in plakati iz druge sobe.

8. Na razstavi najdi meščansko moško in žensko slavnostno obleko iz 19. stoletja. Primerjaj ju z današnjimi slavnostnimi oblekami.

9. Poišči stopalo ljubljanskega viteza iz 16. stoletja. Primerjaj ga s svojim stopalom. Katero je večje? Kakšna je razlika med povprečno višino v srednjem veku in povprečno višino danes?

10. Izberi si poljubni predmet na razstavi in ga natančno opiši: starost, uporabnost, pomen, ohranjenost, ...
Poizkusi ga tudi narisati!

Rešitve:

1. Ljubljana. Zgodovina. Mesto.
2. Tretja soba 18.-19.stol.: lutkovno gledališče, kjer se lahko vsak poizkusi v igri.
3. Lesena konica, najdena v strugi Ljubljanice pri Vrhniki, stara 40. 000 let.
4. Žiga Zois: narodni buditelj, mecen umetnikom, podpira slovenski jezik, pomemben naravoslovec in lastnik fužin. Razstavljen je njegov invalidski voziček. Zaradi bolezni-putike je Žiga Zois počasi ohromel, s pomočjo kovača je sam zasnoval invalidski voziček.
5. Na sliki je portret cesarja Franca Jožefa I. v mladih letih, ima meč, odlikovanja, avstro-ogrske simbole na vojaški uniformi. Ljubljano je obiskal trikrat. Spomenik Franca Jožefa I. so leta 1908 postavili na Sodnjiskem, danes Miklošičevem, trgu.
6. Prenašali so ilegalna sporočila.
7. Otroci so se v rimski Emoni igrali s steklenimi kroglicami, frnikolami, kockami ali žetoni za namizne igre. Otroke iz bogatih družin so po navadi šolali sužnji, revnejši otroci pa že dokaj hitro začnejo z delom. Deklice so se poročale med 12. in 16. letom starosti.
8. Danes moški v večini ne nosijo več fraka, klobuk in rokavice niso tako pogosti, ženske v večini še vedno za slavnostne priložnosti oblečejo obleko in ne hlač.
9. Ljudje so danes v povprečju višji kot v srednjem veku za približno 10 cm.
10. Solnica iz srebra s pozlato: narejena je bila leta 1783, lepo ohranjena, uporabljali so jo za shranjevanje soli, par solnic naredi ljubljanski srebrar Anton Robič, kar pomeni, da domači obrtniki v Ljubljani, še vedno izdelujejo za lokalno prebivalstvo.

Viri za gradivo:

- Dedi. Mestni muzej Ljubljane. Slika na naslovnici stavbe Mestnega muzeja Ljubljane. <http://www.dedi.si/dediscina/288-mestni-muzej-ljubljana> (Dostop: 22. 5. 2018)
- Parkiraj. Si. Zemljevid centra Ljubljane. <http://www.parkiraj.si/v-nasi-blizini/>. (Dostop: 22. 5. 2018)
- Pirs. Si. Logo Mestnega muzeja Ljubljane. <http://www.pirs.si/Subject/Catalog/537562/muzej-in-galerije-mesta-ljubljane?productId=0725fbae-42bd-4c64-8e48-5952ea2f8a67> (Dostop: 22. 5. 2018)
- Agrobiznis.finance.si. Simbolična slika kanglice za mleko. <https://agrobiznis.finance.si/8841808?cctest&> (Dostop: 22. 5. 2018)

- Wikipedia. Slika Žige Zoisa na invalidske vozičku.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sigmund_Zois_Litho.jpg
(Dostop: 22. 5. 2018)

Literatura in viri za pripravo:

Mestni muzej Ljubljana: ogled razstave *Ljubljana. Zgodovina. Mesto*

Publikacija:

Okorn Peunik Petra, Kajba Katja, Marinčič Ema, Damjanovič Nika. Za uka
žejne. Pedagoški programi muzeja in galerij mesta Ljubljane za vrtce in
osnovne šole 2017/2018. Ljubljana: MGML, 2017.

Spletni viri:

Mestni muzej Ljubljana. <https://mgml.si/sl/mestni-muzej/> (Dostop: 22. 5.
2018)

Avtorica:

Sara Abrahamsberg

Oblikovanje:

Sara Abrahamsberg

Mentorica:

**Prof. dr.
Danijela Trškan**

2018

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO
ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

Arhiv Republike

Naslov: Zvezdarska 1, 1000 Ljubljana

Telefon: (01) 2414-200

E-naslov: ars@gov.si;
ars.citalnica@gov.si

Predstavitev Arhiva Republike Slovenije

Arhiv Republike Slovenije se nahaja v Ljubljani, večina svojih prostorov ima v Gruberjevi palači, ki je pomemben umetnostnozgodovinski spomenik. Leta 1773 palačo začne graditi Gabrijel Gruber kot hidravlično in mehanično šolo.

Začetki arhiva segajo v leto 1859, ko Historično društvo za kranjsko predlaga, da bi ustanovili deželni arhiv. Arhiv je tako začel delovati sprva kot del Kranjskega deželnega muzeja. Oktobra 1945 Narodna vlada Slovenije nato ustanovi Osrednji državni arhiv Slovenije kot samostojno institucijo, ki leta 1991 preimenuje v Arhiv Republike Slovenije.

Osnovne naloge arhiva so zbiranje, varovanje, urejanje, popisovanje in omogočanje uporabe nacionalnih arhivskih hramb, ki se nanašajo na Republiko Slovenijo in na državne organe, delujoče za celotno državo. Arhiv Republike Slovenije hrani tudi filmsko arhivsko gradivo za celotno državo in gradivo zasebnikov, vodi evidenco arhivskega gradiva, ki se nanaša na Slovenijo in Slovence v domovini in tujini ter vodi evidenco javnih simbolov, grbov, zastav, pečatov, žigov in štempiljk.

Navodila za delo v arhivu

V arhivu je hranjeno veliko dragocenega gradiva, zato mora delo v arhivu potekati **umirjeno** in kar se da **tiho** ter brez kričanja in tekanja. Upoštevati je potrebno vsa navodila, da bo delo skupine učinkovito. Predmeti v arhivu se lahko dotikajo le ob dovoljenju vodiča/ke. S seboj je dobro imeti **pisalo in tršo podlago**, malico pa je priporočljivo pojesti v parku pred arhivom.

Primernost nalog

Naloge na naslednjih straneh so primerne za učence **8. in 9. razreda osnovne šole**, za učence 7. razredov je potrebna predhodna razlaga določenih zgodovinskih snovi. V pomoč pri reševanju nalog so učne table v stavbi, notranjost stavbe in določena arhivska gradiva,

ki jih vodič predhodno predstavi. Naloge se pričnejo reševati po vodenem ogledu arhiva (čas reševanja: 15-25 minut), samostojno ali v paru. Ob koncu se rešitve pregledajo skupaj z vodičem ali učiteljem

Naloge:

1. Kaj pomeni oznaka Arhiv Republike Slovenije?

2. Razmisli, kaj v arhivu v večini hranijo?

3. Zamisli si, katerim nevarnostim so vse izpostavljena arhivska gradiva. Naštej jih vsaj 4.

4. V katerih delavnicah skrbijo za čim boljšo ohranjenost gradiva v arhivu?

5. Opiši stopnišče, ki krasi stavbo arhiva (3 značilnosti). Razmisli, značilnosti katerega umetnostno-zgodovinskega obdobja ima stopnišče?

6. V prvem nadstropju poišči pano na katerem je opisana zgodovina stavbe, kjer se danes nahaja Arhiv Republike Slovenije. Preberi besedilo na panoju in odgovori na vprašanja:

- Kako se imenuje stavba, kjer se nahaja Arhiv Republike Slovenije?

- Po kom ima stavba ime in zaradi česa je ta oseba pomembna?

- Kaj je bila prvotna funkcija te stavbe?

- Zakaj je zgradba danes zgodovinsko pomembna?

7. Ob predstavitvi arhiva ste lahko videli kopijo Listin grofov Celjskih.

- Opiši izgled ene od Listin grofov Celjskih.

- Zakaj je pomembno, da te listine hrani Arhiv Republike Slovenije?

- Zakaj v arhivu niste videli originalnih listin, temveč samo replike?

Rešitve nalog:

1. Oznaka Arhiv Republike Slovenije pomeni, da ima arhiv osnovno nalogo zbirati in varovati arhivsko gradivo, ki se nanaša na Republiko Slovenijo.
2. V arhivu v večini hranijo gradivo, ki se nanaša na državne organe, delujoče na področju celotne države. Arhiv hrani tudi filmsko arhivsko gradivo za celotno državo in gradivo zasebnikov, vodi evidenco arhivskega gradiva, ki se nanaša na Slovenijo in Slovence v domovini in tujini ter vodi evidenco javnih simbolov, grbov, zastav, pečatov, žigov in štempiljk.
3. Vlagi, razpadanju, plesni, zbledelosti in zajedalcem.
4. Konservatorsko-restavratorski delavnici in v knjigovезnici.
5. Opis stopnišča: prevladujeta zelena in bela barva, stopnišče je bogato okrašeno z okraski v obliki školjk in hrustančevja (štukature), struktura stopnišča je polžasto zavita. Stopnišče ima značilnosti rokokoja.

6. – Gruberjeva palača
 - Po graditelju jezuitu Gabrijelu Gruberju, ki je zasnoval Gruberjev kanal, ki je reguliral vodotok Ljubljanice in pripomogel k izsuševanju Ljubljanskega barja.
 - Gruberjeva palača je bila prvotno namenjena za hidravlično in mehanično šolo.
 - Zgradba je danes umetnostnozgodovinski spomenik, ker predstavlja meščanski barok v Ljubljani iz zadnje četrtine 18. stoletja in prve polovice 19. stoletja.
7. Opis Listina grofov Celjskih: listina je napisana na pergament, ki ima štiri večje rjave madeže; zapisana je v nemškem jeziku; listina se začne s posebej okrašeno črko (inicialko); naslov v velikosti in slogu izstopa od nadaljnega besedila; na listino je z (pleteno svilen) vrvico pritrjen pečat rimsko-nemškega cesarja (Ludvika Bavarskega IV.).
 - Listine grofov Celjskih so izrednega zgodovinskega pomena, saj so bili grofje Celjski najpomembnejša srednjeveška rodbina z izvorom na prostoru današnje Slovenije, zato je pomembno, da se vsaj večina listin grofov Celjskih, hrani v slovenskem arhivu in ne v tujih arhivih.
 - Ker ima original ogromno vrednost in ker bi se listina z nenehnim kazanjem obiskovalcem arhiva še bolj poškodoval, lahko ob predstavitvi vidimo le repliko.

Viri za gradivo:

Zgodovina.si. slika Gruberjeve palače (naslovnica). <http://zgodovina.si/arhiv-republike-slovenije-praznuje/> (Dostop: 22. 5. 2018)

Delo. Slika skladišča v arhivu. <http://zgodovina.si/arhiv-republike-slovenije-praznuje/> (Dostop: 22. 5. 2018)

Kraji. EU. Slika Gruberjeve palače. http://kraji.eu/slovenija/ljubljana_gruberjeva_palaca/slo (Dostop: 22. 5. 2018)

Wikipedia. Slika Gruberjevega stopnišča. https://sl.wikipedia.org/wiki/Gruberjeva_pala%C4%8Da (Dostop: 22. 5. 2018)

Arhiv. gov. Slika Listine grofov Celjskih. http://www.arhiv.gov.si/si/delovna_podrocja/razstavna_dejavnost/razstava_arhivi_zakladnice_spomina/razstavni_sklopi/za_vse_vecne_case_pergamentne_listine/ (Dostop: 22. 5. 2018)

Literatura in viri za pripravo:

Arhiv Republike Slovenije: voden ogled arhiva.

Publikacije:

- Šmid, Gašper. Arhiv Republike Slovenije. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije, 2005.
- Nared, Andrej. Zakladi slovenskih arhivov. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije, 2014.
- Šmid, Gašper. Slovenski arhivi se predstavijo. Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije, 2013.
- Nared, Andrej. Arhivi – zakladnice spomina. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije, 2015.

Spletni viri:

Arhiv Republike Slovenije. <http://www.arhiv.gov.si/> (Dostop: 22. 5. 2018)

Avtorica:

DRUGI DEL

Drugi del je sestavljen iz treh nalog: **PRVA NALOGA NA PORTRET, DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR** in **TRETJA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK** . Za prvo nalogo sem si izbrala portret Marije Terezije, ki naj bi bil njen zadnji naročeni portret. Za drugo nalogo sem si izbrala rojstni in krstni list kot pisni vir iz začetka 20. stoletja, katerega hrani Arhiv Republike Slovenije. Za

tretjo nalogo pa sem si izbrala stavbo, Urbančevo hišo, ki stoji ob robu Prešernovega trga v Ljubljani.

MARIJA TEREZIJA

Marija Terezija je bila vladarica habsburških dednih dežel, nadvojvodinja Avstrije ter kraljica Ogrske in Češke. Vladanje prevzame po smrti svojega očeta Karla VI. leta 1740 in na prestolu ostane vse do svoje smrti leta 1780. Marija Terezija je bila poročena s Francem Štefanom I. Lotarinškim s katerim ima 16 otrok (11 jih je preživel). Leta 1765 Franc Štefan nenadoma umre, Marija Terezija se po moževi smrti zapre vase.

Za slovenske dežele je bila Marija Terezija, s svojim naslednikom Jožefom II., pomembna predvsem zaradi uvedbe številnih razsvetljenskih reform s katerimi želi modernizirati habsburško monarhijo.

VPRAŠANJA:

1. Katero obdobje v življenju Marije Terezije prikazuje slikovni vir? Kako si to ugotovil/a?
 2. Kaj opaziš v ozadju slike in kaj to simbolizira?
 3. Katere predmete še opaziš na sliki?

AVTENTIČNI NALOGI:

1. Zamisli si, da si zvesti nadzornik za deželo Kranjsko. Svoji vladarici Mariji Tereziji napiši **pismo**, v katerem izraziš sožalje ob izgubi njenega moža ter opišeš, kako so se razsvetljenske reforme uveljavile na Kranjskem (**omeni vsaj 4 reforme**). (Ne pozabi na datum, kraj in podpis!)
2. Napiši **kratek časopisni članek** o smrti Franca Štefana I. Lotarinškega. V članku na kratko opiši, kako se je vladarica Marija Terezija spopadla z izgubo moža. (Ne pozabi na datum, kraj in ime časopisa!)

- **Viri in literatura**

Spletni viri

Wikipedia Marija Terezija. Zadnji naročen portret Marije Terezije.

https://sh.wikipedia.org/wiki/Maria_Theresia#/media/File:Anton_von_Maron_005.jpg (Dostop:
22. 5. 2018)

Viri

Herre Franz. »Marija Terezija: velika Habsburžanka«. Ljubljana: Cankarjeva založba,
2015.

- **Rešitve**

Vprašanja:

1. Obdobje po smrti moža Franca Štefana I. Lotarinškega. Marija Terezija je oblečena v črno žalno obleko.
 2. Boginja, ki v roki drži oljčno krono, ki je znak vladarskega statusa.
 3. Zemljevid, pero, knjige, pahljačo.

Avtentični nalogi:

Vojvodina Kranjska.

Štev. 7/87

Rojstni in krstni list.

Škofija Ljubljanska.

Iz tukajšnje župnijske rojstne in krstne knjige se službeno potrjuje, da je leta

^{osem} tisoč ~~devet~~sto devetdesetpet (1895) dne 16. avgusta

bila v Kranju hiš. št. 154 rojena in po rimsko-katoliškem obredu krščen^a dne 16. avgusta

Ime krščenca	Zakonski ali nezakonski sin ali hči	Krstno ime, priimek, stan, vera		Krstno ime, priimek, stan betrov	Ime krstnika
		očeta	matere		
Angela	zakonska hči	Mihael Hafner pek katol. vere	Jera Gorjup	Jozef Kováč, pek nam. Fr. Gabrič Ana Puhar kamuševka v Dorn	fr. Perne kapelan

To potrujem z lastnoročnim podpisom in farnim pečatom:

Župni urad v Kranju
dne 14 sept 1907

A Koblar

Kolek in taksa 3 K 10h

SLOVENEČ

Ljubljana, 23. avgust 1765

Dragi bralci!

Sporočamo žalostno vest, da je na Dunaju preminil prečastiti cesar Franc Štefan I. Lotarinški, presvetli mož vladarice Marije Terezije. Iz Dunaja se širijo govorice, da je podlegel možganski kapi. Naj počiva v miru.

Smrt moža in cesarja je močno prizadela tudi vladarico Marijo Terezijo, ki se je odela v žalno obleko ter se zaobljubila, da jo bo nosila do svoje smrti. Tudi nakit je razdala hčeram. Vladarica se je zaprla v svoje sobane in ne sprejema obiskov.

S. A.

ROJSTNI in KRSTNI LIST

Rojstni in krstni list je prvi dokument, ki ga dobi vsak novorojenček ob rojstvu. Rojstni listi so hranjeni v matični knjigi rojstev. Konec 19. stoletja so bili za to še zadolženi župni uradi, danes pa to delo opravlja državna služba matičnih uradov.

Rojstni in krstni list na prejšnji strani pripada Angeli Hafner, učiteljici, ki je poučevala na šoli v Šmartnem pri Kranju ter nekaj let na šoli v Svetem Lenartu pri Laškem.

VPRAŠANJA:

1. Opiši kako je izgledal rojstni in krstni list konec 19. stoletja.
2. Iz vira razberi kdaj (datum in letnica) in kje je bila rojena Angela Hafner ter kakšen poklic je opravljal njen oče?
3. Ali je ta rojstni in krstni list kot pisni vir lahko zanesljiv zgodovinski vir? Razloži.

AVTENTIČNI NALOGI:

1. Oblikuj svoj rojstni list. Naj vsebuje enake izpolnitvene tabele kot rojstni in krstni list iz konca 19. stoletja, vanje pa vpiši svoje podatke.
2. S pomočjo interneta (lahko uporabite tudi mobilne telefone), najdi rojstni list, kakršnega danes državljanom izda Republika Slovenija. Primerjaj ga z rojstnim listom iz 19. stoletja: skupne značilnosti ter razlike.

Viri in literatura

Arhiv Republike Slovenije: SI AS879, Angela Hafner, »Rojstni list«.

Spletni vir:

Wikipedia. Rojstni list. https://sl.wikipedia.org/wiki/Rojstni_list (Dostop: 22. 5. 2018)

Rešitve vprašanja:

1. Rojstni list vsebuje tabelo v kateri je s peresom zapisano ime in priimek novorojenke, ime in priimek staršev ter poklic očeta, zabeleženo je ali je otrok zakonski ali nezakonski, zapisana so tudi imena botrov, datum rojstva in kraj ter žig župnijskega urada Kranj in poštna znamka.
2. 16. avgust 1895 v Kranju, oče je bil pek.
3. Ja, ker so izpolnjeni objektivni podatki o posameznikih in gre za nek uradni dokument.

Rešitve avtentičnih nalog:

1.

ROJSTNI IN KRSTNI LIST

Iz tukajšnje rojstne in krstne knjige se službeno potrjuje, da je leta 1993 bila v Ribnici, hiš št.: *Knafljev trg 6*. Rojena in po rimsko-katoliškem obredu krščena ____/____.

Ime krščenca	Zakonski ali nezakonski	Krstno ime, stan, vera očeta in matere	Krstno ime, stan, vera botrov	Ime krstnika
<i>Sara</i>	<i>zakonska</i>	<i>Erika Šilc, Blaž Abrahamsberg</i>	/	/

Župni urad v *Ribnici* .

Priloga št. 5

 REPUBLIKA SLOVENIJA
 UPRAVNA ENOTA

IZPISEK IZ MATIČNEGA REGISTRA O ROJSTVU

Primek	Bizjak Čeh		
Ime	Marko		
EMŠO	0303007500185	Spol	M
Datum rojstva	3. marec 2007		
Kraj rojstva	Postojna		
Državljanstvo	slovensko		

Podatki o starših

Mati	Primek	Bizjak
	Ime	Maja
Oče	Primek	Čeh
	Ime	Ana

Pomembni spisi:

Sitez: _____ M. p. _____ Janez Stojan
 Datum: 24. 5. 2012 _____
 R 00000000 M07/2012-1
 Primek iz matičnice

2. Slika rojstnega lista iz Republike Slovenije: <http://ljubljanapride.org/2012/marko-gre-na-parado-ponosa-z-materjo-majo-in-ocetom-ano/> (Dostop: 22. 5. 2018)

Razlike: EMŠO, ni krstnega lista samo rojstni, državljanstvo ni zapisane vire, samo ime in priimek staršev brez poklica, pristojni državni magistrat ne župni urad.

URBANČEVA HIŠA

Urbančeva hiša stoji na obrobju Prešernovega trga in je bila prva veleblagovnica v Ljubljani. Zgrajena je bila po ljubljanskem potresu v značilnem secesijskem slogu. Za secesijski slog so zelo pogoste gibke in mehke linije, poenostavljeni in ponavljajoči elementi ter cvetlični in vitični ornamenti.

VPRAŠANJA:

1. Dobro si oglej stavbo. Kaj se je nahajalo v Urbančevi hiši ob zgraditvi in kaj se nahaja danes?
2. Kdaj je bila Urbančeva hiša zgrajena (točna letnica, pomagaj si s fotografijo).
3. Opiši vhod v Urbančevo hišo. Zakaj misliš, da je tako pomemben?
4. Koga predstavlja kip na vrhu hiše? (Namig: v povezavi s trgovino).

AVTENTIČNI NALOGI:

1. Napiši kratek turistični letak o Urbančevi hiši. Na kratko opiši zgodovino stavbe, pomembnost, arhitekturne značilnosti in zakaj je bi bila hiša zanimiva za turiste.
2. Nariši preprost zemljevid in označi kje se nahaja Urbančeva hiša. (Označi vsaj 5 ulic in en trg!)

Viri in literatura

Golob Nataša. Umetnostna zgodovina. Učbenik za umetnostno zgodovino v gimnazijskem izobraževanju, srednjem tehniškem oz. strokovnem izobraževanju in poklicnem tehniškem izobraževanju. Ljubljana: DZS, 2010. str. 173-174.

Spletni vir:

Wikipedia. Urbančeva hiša (slika)

https://sl.wikipedia.org/wiki/Urban%C4%8Deva_hi%C5%A1a (Dostop: 22. 5. 2018)

Galerija Emporium: Nekoč Urbančeva palača ... Danes Galerija Emporium. http://www.galerijaemporium.si/v_modi_od_leta_1903.php (Dostop: 22. 5. 2018)

Rešitve vprašanj:

1. Ob zgraditvi je bila v Urbančevi hiši prva veleblagovnica, danes je trgovina Galerija Emporium.

2. Leta 1903.

3. Bogat in eden redkih ohranjenih secesijskih vhodov: nadstrešek iz stekla in železa v obliki razprtih cvetnih listov, izvesek nad vhodom zelene barve z okrasnimi vitičnimi ornamentami in napisom.

4. Boga Merkurja, zavetnika trgovine.

Rešitve avtentičnih nalog:

Oglejte si razkošni secesijsko Urbančevo hišo!

Urbančeva hiša ima pestro zgodovino, ob zgraditvi je bila v njej nastanjena prva veleblagovnica v Ljubljani. Stavba je grajena v razkošnem secesijskem slogu, arhitekti so se zgledovali po veleblagovnicah v največjih Evropskih mestih.

Pridite in si oglejte enega najbolj razkošnih in dobro ohranjenih secesijskih vhodov, da bo ogled še bolj popoln se danes v hiši nahaja tudi trgovski center

Galeria Emporium.

Vabljeni!

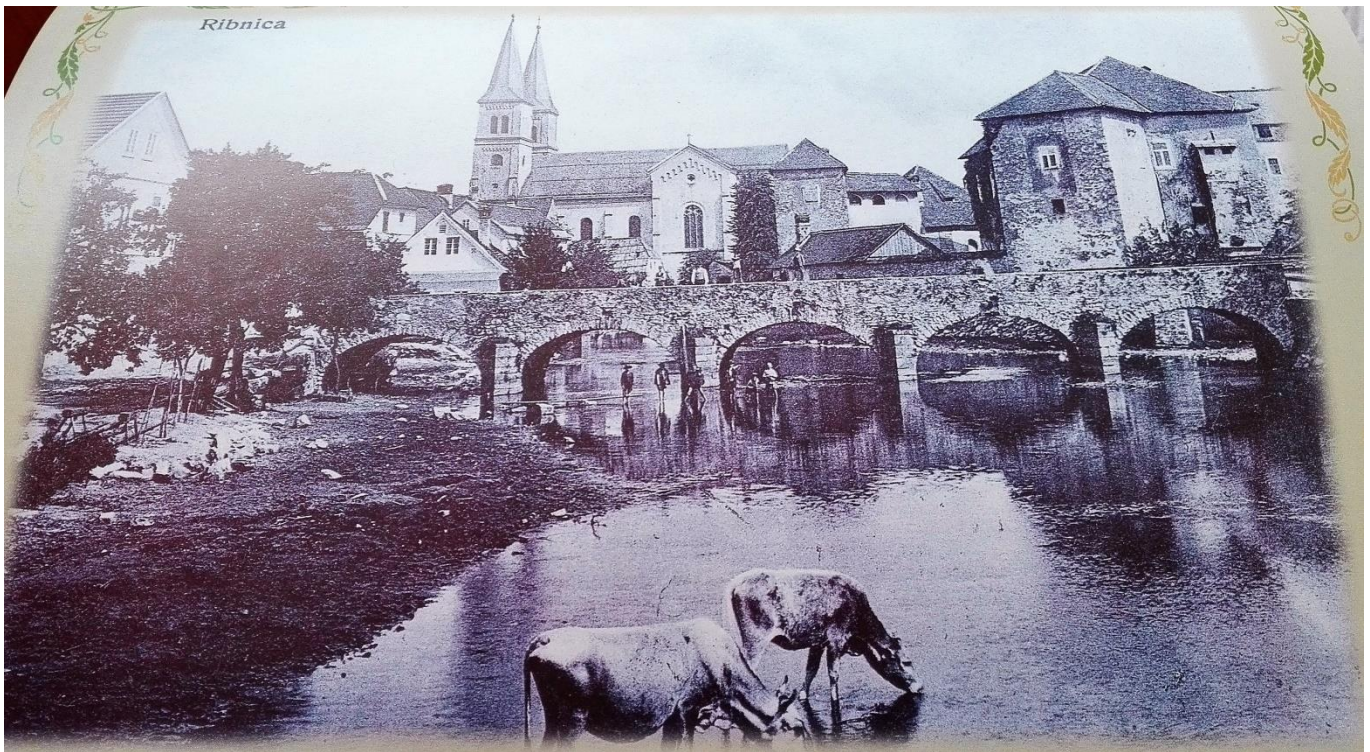
Zemljevid na katerem je označeno mesto, kjer stoji Urbančeva hiša

TRETJI DEL

V tretjem delu sem si iz nalog v delovnem zvezku izbrala 14. In 16. nalogo.

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

NALOGA 14.: Poiščite katerikoli slikovni vir (npr. umetniško sliko, fotografi jo, zemljevid, graf), ki govori o domačem kraju. Odgovore napišite v okvire. Upoštevajte vrstni red vprašanj.

4. Katera vprašanja si morate še postaviti, da boste slikovni vir bolje razumeli?

Kako slikovni vir prikazuje Ribnico? Zakaj je fotograf slikar ravno grajski most (ker je bilo tu poleti zaradi kopanja najbolj živahno)? S kakšnim namenom je bila fotografija posneta? Kaj nam je fotograf želel sporočiti?

3. Česa vam slikovni vir ne pove?

Slikovni vir ne pove točnega leta slike, ne pove mi kdo je sliko fotografiral in v kakšne namene so jo uporabljali. Slikovni vir mi ne pove veliko o samem življenju ljudi in njihovih navadah.

2. Kaj lahko domnevate in sklepate iz slikovnega vira?

Sklepam lahko, da je bila fotografija posneta v poletnih mesecih, saj ljudje hodijo po reki. Domnevam, da so bile kmetije številčnejše in veliko bližje samemu centru Ribnice, saj so živino peljali napajat v reko Bistrico, ki teče ob glavnem trgu. Domnevam, da je bila struga reke Bistrice še neurejena.

1. Kaj vam ta slikovni vir pove?

Slikovni vir mi pove, kje v Ribnici je bila fotografija posneta: pri grajskem mostu.

Pove mi okvirni nastanek slike: pred drugo svetovno vojno; v ozadju se vidijo zvoniki cerkve, ki še niso Plečnikovi. Stari zvoniki so bili med vojno uničeni.

Navedite vir za slikovno gradivo:

Koledar Ribnica z originalnimi razglednicami mesta Ribnice, katere hrani pokrajinski muzej Ribnica.
Foto Fuji Expres – Katja Kostanjšek s.p. December 2001.

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

NALOGA 16.: Preučite katerokoli starejšo fotografijo, ki prikazuje nek dogodek v domačem kraju. Odgovorite na vprašanja.

Kaj vidite na fotografiji? Družino pri izdelovanju rešet: na desni gospodar cepi vitre, dekleta poleg njega jih dere z zobmi, naslednji dve dekleti čistita vitre, nadaljnja dekleta pa šivajo dna v obode. Otroka v ospredju stržeta palice za vitre.		Kaj je v ozadju, v ospredju in na sredini fotografiji je? V ozadju so na leseni steni rešeta, v ospredju in na sredini so otroci, ki že pomagajo pri izdelavi rešet.
Kaj je avtor fotografije želel izpostaviti na fotografiji? Želel je izpostaviti podobo celotne družine, ki skupaj izdeluje rešeta.	Za koga je bila posneta oz. komu je bila namenjena? Namenjena je bila družini, kot družinska fotografija.	Kdo hrani izvornik? Pokrajinski muzej Ribnica.
Kaj se dogaja? Družina izdeluje rešeta.	Kje se dogaja? V Ribnici, pred hišo družine na fotografiji.	Kdaj se dogaja? /
Ali je bil fotograf blizu dogodka, ki ga je posnel? Pojasnite. Domnevam, da je bil blizu dogodka, saj je družina slikana od blizu. Fotografa so navajeni, nihče se ne ozira k njemu.	Kaj po vašem mnenju fotografija sporoča? Fotografija prikazuje najbolj značilno obrt v Ribniški dolini.	Kaj je avtor fotografiji želel sporočiti? Sporočiti je želel, da je dela in truda z izdelavo rešet veliko, zato je bilo potrebna pomoč celotne družine.

ZAKLJUČNI DEL

Samoocenjevanje

Kriteriji za projektno nalogo:	Zadovoljivo (0 točk)	Dobro (0,5 točke)	Zelo dobro (1 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge	Oblikovanje projektne naloge je neusklajeno.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana.	1
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je malo, so vsebinsko ustrezna, vendar enaka.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko ustrezna in zelo raznolika.	1
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	1
Zahteve projektne naloge	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	0,5
Navedba virov in literature	Navedba uporabljene literature in virov je pomanjkljiva ali je ni.	Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov.	Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov.	1

Moja opisna ocena projektne naloge:	Naloga se mi zdi zgledno narejena, dopolnjena je z viri in rešitvami. Pri računalniškem oblikovanju sem se trudila biti čim bolj raznolika, tako v barvah, slikah, pisavi kot v postavitvi. Naloge sem poizkušala narediti čim bolj raznolike in zanimive, predvsem take pri katerih bi učenci aktivno sodelovali in raziskovali ter pri tem odkrivali kreativnost.

POROČILO

Namesto poročila sem se udeležila obiska delovnega okolja v torek, 15.5. Ogledali smo si Zvezno gimnazijo in zvezno realno gimnazijo za Slovence v Celovcu in Mohorjevo družbo v Celovcu.

Obisk delovnega okolja mi je bil zelo zanimiv, poučen, izvedela sem veliko novih informacij.

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

5

Kaj ste pridobili z udeležbo obiska delovnega okolja?

Pridobila sem veliko novih informacij, poleg tega sem veliko izvedela o zamejstvu, o življenju na Avstrijskem Koroškem med vojno, v letih po vojni ter v sodobnosti. Zdi se mi, da o tem območju, Slovenci premalo vemo.

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

S projektno nalogo sem pridobila nove zamisli za naloge na terenu, nove ideje kako se lahko še bolj popestri pouk zgodovine, izvedela sem kaj je pomembno pri sestavljanju nalog za terensko delo, videla sem novo razstavo in še podrobneje spoznala pedagoško delo arhivov.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge in poročila?

Predvsem sem imela težave se spomniti primerne naloge za terensko delo, da bodo dovolj zanimive, aktivne, da ne bodo za učence pretežke ali prelahke ter da bodo povzele bistvo razstave ali arhiva.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Zdi se mi, da je terensko delo dobro zastavljeno.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2017/18

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK: Metod Rudolf

DATUM: 31. 5. 2018

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK

TRETJI DEL

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

LJUBLJANA SKOZI ČAS

Delovni listi za muzej za srednješolce

Mestni muzej Ljubljana se predstavi

Mestni muzej Ljubljana ima svoje prostore v Turjaški palači, ki se nahaja v središču Ljubljane ob Križankah. Začetki ljubljanskega muzeja segajo v leto 1907, ko je Ljubljani županoval znani Ivan Hribar. Tistega leta so začeli zbirati umetniška dela za galerijo. Za pravi začetek muzeja pa lahko štejemo leto 1935, ko je palačo kupila Mestna občina Ljubljana in jo preuredila v muzej. Prva muzejska zbirka nastane leta 1937.

Mestni muzej Ljubljana skrbi za arhivsko gradivo in to na različne načine. Gradivo dokumentirajo, evidentirajo, zbirajo, ohranjajo, vrednotijo, interpretirajo in raziskujejo. Poleg tega pa tudi predstavljajo materialno in nematerialno dediščino mesta Ljubljana skozi vsa zgodovinska obdobja.

Navodila za delo v muzeju

V muzeju se je potrebno obnašati tako kot v šoli, hkrati pa moramo biti še bolj pozorni na vse predmete, ki so shranjeni v muzeju. Zato se moramo premikati počasi in tiho. Upoštevati je treba navodila učitelja in vodičev, še posebej kar se tiče ravnanja z muzejskimi eksponati.

Uvod v naloge, primernost nalog

Naloge so primerne za srednješolce, lahko pa tudi za učence 8. in 9. razreda osnovne šole. Naloge se rešuje s pomočjo nove razstave v muzej z imenom: Ljubljana. Zgodovina. Mesto. Učenci naloge rešujejo samostojno.

Ljubljana skozi čas

1. V prvi sobi muzeja lahko vidiš veliko portretov pomembnežev povezanih z Ljubljano! Pozorno si poglej vse portrete in izberi enega, ki ti je najbolj všeč, ter ga podrobno opiši! Na steni najdi, kdo je avtor portreta in kdo je na sliki. Napiši tudi zakaj si se odločil za ta portret!

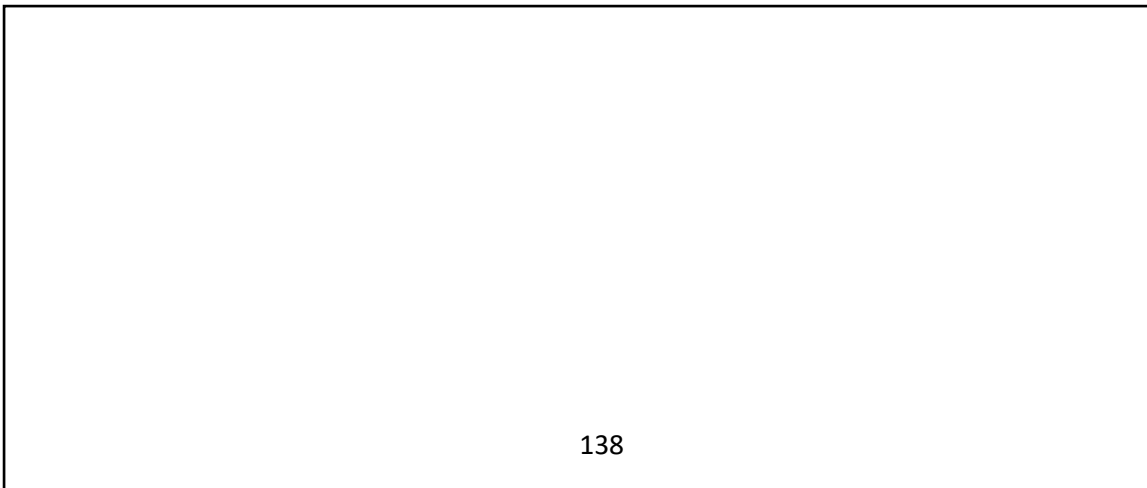
2. V naslednji sobi lahko vidiš, kako je izgledala Ljubljana v prazgodovini. Na sredini v vitrini lahko vidiš dva lesena predmeta. S pomočjo besedila ugotovi naslednje podatke:

Koliko je star predmet? _____

Kaj predstavlja predmet? _____

Za kaj so ga uporabljali pred toliko leti? _____

Nariši rekonstrukcijo celotnega predmeta – torej ugotovil si, da je predmet del večjega predmeta – nariši celoten predmet.

3. Pojdi v sobo, kjer boš ob steni našel narisane vojake rimskega imperija. Zraven silhete so ob steni trije predmeti. Naštej jih:

1) _____

2) _____

3) _____

Nadeni se v bojno opremo vojaka. Naj ti sošolec pomaga nadeti vse tri predmete. AMPAK POZOR – bodi pozoren, kako ravnaš z njimi, da koga ne poškoduješ.

Predstavljaš si, kako bi bilo nositi opremo vojaka cel dan in vsak dan prehoditi več 10 kilometrov. Kot vidiš na silueti vojaka, se ne moreš odeti v polno bojno opremo. Kaj še manjka? Naštej!

4. V sobi, kjer je silhueta rimskega vojaka, najdi maketo Ljubljane. Na maketi je označeno tudi rimsko mesto, ki je bilo na območju današnje Ljubljane. Kako se imenuje?

Poskušaj označiti meje tega rimskega mesta s pomočjo današnjih ulic, zgradb, parkov in trgov. Severna meja je že rešena za zgled, določi še vzhodno, zahodno in južno mejo.

Sever: ___Na severu je segala približno do Kongresnega trga in Cankarjevega doma___

Vzhod: _____

Zahod: _____

Jug: _____

V sobi najdi besedilo, ki govori o tem rimskem mestu in izpiši naslednje podatke:

Velikost mesta: _____

Kaj so bili prebivalci mesta po poklicu? _____

Od kdaj do kdaj je obstajalo mesto? _____

5. V sobi, kjer se nahaja velik lesen invalidski voziček, sta portreta dveh zelo pomembnih habsburških cesarjev, ki sta zaznamovala naš prostor.

1. (namig: vladal(a) od 1740-1780): _____

Opiši to osebo in napiši, kar veš o njej – gotovo si že kaj slišal o tej pomembni osebnosti – pomagaj si z muzejskimi eksponati:

2. (namig: Ljubljano je obiskal trikrat): _____

Opiši portret, ki ga vidiš. Napiši, kaj ima cesar oblečeno in kaj nosi na obleki. Omeni, če ima kakšno posebnost na obrazu. Kakšen pogled ima? Ali bi zaupal takemu vladarju?

6. V isti sobi najdi zemljevid Ilirskih provinc. S pomočjo besedila in zemljevida odgovori na naslednja vprašanja:

Od kdaj do kdaj so obstajale Ilirske province? _____

Katera ozemlja so obsegale? _____

Kdo je ustanovil Ilirske province? _____

Katero mesto je bilo središče Ilirskih provinc? _____

Naštej predmete, ki so v vitrini zraven zemljevida in vsakega opiši z nekaj besedami – napiši, čemu je služil:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

7. Pojdi v zadnjo sobo, kjer se nahaja rumen avto. Dobro si oglej avto pred seboj. S takim avtomobilom so se vozili tvoji stari starši. Odgovori na vprašanja:

Kako se imenuje znamka vozila? _____

Primerjaj ga z avtomobilom tvojih staršev in napiši razlike, ki jih opaziš:

Elementi, ki jih lahko primerjaš (to so samo ideje)	Avto v muzeju _____	Avto tvojih staršev _____
Velikost avtomobila		
Sedeži		
Volan		
Končna hitrost na merilniku hitrosti		
Radio		
Itd.		

8. V vitrini poleg avtomobila lahko vidiš predmete izpred nekaj let. Katere predmete prepoznaš?

9. Na steni najdi plakat, ki vabi na Svetovno prvenstvo v hokeju. Še sam nariši plakat z isto vsebino, vendar z bolj modernim, današnjim oblikovanjem ali dizajnom.

Rešitve:

1. Kip predstavlja moškega z brado in brki. Ima zelo bogat ovratnik. Kip je iz brona in je doprni kip. Avtor portreta je Tone Kralj – predstavlja Jakoba Petelina Gallusa. Odločil sem se, ker ima zelo lep in bogat ovratnik.
2. približno 5000 let, Kolo z ostjo, Dvokolesni voz ali ciza
3. Meč, Ščit, Čelada
Oklep, sandali, tunika,...
4. Emona
Vzhod: Kongresni trg, vegova ulica, nuk, do mirja
Zahod: od cankarjevega doma vzporedno s prešernovo cesto do mirja
Jug: ulica mirje
522X433 m, Obrtniki, trgovci, zemljiški posestniki, Približno od 0 do sredine 5. stoletja
5. Marija Terezija - 16 otrok, veliko reform, izgleda kot odločna ženska, draga oblačila, prva ženska ki zasedla prestol
Franc Jožef - Mlad cesar, pokončna drža, rdeče hlače, bel plašč z zlatimi gumbi, ima veliko medalj, ima brke, ima odločen pogled, bi mu zaupal. Ima tudi sabljo
6. 1809 – 1813, Kranjska, zahodna Koroška, Hrvaška južno od Save, Napoleon, Ljubljana
Puška »napoleonka«, vžig na kremen, polni se spredaj
Francoski kovanci in zlatniki iz brona in zlata
Topovska kroglja – za streljanje sovražnika
Telegram – podpisal Cristoph von Lattermann
7. Zastava
Avto je manjši, sedeži so zelo stari in enostavni. Volan zelo tanek, brez airbaga. Radia ni.
8. Stara televizija in radio. Pisalni stroj.
9. Slika plakata.

Viri za gradivo:

<http://www.ljubljanskobarje.si/unesco-na-ljubljanskem-barju/najstarejse-kolo-z-osjo-na-svetu>

<https://mgml.si/sl/mestni-muzej/o-muzeju/>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e2/Emona_in_ljubljana_osm.jpg

Literatura za pripravo:

Mestni muzej Ljubljana: ogled razstave Ljubljana. Zgodovina. Mesto

Publikacija: Okorn Peunik Petra, Kajba Katja, Marinčič Ema, Damjanovič Nika. Za uka žejne. Pedagoški programi muzeja in galerij mesta Ljubljane za vrtce in osnovne šole 2017/2018. Ljubljana: MGML, 2017.

Mestni muzej Ljubljana. <https://mgml.si/sl/mestni-muzej/> (Dostop: 30. 5. 2018)

Zahvala:

Zahvaljujem se mentorici dr. Danijeli Trškan za vse znanje, ki mi ga je posredovala v zadnjih dveh letih in za razumevanje ter potrpežljivost.

Avtor in oblikovalec: Metod Rudolf

Mentorica: dr. Danijela Trškan

Maj 2018

ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

KAJ JE TO ARHIV?

Delovni listi za arhiv za srednješolce

Arhiv republike Slovenije

Arhiv se nahaja v Ljubljani, natančneje v Gruberjevi palači. Imenuje se po znanem slovenskem jezuitu Gabrielu Gruberju, ki je v drugi polovici 18. stoletja dal zgraditi to palačo, v kateri je nekaj časa tudi živel.

Arhiv republike Slovenije kot samostojna institucija nastane leta 1945, vendar takrat še pod imenom Osrednji državni arhiv Slovenije. Ob osamosvojitvi se preimenuje v Arhiv republike Slovenije.

Arhiv je zelo bogat z različnim gradivom. Bogata je predvsem zbirka filmskega gradiva. Vodijo tudi evidence raznega arhivskega gradiva. Poleg shranjevanja gradiva imajo tudi druge naloge. Arhiv tudi zbira, varuje, ureja in popisuje gradivo.

Navodila za delo v arhivu

V arhivu se je potrebno lepo obnašati in predvsem paziti na vse predmete okoli sebe in na arhivsko gradivo. Treba je biti tiho in pridno reševati delovne liste. Za vprašanja je na voljo učitelj, vsekakor pa se lahko naloge reši samostojno.

Uvod v naloge, primernost nalog

Naloge so primerne za srednješolce, lahko pa tudi za učence 8. in 9. razreda. Učenci naloge rešujejo sami. Najprej rešujejo naloge povezane s samo stavbo, potem pa tudi na arhiv.

Kaj je to arhiv?

1. Najprej se ustavimo pred samo stavbo muzeja. Opiši stavbo, ki jo vidiš pred seboj. Kakšne posebnosti vidiš na pročelju stavbe? (vrata, fasada, okna, ...)

2. Ko si se povzpел do čitalnice, kjer lahko obiskovalci arhiva pregledujejo arhivske dokumente, si gotovo opazil čudovito _____ stopnišče, ki zelo izstopa po? Opiši ga!

3. Kot si že ugotovil se nahajamo v _____ palači, kjer je včasih živel znani jezuit, ki je poleg palače znan še po dveh zadevah.

Prvi je povezan z reko Ljubljanico: _____

Druga je pa šola: _____ in _____ šola.

4. Za kratek čas si se ustavil tudi v kapeli, kjer je jezuit molil. Naštej nekaj elementov v tej kapeli:

5. Sedaj, ko smo dobro spoznali palačo, se lahko posvetimo Arhivu republike Slovenije, ki domuje v tej stavbi od leta 1953. Najprej poskušajmo ugotoviti, s čim vse se ukvarjajo arhivi:

Del arhiva se ukvarja tudi z varovanjem arhivskega gradiva. Kako se imenuje ta veda?

6. Pravkar si obiskal posebno delavnico v arhivu, ki se ukvarja z ohranjanjem in restavriranjem gradiva. Opiši delo ljudi, zaposlenih v _____ - _____ delavnici. Kaj so njihove naloge?

7. Poleg te delavnice pa si obiskal pravkar tudi delavnico, ki skrbi za ohranjanje starih knjig. Kako se imenuje?

8. Po obisku arhivskega skladišča sedaj veš, kje hranimo arhivsko gradivo. Obkroži pravi odgovor:

1. v škatlah
2. na računalniku v digitalni obliki
3. v vrečah
4. v omarah

9. Pred seboj imaš primer učnega pisma iz leta 1932, ki je bogato okrašen. Tvoja naloga je, da sestaviš svojo različico učnega pisma. Uporabi domišljijo.

10. Arhivsko gradivo lahko najdemo na več vrstah papirja. Naštej vrste papirja, na katerih lahko najdemo razne zapise.

1. _____

2. _____

3. _____

11. Ker arhiv hrani tudi stare dokumente, je tudi zelo pomembno, da jih hranijo tako, da se ohranijo za prihodnje rodove.

Napiši, kaj po tvojem mnenju vpliva na to (kateri dejavniki, elementi), da se določen dokument lahko uniči?

12. Arhiv hrani tudi veliko filmskega gradiva od leta 1905 dalje. Do katerih tehničnih težav lahko pride pri hranjenju tako starega filmskega gradiva? Pomislite, kako hranimo filmsko gradivo danes (na katere medije shranjujemo filme).

Predstavljaš si, da si v letu 2100. Uporabi domišljijo in napiši, kako bodo takrat hranili filmsko gradivo in kako ga bodo gledali. Na primer, danes gledamo filmsko gradivo na televiziji ali računalniku. Kako bo pa takrat?

Rešitve:

1. Fasada izgleda obnovljena. Rumene in bele barve. Zelo bogato okrašena. Ima veliko lesenih oken.
2. okrašeno. Zelen barve je z zelo lepo okrašenimi elementi. Na vrhu je slika.
3. Gruberjevi, Gruberjev prekop, Mehanična in hidravlična
4. Oltar, lesena tla, veliko slik. Kip Marije.
5. arhivistika
6. konservatorsko-restavratorska delavnica, zaščita dokumentov na pergamentu in papirju. Restavrirajo poškodovano gradivo.
7. knjigoveznica
8. 1
9. pismo
10. pergament, papirus, papir
11. vlaga, temperatura, fizične poškodbe
12. Posnetek ni kompatibilen s sodobnimi mediji. Usb, cd, trdi disk. Filmi bodo vgrajeni v našem telesu na napravah.

Viri za gradivo:

Slika na naslovnici: osebni arhiv – Metod Rudolf.

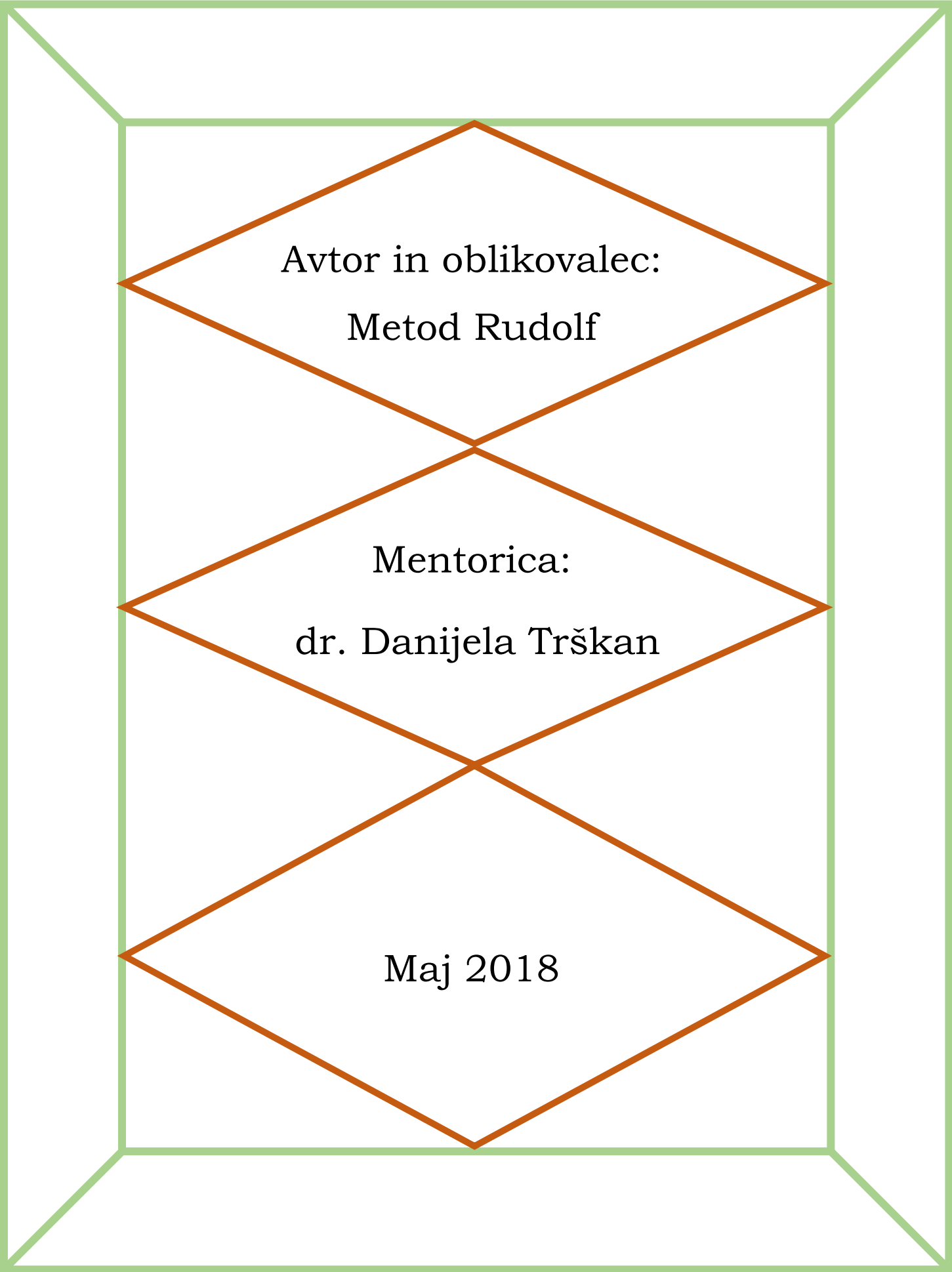
Literatura za pripravo:

Publikacija: Šmid, Gašper. Slovenski arhivi se predstavijo. Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije, 2013.

Arhiv Republike Slovenije. <http://www.arhiv.gov.si/> (Dostop: 30. 5. 2018)

Zahvale:

Zahvaljujem se mentorici dr. Danijeli Trškan za vse znanje, ki mi ga je posredovala v zadnjih dveh letih in za razumevanje ter potrpežljivost.

Avtor in oblikovalec:
Metod Rudolf

Mentorica:
dr. Danijela Trškan

Maj 2018

GENERAL RUDOLF MAISTER

Portret generala Rudolfa Maistra

Rudolf Maister (1874-1934) je eden izmed najpomembnejših mož slovenske zgodovine. S svojo bliskovito in pametno vojaško akcijo je pridobil veliko ozemlja na severu naše države. Akcija se je zgodila ob koncu prve svetovne vojne v začetku novembra 1918. Ni bil pa samo zelo pomemben vojskovodja, bil je tudi pesnik, poznamo ga pod umetniškim imenom Vojanov, slikar in velik domoljub.

Vprašanja:

1. Kako bi opisal človeka na sliki? Ali deluje samozavestno? Kaj najbolj izstopa na njegovi podobi? Opiši ga z nekaj besedami!
2. Na podlagi slike in svojega znanja o prvi svetovni vojni na kratko opiši, kako je izgledalo vojskovanje ob koncu prve svetovne vojne? Kakšna orožja so bila v uporabi?
3. Koliko je bil star Maister, ko je umrl?

Naloge:

- Vzemi prazen list in nanj skiciraj karikaturu Rudolfa Maistra! Bodi pozoren, katere njegove zunanje lastnosti bi lahko poudaril!
- Vživi se v pesniško plat Rudolfa Maistra in napiši kratko pesem z vojaško tematiko!

Vir za sliko:

<http://www.draganpotocnik.com/wp-content/uploads/2017/09/Knjiga-2-022-636x1024.jpg>
(dostopno 22. 5. 2018)

<http://www.karikatureboris.com/wp-content/uploads/2017/11/1178-general-rudolf-maister.jpg>
(dostopno 22. 5. 2018)

Vir za naloge in biografijo:

<http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi340526/> (dostopno 22. 5. 2018)

Pesem: <http://www.hervardi.com/pesmi/naprej.php> (dostopno 22. 5. 2018)

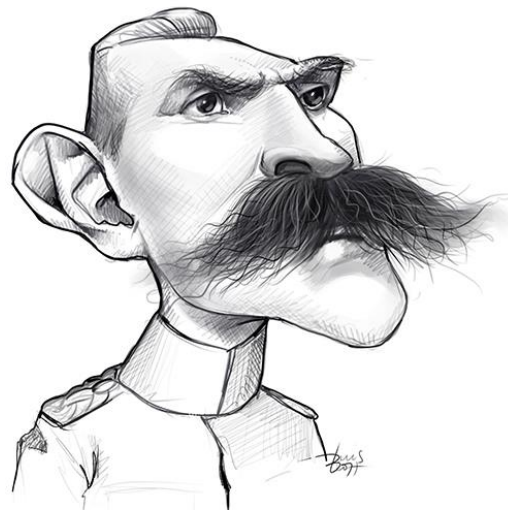
Rešitve:

1. Rudolf Maister je samozavesten in deluje kot pravi general, človek, ki mu gre zaupati. Ima pogled odločnega človeka, ki ve kaj hoče. Najbolj izstopajo brki.

2. Vojaki so se v večini bojevali s strelnim orožjem. V uporabi so bili tudi že prvi mitraljezi in pa tudi prva letala in tanki ter ladje, ki pa so bila bolj neuporabna. V drugi svetovni vojni pridejo bolj v veljavo. Vojaki so se ponekod še vedno bojevali na konjih in tudi s hladnim orožjem. Tudi Rudolf Maister je imel še sabljo.

3. 60 let

- Karikatura Rudolfa Maistra

- **Naprej (Rudolf Maister - Vojanov)**

Bratje! V Triglavu ognji gore:
žarki kresovi, krvavi plameni,
kakor silni meči ognjeni,
ki jih sami arhanglji vihte.

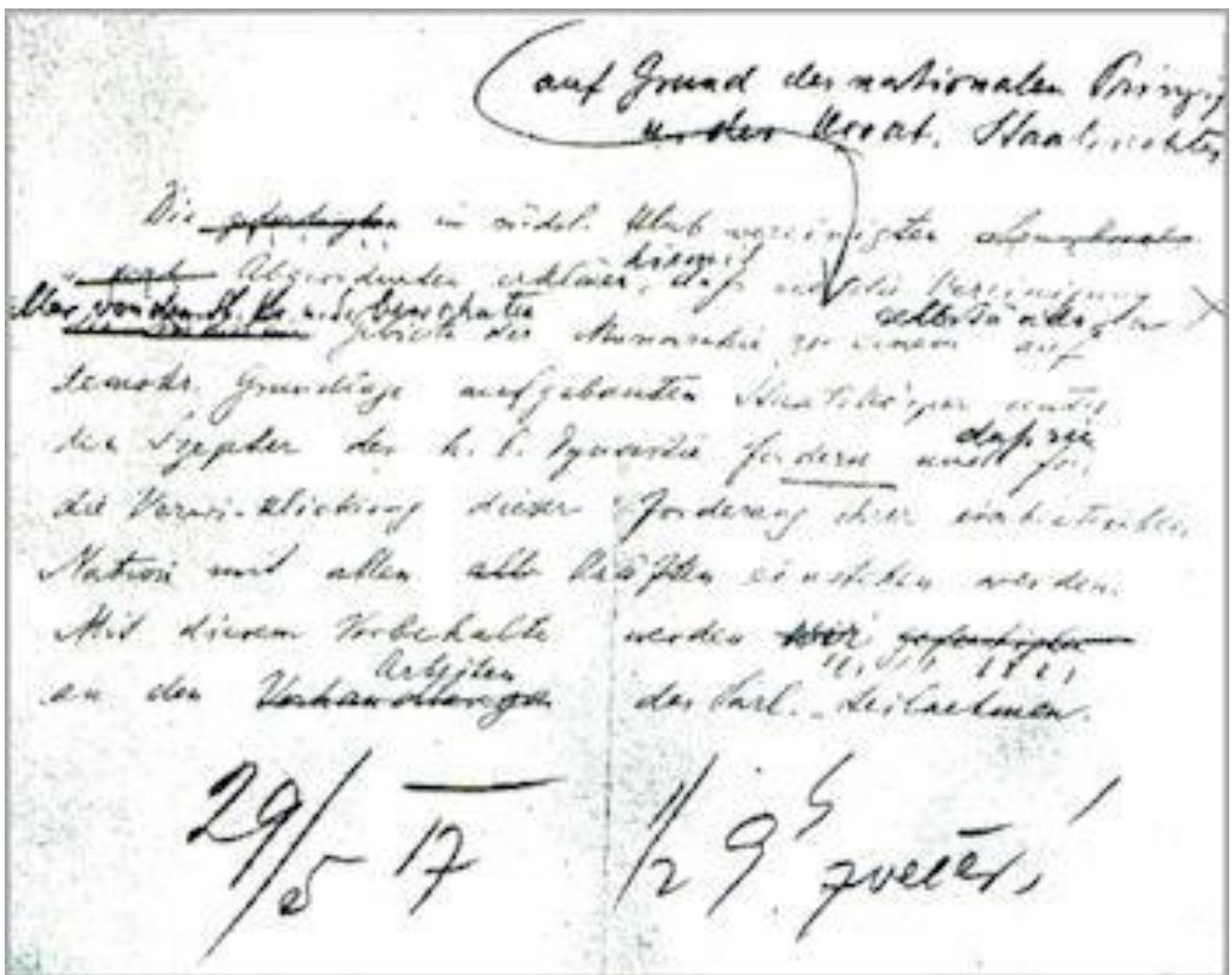
Bratje! Naša pomlad gre iz tal,
bistra ko burja, močna ko val:
v naša domovja se je zagnala,

tmo' razklala, sonce skovala,
sonce – kralja Matjaža dan.

Bratje, v sedlo, vajeti v dlan:
Drava nas zove, Jadran rjove,
vranci naj skrešejo trde podkve,
bratje – naprej!

» Podpisani poslanci, združeni v Jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da zahtevajo na temelju naravnega načela in hrvaškega državnega prava, naj se vsa ozemlja monarhije, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, zedinijo pod žezlom habsburško – lotarinške dinastije v samostojno državno telo, ki bodi prosto vsakega narodnega gospostva tujcev in zgrajeno na demokratičnem temelju. Za uresničevanje te zahteve svojega enotnega naroda se bodo zavzeli z vso silo. S tem pridržkom se bodo podpisani udeleževali parlamentarnega dela. «

Majniška deklaracija, maj 1917

Majniška deklaracija

Majniška deklaracija je dokument, ki so ga izdali slovenski, hrvaški in srbski poslanci v dunajskem parlamentu v takratni Avstro-Ogrski leta 1917. Povezali so se skupaj v Jugoslovanski klub. Majniško deklaracijo je 31. 5. 1917 v parlamentu prebral eden najpomembnejših slovenskih politikov dr. Anton Korošec. Napisana je bila v nemščini, saj je bil takrat to uradni jezik. Podpisana in izdana je bila v predzadnjem letu prve svetovne vojne, ko se je že videlo, da bo Avstro-Ogrska najverjetneje poražena v vojni.

Preberi besedilo in iz besedila razberi odgovore na ta vprašanja:

1. Ali avtorji deklaracije zahtevajo svojo državo?
2. Kdo naj bi vladal južnim Slovanom, ki živijo v Avstro-Ogrski in kakšno obliko vladavine zahtevajo?
3. Kateri narodi naj bi živeli v tej državi?
4. Katere deklaracije še poznaš?

Naloge:

- Cesar Franc Jožef ni bil pripravljen prisluhniti željam južnih Slovanov. Vživi se v vlogo cesarja in napiši pismo poslancem, v katerem zavračaš njihove zahteve.
- Predstavljal si poslance, ko so sestavljali to deklaracijo. Zaigraj prizor s svojimi sošolci, v katerem sestankujete in vsak da nekaj idej, ki potem vodijo v zapis končnega besedila. Nekaj sošolcev naj predstavlja Slovence, nekaj Hrvate in nekaj Srbe. Ne pozabite na jezikovne razlike.

Vir za besedilo in sliko:

<http://zgodovina.si/majniska-deklaracija-1917/> (dostopno 22. 5. 2018)

Rešitve:

1. Ne, zahtevajo samostojno državno telo v okviru že obstoječe monarhije.
2. Habsburško – lotarinška dinastija, vendar bi bilo državno telo samostojno in zgrajeno na demokratičnem temelju brez vmešavanja tujcev.
3. Slovenci, Hrvati in Srbi.
4. Deklaracija o neodvisnosti, Deklaracija o človekovih pravicah.

- Spoštovani!

sem prebral vaše zahteve v vašem pismu, vendar vam moram sporočiti, da o tem lahko za enkrat le sanjate. V tej državi ne potrebujemo še več delitev, že tako in tako smo razdeljeni na dva dela.

Cesar Franc Jožef

- Zaigrajo prizor.

Spomenik dogodkov v NOB

Spomenik leži ob regionalni cesti Postojna-Planina in postavljen je bil v spomin na dogodke med Narodno osvobodilno vojno med leti 1941 in 1945. Konkretno je bil postavljen v spomin na uspešno akcijo med drugo svetovno vojno, ko je partizanom avgusta 1944 uspelo prenesti 95 ranjencev s Primorske in Gorenjske na Notranjsko, kakor piše na spomeniku. Med prenosom ranjencev so se morali ves čas izogibati sovražnikovim četam. Spomenik je 23. septembra 1984 postavila Zveza združenj borcev NOB.

Vprašanja:

1. Opiši spomenik, oceni koliko je visok, iz kakšnih materialov je narejen, kateri elementi ga sestavljajo.
2. Na marmorni plošči na sliki je razvidno, kako je potekala evakuacija ranjencev. Opišite, kako je to po vašem mnenju potekalo! Upoštevajte, da se je to dogajalo leta 1944.
3. Glede na snov, ki smo jo obravnavali v šoli poskušajte ugotoviti, kdo so bile sovražne čete, ki so se jim izogibali partizani?

Naloge:

- Predstavljaljaj si, da si vojak, ki je uspešno pomagal prenesti ranjence z Gorenjske na Notranjsko. Po koncu uspešne akcije pišeš pismo svojim domačim in v njem opišeš težavno pot. Opiši, kaj so bile tvoje naloge. Uporabi domišljijo!
- Predstavljaljaj si, da si arhitekt, ki je dobil nalogo, da nariše načrt za spomenik temu dogodku. Na list papirja nariši, kako bi izgledala tvoja različica tega spomenika!

Vir za sliko: osebni arhiv

Vir za besedilo: Register nepremične kulturne dediščine.

<http://giskd2s.situla.org/rkd/Opis.asp?Esd=19412> (Dostop: december 2016)

Rešitve:

1. Spomenik je visok 5 metrov, sestavljen iz šestih betonskih stebrov, na njem so tri marmorne plošče verjetno. Ena je relief, ki prikazuje prenos ranjencev.

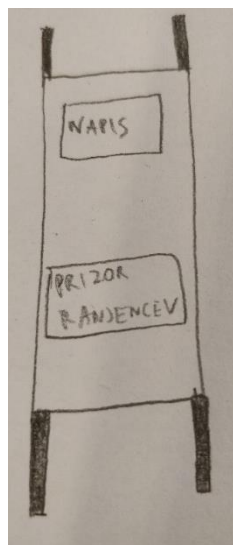
2. Ranjence so prenašali na nosilih. Vsako nosilo so na ramenih nosili štirje vojaki. Za prevoz vseh potrebščin so verjetno uporabili konje in mule. Da ne bi bili preglasni niso uporabili motornih vozil. Karavano ranjencev je stražila ekipa več oglednikov, ki so opazovali za sovražnikov. Evakuacija je bila zelo utrudljiva, saj je trajala glede na razdaljo dolgo časa.

3. Sovražniki so bili Nemci.

- Draga mati!

Danes smo uspešno zaključili večdnevno skrivno akcijo in prenesli ranjence z Gorenjske na Notranjsko. Točne lokacije ti ne bom izdal, če to pismo slučajno pada v napačne roke. Bilo je zelo naporno, saj smo nosila nosili čez hribovite terene. Ranjenci so tudi zelo trpeli, saj trpijo zaradi svojih ran. Ves čas smo bili čisto blizu sovražnika, vsi smo se zelo bali. Na kopita konj smo dali žaklje, da smo zadušili zvoke njihovih kopit. Upam, da ste doma v redu in da bo čim prej konec vojne.

Tvoj Janez

Naloga št. 14

Poiščite katerikoli slikovni vir (npr. umetniško sliko, fotografijo, zemljevid, graf), ki govori o domačem kraju. Odgovore napišite v okvire. Upoštevajte vrstni red vprašanj.

Navedite vir za slikovno gradivo: Spletna stran »Stare slike«:

<https://stareslike.files.wordpress.com/2012/12/120731213-001.jpg> (dostopno 22. 5. 2018)

4. Katera vprašanja si morate še postaviti, da boste slikovni vir bolje razumeli?

Kdaj je fotografija nastala? Kdo so ljudje na sliki? Kje danes stoji ta gostilna, da si lažje predstavljam velikost gostilne?

3. Česa vam slikovni vir ne pove?

Slikovni vir mi ne pove, točno, kdaj je bila slika posneta in kdo so ljudje na sliki.

Ne vem, ali gre za lastnike, ali je na sliki tudi Franc Gnezda, lastnik gostilne.

2. Kaj lahko domnevate in sklepate iz slikovnega vira?

Domnevam lahko, da je fotografija bila posneta dolgo časa nazaj,

saj izgleda stara. Verjetno je stara več kot 100 let.

1. Kaj vam ta slikovni vir pove?

Slikovni vir mi pove, da je na sliki gostilna

in trgovina Franc Gnezda, ki se nahaja na

Uncu pri Rakeku. Videti je, da gre za veliko

zgradbo, pred katero stoji nekaj ljudi.

Naloga št. 16

Preučite katerokoli starejšo fotografijo, ki prikazuje nek dogodek v domačem kraju.

Odgovorite na vprašaja.

Kaj vidite na fotografiji? Na fotografiji vidim veliko ljudi, ki korakajo v sprevodu. Korakajo po cesti v uniformah. Ob cesti je nekaj ljudi, ki opazujejo dogodek. Na sliki je tudi star avtobus, na katerem je nek napis. V sprevodu igra godba.		Kaj je v ozadju, v ospredju in na sredini fotografije? V ozadju so uniformirani ljudje, verjetno gasilci in hiše. V ospredju je godba. Na sredini je vozilo.
Kaj je avtor fotografije želel izpostaviti na fotografiji? Želel je izpostaviti množično udeležbo na paradi in kako je izgledala takrat.	Za koga je bila posneta oz. komu je bila namenjena? Vsem gasilcem, še posebej unškim, da bodo imeli to kot spomin na dogodek.	Kdo hrani izvirnik? Izvirnik hrani Marija Ana Šlajnar.
Kaj se dogaja? Gasilci korakajo v sprevodu in praznujejo obletnico gasilskega društva.	Kje se dogaja? Na glavni ulici v centru Unca.	Kdaj se dogaja? 28. junija 1936.
Ali je bil fotograf blizu dogodka, ki ga je posnel? Pojasnite. Bil je malo oddaljen od dogajanja, da je lahko zajel vse ljudi.	Kaj po vašem mnenju fotografija sporoča? Sporoča, da je bil to velik dogodek in da je bilo gasilsko društvo takrat ljudem zelo pomembno.	Kaj je avtor fotografije želel sporočiti? Sporočiti je želel, da so se ljudje množično udeležili dogodka.

Viri za uporabljeno gradivo (za sliko in za odgovore na vprašanja):

<https://stareslike.cerknica.org/2013/04/29/1936-obletnica-pgd-unec/> (dostopno 22. 5. 2018)

ZAKLJUČNI DEL

Samoocenjevanje

Kriteriji za projektno nalogo:	Zadovoljivo (0 točk)	Dobro (0,5 točke)	Zelo dobro (1 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge	Oblikovanje projektne naloge je neusklajeno.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana.	1
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je malo, so vsebinsko ustrezna, vendar enaka.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko ustrezna in zelo raznolika.	1
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	0,5
Zahteve projektne naloge	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	1
Navedba virov in literature	Navedba uporabljene literature in virov je pomanjkljiva ali je ni.	Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov.	Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov.	1

Moja opisna ocena projektne naloge:	Menim, da sem vse naloge korektno opravil. Naloge so raznolike, viri so zanimivi. Mogoče bi pri prvem delu lahko naredil bolj kakovostno, z drugim in tretjim delom pa sem zelo zadovoljen.

POROČILO

Namesto poročila sem 15. 5. 2018 skupaj s sošolci in profesorico obiskal Celovec, kjer smo pobližje spoznali Slovensko gimnazijo v Celovcu in Mohorjevo družbo.

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

5

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

Dobil sem veliko idej, kako sestaviti naloge, ki jih učenci rešujejo na terenu. Poleg tega sem na podlagi nalog, ki se nanašajo na lokalno zgodovino, dobil ideje, kako поблиžje predstaviti lokalno zgodovino učencem. Naloge iz drugega dela so bile tudi zelo zanimive in hkrati težke, saj ni enostavno postaviti vprašanja samo na sliko.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge?

Predvsem sem imel težave s tem, katere avtentične naloge postaviti učencem, da ne bodo pretežke in da se ne bodo ponavljale. Prav tako sem se kar nekaj časa odločal kateri arhiv in muzej izbrati, da bosta primerna za učence.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Predlagam, da se ohrani možnost alternative namesto poročila. Ekскурzija v Celovec je bila namreč zelo zanimiva.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2017/18

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK: Boštjan Potočnik

DATUM: 20.5.2018

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

PLEČNIKOVA HIŠA

Delovni listi z nalogami

Ime in priimek:

Datum:

Dobrodošli v Plečnikovi hiši!

To ni navaden muzej. Vstopili ste v domovanje enega največjih slovenskih arhitektov Jožeta Plečnika, ki je tukaj živel od leta 1921 do leta 1957.

Danes je hiša razdeljena na več delov. Trenutno stojite v prostorih, kjer se lahko gibate sami in si ogledate razstavo o arhitektovem življenju ter o njegovem delu na Dunaju, v Pragi in v Ljubljani.

Kmalu pa bo prišel vodnik in vas popremil v drugi del hiše. Tja smete samo v majhnih skupinicah do 7 učencev v spremstvu vodnika, saj je ta del hiše ohranjen v izvornem stanju, kakršnega je zapustil umetnik Plečnik. Zapomnite si, da se zato ne smete ničesar dotikati! Na naslednjih straneh vas čaka nekaj nalog o Plečnikovi hiši. Za reševanje potrebujete le pisalo, trdno podlago in pozornost pri vodnikovi razlagi. Če boste naleteli na kakšno neznano besedo, vas na koncu nalog čaka manjši slovarček.

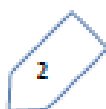
Želimo vam veliko ustvarjalnosti!

Za učitelje:

Naloge so primerne za učence 3. triade. Nanašajo se na del hiše, ki je dostopen samo v spremstvu vodnika. Zaradi zaščite hiše in majhnosti prostorov je število učencev v skupini omejeno na 7.

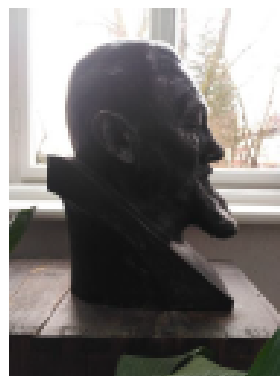

*Plečnikova hiša
Karunova 4-6
1000 Ljubljana*

Vhodna veža

1) Takoj ob prihodu v vhodno vežo boste zagledali doprsni kip arhitekta Jožeta Plečnika. Opišite, kako je izgledal!

2) Vsak prostor, ki ga boste obiskali, je opremljen s črno-belo fotografijo tega prostora iz leta 1957. Od takrat se je kakšen predmet tudi izgubil ali uničil. Poiščite fotografijo vhodne veže, jo primerjajte z vežo in ugotovite, kateri predmet manjka!

3) Jugoslovanski predsednik Josip Broz Tito je Plečniku nekoč podaril posebno posodo – rimsko amforo.* Poiščite jo in narišite obliko amfore!

4) Stebri lahko v gradbeništvu in arhitekturi opravljajo različne vloge: lahko npr. podpirajo strop ter streho ali so namenjeni okrasju.

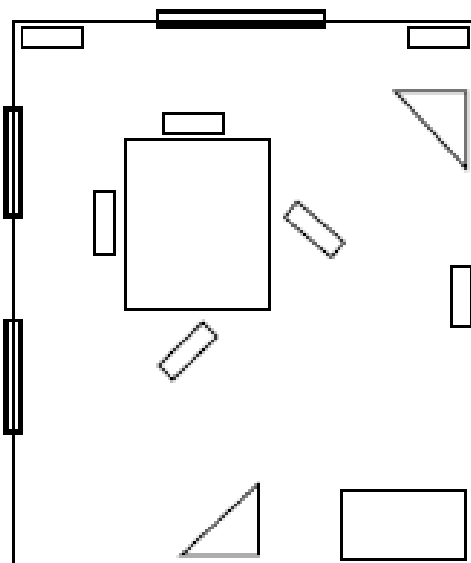
Katero vlogo opravljajo stebri v vhodni veži? Pobarvajte pravičen odgovor!

Kuhinja

5) Jože Plečnik ni znal kuhati, zato tudi ni praktično opremil kuhinje – njegova gospodinja je morala pri delu veliko krožiti.

Na spodnji tloris* kuhinje vrisite, kam je Plečnik postavil kuhinjsko korito, štedilnik in pult. S številkami iz legende dopolnite, kaj vse je že vrisano.

- 1 – miza
- 2 – stoli
- 3 – vrata
- 4 – omara
- 5 – okna

6) Plečnik ni bil le arhitekt, temveč tudi mizar in oblikovalec pohištva. Veliko pohištva za svojo hišo je oblikoval sam.

Poiščite stol s posebnimi dodatki in opišite njegov namen!

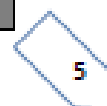
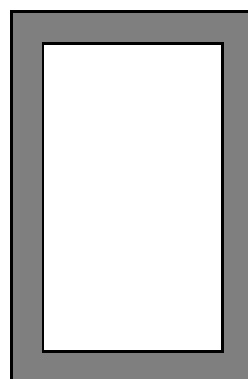
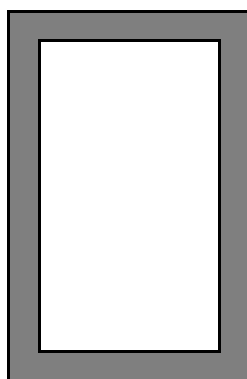
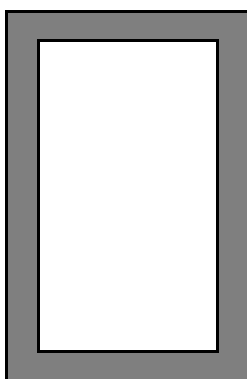
7) Arhitekt je zelo rad pil kavo, ki si jo je pripravljaj v posebnih posodicah, imenovanih džezve. Najdete jih lahko nad štedilnikom.

Kaj je Plečnik spremenil na svojih džezvah? Zakaj?

Spalnica

8) Jože Plečnik je želel živeti v stolpu. Ko si je zidal hišo, si je to željo uresničil. Tako sta njegova spalnica in delovna soba okrogli.

V spalnici so tri okna in vsako gleda v svojo smer. V vsako okno napišite, kam lahko gledate skozi!

MOJE PREDVIDEVANJE:

VODNIKOVA RAZLAGA:

11) Stopite še v kopalnico. Tudi omaro v kopalnici je Plečnik oblikoval sam. Kot lahko vidite, je malce nenavadna.

V čem se ta omara razlikuje od ostalih, navadnih omar?

Sprejemnica

12) V sprejemnico je umetnik pripeljal le svoje najboljše prijatelje. Ocenite, koliko ljudi je naenkrat lahko sedelo v sprejemnici!

13) Plečnik je za svoje delo prejel veliko nagrad. Eno lahko vidite tukaj na mizi – zmaja, ki sedi na stolpu.

Da boste ugotovili, za kaj je prejel to nagrado, prepišite napis na njej!

Risalnica

14) Plečnik v svoji risalnici ni zmeraj delal sam, ampak si je kot pomočnike izbral nekatere izmed njegovih študentov.

Po številu stolov v risalnici sklepaj, koliko študentov je pomagalo svojemu profesorju! Kateri stol je pripadal Plečniku?

15) Preden se arhitekti lotijo izgradnje stavbe, najprej naredijo model, da lahko svoj načrt lažje predstavijo. Plečnik je nekaj svojih lesenih modelov razstavil na vrhove omar v svoji risalnici.

Opišite model, ki vam je najbolj všeč in razložite, zakaj vam je najbolj všeč!

Zimski vrt

16) Nad ozek izhod iz zimskega vrta je Plečnik postavil poseben grb, ki ga je verjetno izdelal kar sam.

Katere živali so upodobljene na grbu? Zakaj menite, da je umetnik upodobil prav te živali?

17) Tla v zimskem vrtu so mozaik,⁸ ki je sestavljen iz materialov, ki so Plečniku ostali, ko je gradil stavbo banke v Celju.

V spodnji okvirček prerišite del mozaika iz zimskega vrta!

Slovarček manj znanih besed

Amfora – posoda posebne oblike, namenjena za shranjevanje tekočin in tudi suhih snovi.

Džezva – posebna posodica za kuhanje kave.

Mozaik – slika ali vzorec, sestavljen iz kamnitih koščkov različnih barv in oblik.

Tloris – prikaz od zgoraj, iz ptičje perspektive.

Rešitve:

- 1) Jože Plečnik je bil mrkega, resnega in strogega obraza. Kip je bil izdelan v času, ko je bil še starejši in je imel kozjo bradico.
- 2) Vaza.
- 3) Amfora
- 4) Stebri so okras.
- 5) Kuhinja

PULT
KORITO
ŠTEDILNIK

- 6) Stolu je dodal pisalno površino, pod sedalom pa je imel predal za knjige in zapiske, da je lahko delal tudi, ko je v kuhinji čakal na hrano.
- 7) Podaljšal jim je nočaj, da se ni spekel, ko je kahal kavo.

8)

Skozi okno se vidi ven iz Plečnikovega vrta – v naravo, k sosedom.

Skozi okno se vidi na Plečnikov vrt.

Skozi okno se vidi na cerkveno dvorišče.

- 9) Pisala, papir, zvinčniki, cigareti, metlica, teniška žoga, brusilna kreda, steklenice, črnilo, kip, skodelice, kava, križ, rožni venec, geometrijska orodja, naočniki, ruta, klobuk, meter, sveča, okraski, modeli, ...
- 10) Predvidevanje: spal je pokrčen, bil je manjše postave, spal je sede, ni maral spati, ... Razlaga: naredil si se neudobno posteljo, da je manj spal in več delal.
- 11) Mehanizmi, ki so ponavadi skriti v omari (ključavnica, podboji), so na zunanji strani. Dodal je tudi dve zločljivi polički.
- 12) 4.
- 13) Častnemu članu arhitektu Jožetu Plečniku, mesto Ljubljana MCMXXXIX
- 14) 3. Plečnikov stol je bil največji.
- 15) Modeli: paviljon na Brionih, spomenik slovenski kulturi, steber na Šentjakobskem trgu, cerkev v Beogradu, neznan model.
- 16) 3 čebele. Ker so čebele simbol pridnosti in delavnosti.
- 17) Mosaik:

Literatura za naloge

- *Chamey, Noah. (2017). Večni arhitekt: življenje in delo Jožeta Plečnika, modernističnega mistika. Ljubljana: MGML.*
- *Hrausky, Andrej; Pralovšek, Damjan; Koželj, Janez. (2017). Dunaj, Praga, Ljubljana. Ljubljana: Cankarjeva založba.*
- *Parok, Ana. (2015). Hiša Plečnik house: ob 100-letnici nakupa hiše na Karunovi 4 in v letu celovite prenove Plečnikove hiše (1915-2015). Ljubljana: MGML.*

Fotografije so delo avtorja.

Avtor, oblikovanje, fotografije: Boštjan Potočnik
Mentor: red. prof. dr. Danijela Trškan

Ljubljana, 2018

12

ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

Delovni listi z nalogami

Ime in priimek:

Datum:

Lepo pozdravljeni v Arhivu Republike Slovenije!

Arhiv Republike Slovenije je najpomembnejša arhivska ustanova v naši državi. Hrani, varuje in ureja tisto gradivo in kulturno dediščino, ki je še posebej pomembna za Slovenijo in slovenski narod. Hkrati tudi skrbi, da je ta dediščina dostopna vsem ljudem – seveda v skladu s posebnim zakonom in drugimi pravili.

Ta arhiv ni pomemben le zaradi naloge, ki jo opravlja, temveč tudi zaradi njegove zgodovine in stavbe, v kateri se nahajamo. Arhiv ima namreč sedež v Gruberjevi palači, ki je bila zgrajena v drugi polovici 18. stoletja in predstavlja enega od biserov baročne arhitekture na Slovenskem.

V rokah držite delovni list s tremi skupinami nalog. Najprej boste rešili naloge, povezane z Gruberjevo palačo. Nato vas čakajo naloge, ki se nanašajo na arhiv in njegovo delo. Za konec pa boste v roke dobili enega od arhivskih dokumentov, ki ga boste analizirali s pomočjo nalog. Za reševanje potrebujete le pisalo. Prva dva dela lahko rešujete samostojno, zadnjega pa v skupinah. Če boste naleteli na težavo, se obrnite na učitelje ali vašega spremljevalca v arhivu.

V mislih imejte tudi to: v arhivu so skupaj z vami tudi drugi ljudje, ki se ukvarjajo s svojim raziskovanjem, zato pri delu ne bodite hrupni, ampak uvidevni do drugih!

Želimo vam prijetno raziskovanje arhiva!

Za učitelje:

Naloge so primerne za učence 3. triade. Učenci v Arhivu RS dobijo spremljevalca, ki učencem razloži osnovno delovanje arhiva. Tako učenci lahko rešijo prva dva sklopa nalog. Za zadnji sklop nalog bodo učenci odpeljani v čitalnico, kjer bodo v roke dobili dokument iz arhivskega gradiva, s pomočjo katerega bodo reševali naloge.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO
ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

Arhiv Republike Slovenije
Zvezdarska 1
1102 Ljubljana

1.

GRUBERJEVA PALAČA

- 1) Na pročelju stavbe poišči kip Gabrijela Gruberja, ki je postavil to palačo in s pomočjo napisa na pročelju dopolni povedi.

Gabrijel Gruber je bil po poklicu _____.

Palačo, kjer je tudi živel, je začel graditi leta _____, v njej pa je vodil

_____.

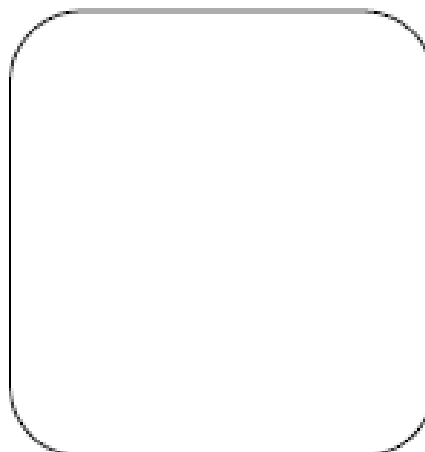
- 2) Ko je Gruber zgradil palačo, je bila simetrična. Postavi se pred glavni vhod – ali je palača danes še vedno simetrična? Po čem si to ugotovil?

- 3) Gruberjeva palača je danes ena najlepših baročnih stavb na Slovenskem. Posebej izstopa stopnišče, ki vodi v zgornja nadstropja.

Opiši, kako izgleda stopnišče, kar ti je na njem najbolj všeč, pa tudi nariši!

Prostor za opis:

Prostor za sliko:

2.

ARHIV RS

1) Pred trditvev zapiši črko P, če je pravilna, ali črko N, če je napačna

- Arhiv Republike Slovenije je največja arhivska ustanova v Sloveniji.
- Naloge arhiva so: varovanje, urejanje, shramba in omogočanje dostopnosti gradiva in kulturne dediščine.
- V Arhivu Republike Slovenije hranijo samo gradivo, ki je nastalo po letu 1991.
- Arhivi delujejo podobno kot knjižnice: gradivo lahko poiščeš sam in ga odneseš domov.
- Arhivi svoje gradivo hranijo v depojih.
- Arhivu Republike Slovenije ni treba spoštovati nobenega posebnega zakona.

2) Arhivi hranijo različne vrste arhivskega gradiva. Naštej jih nekaj!

3) V stavbi Arhiva Republike Slovenije deluje tudi konservatorska in restavratorska služba. S čim se tam ukvarjajo?

4) Na kakšen način je gradivo v arhivu razporejeno in shranjeno?

3.

ARHIVSKO GRADIVO

Pred tabo so naloge, povezane z določenim arhivskim gradivom. Arhivar vam bo prinesel gradivo iz fonda, sami pa ga boste preučili in rešili naloge.

Pri ravnanju z arhivskim gradivom moramo biti previdni in slediti določenim pravilom. Da se boste seznanili z njimi, si najprej priskrbite čitalniški red in odgovorite na vprašanja – predvsem bodite pozorni na 2. poglavje.

- 1) Kaj mora uporabnik izpolniti, da sploh lahko naroča arhivsko gradivo?

IN

- 2) Kaj sme uporabnik uporabljati pri svojem delu?

.....

- 3) Katere so dolžnosti in obveznosti uporabnika gradiva v arhivu? Ali je prepisovanje in fotokopiranje gradiva dovoljeno?

PAPEŽ 'MA VAS RAD!

- 1) Kako je naslov arhivskemu gradivu, ki ga boste preučili?

2) Da v arhivih vlada red in da lahko arhivar poišče določeno gradivo, je vsak dokument označen s posebno signaturo. Prepiši signaturo dokumenta, ki ga boste preučevali!

3) Kdo je bil v tem času ljubljanski nadškof?

Kdo je bil v tem času predsednik Slovenije?

Kdo je bil v tem času predsednik slovenske vlade?

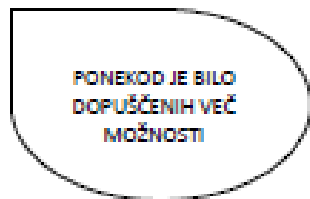
Koliko vozil je sodelovalo v koloni avtomobilov?

4) Kaj je bila prva stvar, ki jo je papež naredil, ko je stopil z letala? kateri dve himni so zaigrali?

5) Katere kraje v Sloveniji je papež obiskal?

6) Ali je vodja protokola načrtoval točno določen urnik, ali je dopuščal prilagoditve sprti?

7) Kaj na dokumentu nam nakazuje, da je bil dejansko uporabljen?

Rešitve:

1. Gruberjeva palača

- 1.1. Profesor na jezuitski gimnaziji v Ljubljani in navigacijski direktor; 1773; Šolo za mehaniko, hidravliko in navigacijo.
- 1.2. Stavba ni simetrična – desni del je širši, ker so mu dozidali novo stavbo z več okni.
- 1.3. Po stopnicah je položena debela rdeča preproga. Stene so olivno zelene barve z veliko belega okrasja. Ograja je bela in bogato okrašena. Na stropu je naslikana freska.

2. Arhiv RS

- 2.1. P, P, N, N, P, N
- 2.2. Listine, knjige, načrte, zapiske, zemljevide, rokopise, avdio in video posnetke, mikrofilme dnevnikov, zapisnikov, uradne dokumente, ...
- 2.3. Arhivsko gradivo popravljajo, obnavljajo in zagotavljajo, da se ne uniči.
- 2.4. Gradivo je urejeno po fondih ali zbirkah (listine, rokopisi, katastri, zemljiške knjige, ...), shranjeno pa v posebnih razmerah v depojih, kjer je po potrebi razporejeno po škatlah, mapah, knjigah, ...

3. Arhivsko gradivo

- 3.1.1. Matični list in naročilnico.
- 3.1.2. Papir, navadni svinčnik, računalnik.
- 3.1.3. Uporabnik mora ohranjati ureditev gradiva. Ne sme ga poškodovati, pisati po njem, ga mečkati. Gradivo se lahko prepisuje, fotokopije pa je treba naročiti.
- 3.2. Papež ima vas rad
 - 3.2.1. Program obiska njegove svetosti papeža Janeza Pavla II. v Republiki Sloveniji v dneh od 17. do 19. maja 1996
 - 3.2.2. SI AS 2057, Urad Vlade RS za informiranje, šk. 10, p.e. 621–622
 - 3.2.3. Dr. Alojzij Šuštar; Milan Kučan; dr. Janez Dmrovšek; 19.
 - 3.2.4. Poljubil je slovensko zemljo in GEOSS-a. Slovensko in vatikansko.
 - 3.2.5. Brdo pri Kranju, Ljubljana, Postojna, Maribor.
 - 3.2.6. Ponekod je bilo dopuščeno več možnosti.
 - 3.2.7. Posebne oznake in zapiski prvotnega lastnika.

Avtor, oblikovanje: Boštjan Potočnik

Mentor: red. prof. dr. Danijela Trškan

Ljubljana, 2018

Arhivski viri:

- SI AS 2057, Urad Vlade RS za informiranje, šk. 10, p.e. 821–822, »Program obiska njegove svetosti papeža Janeza Pavla II. v Republiki Sloveniji v dneh od 17. do 19. maja 1996.«

Drugi viri:

- Gruberjeva palača. http://kraj.si/slovenija/ljubljana_gruberjeva_palaca/slo (dostopno: 10. maj 2018)
- Naloga in cilj Arhiva RS. http://www.arhiv.gov.si/si/o_arhivu/naloga_in_cilj/ (dostopno: 10. maj 2018)
- Navodila za uporabo arhivskega gradiva v čitatnicah Arhiva Republike Slovenije. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije, 2018.
- Zgodovina Arhiva RS. http://www.arhiv.gov.si/si/o_arhivu/zgodovina/ (dostopno: 10. maj 2018)

Literatura:

- Šmid, Gašper, ur. *Arhiv Republike Slovenije*. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije, 2005.
- Šumi, Nace. *Ljubljanska baročna arhitektura*. Ljubljana: Slovenska matica, 1961.
- Žontar, Jože. *Arhivska veda v 20. stoletju*. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije, 2003.

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK

Družina Plečnik

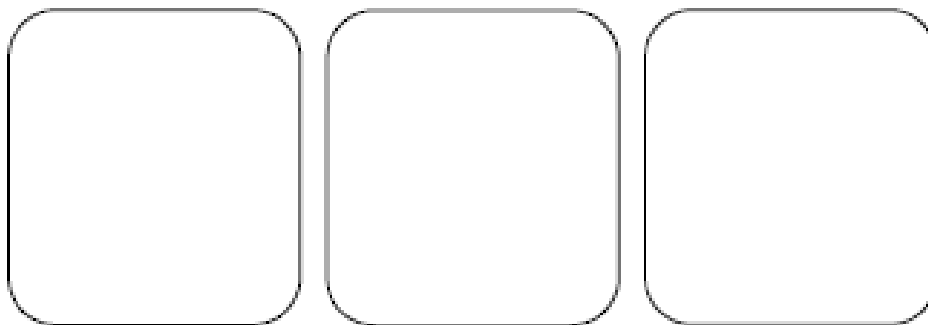
Na portretu lahko vidimo družino Plečnik: spodaj sedita mati Helena in oče Andrej, v zgornji vrsti pa so od leve proti desni njuni otroci: Jože, Andrej, Janez in Marija. Družina je sprva živela na današnji Slovenski cesti v Ljubljani. Oče Andrej je bil po poklicu oblikovalec pohištva in mizar, vendar je precej zgodaj umrl, tako da je bil preostanek družine prepuščen sam sebi. Sinovi so kljub vsemu dobili dobro izobrazbo in močno vplivali na življenje Slovencev v 20. stoletju. Andrej je postal duhovnik, Janez zelo znan zdravnik in patolog, Jože pa eden najbolj znanih slovenskih arhitektov. Fotografija je nastala leta 1889.

Vprašanja

1. Katere poklice so prevzeli sinovi družine Plečnik?
 2. Kje je živela družina?
 3. V katerem stoletju in v katerem desetletju tega stoletja je nastala fotografija?
-

Nalogi

1. Na spletu poišči 3 dela arhitekta Jožeta Plečnika in jih opiši!

2. Doma s svojo družino posnemite portret po zgledu portreta družine Plečnik.

Rešitve vprašanj:

1. Andrej je postal duhovnik, Jože arhitekt, Janez pa zdravnik.
2. Na današnji Slovenski cesti v Ljubljani.
3. Fotografija je nastala v 9. desetletju 19. stoletja.

Primer rešene naloge:

1. Tromostovje: trije mostovi, s katerimi je Plečnik povezal Prešernov trg s Stritarjevo ulico. Srednji most je širši, stranska ožja. Na vsakem mostu je nizka stebričasta ograja z visokimi lučmi.
Žale: glavno ljubljansko pokopališče. Vhod vanj predstavlja veliko in mogočno stebrišče, notranjost pa sestavlja 13 kapel.
Stadion Bežigrad: stadion nima navadnih tribun, ampak travnata stojišča z betonskimi sedeži. Okoli igrišča je speljana atletska steza. Častna tribuna posebej izstopa od drugih tribun. Danes stadion propada.
2. Učenec naredi družinski portret.

Literatura:

- Charny, Noah. (2017). *Velni arhitekt: življenje in delo Jožeta Plečnika, modernističnega mistika*. Ljubljana: MGML.
- Hrausky, Andrej; Pralovšek, Damjan; Koželj, Janez. (2017). *Dunaj, Praga, Ljubljana*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- *Fotografija je delo avtorja učnega lista.*

Plečnikovo pismo Emiliji Fon

Jože Plečnik je eden najbolj znanih slovenskih arhitektov. Ker je bil tako močno predan svojemu delu, se ni nikoli poročil in ni imel otrok. Kljub temu je tekom življenja prejel nekaj ženitnih ponudb. Tako mu je 10. oktobra 1935 njegova dobra prijateljica Emilija Fon napisala pismo, v katerem ga je zaprosila, naj se poroči z njo in tudi opisala skromen obred, v katerem bi se poročila. Pisni vir na sliki pa je odgovor Jožeta Plečnika, ki je sledil čez nekaj dni.

Vprašanja

1. Kdaj je Jože Plečnik napisal odgovor? Koliko dni je potreboval zanj?
 2. Povzemi vsebino pisma!
 3. Zakaj se Plečnik ni želel poročiti s Fonovo?
-

Nalogi

1. Napiši svoje mnenje, kakšna se ti zdi Plečnikova pisava.
2. Zamisli si, kakšen obred je Emilija predlagala Jožetu in ga opiši.

Rešitve vprašanj:

1. Plečnik je odgovor napisal 24. oktobra 1935, zanj je potreboval 14 dni.
2. V pismu Plečnik najprej pojasni, da je bil prej odsoten, ker je za nekaj dni odšel na Gorenjsko. Emiliji sporoči, da ji bo neke fotografije vrnil naslednjič. Nato zavrne njen predlog o poroki. Napiše, da ne ve, od kod se ji je lahko porodila misel, da bi njega poroka zanimala. Emiliji zaželi vse dobro in se od nje poslovil.
3. Ker je bil on star in so ga zanimale druge stvari, ona pa mlada in potrebuje življenja.

Primer rešitve nalog:

1. Plečnikova pisava je posebna. Njegove črke so nagnjene in vsebujejo dosti okraskov, tako da potrebuješ nekaj časa, da se privadiš nanje.
2. Emilija je Plečniku predlagala, da nebi za poroko nikomur povedala in da bi bile na njej prisotne le ona dva, priče in duhovnik. Obred bi bil kratek in brez posebnosti in po njem nebi bilo nobenega slavlja.

Literatura:

- Chamey, Noah. (2017). *Večni arhitekt: življenje in delo Jožeta Plečnika, modernističnega mistika*. Ljubljana: MGML.
- Hrauský, Andrej; Prelovšek, Damjan; Koželj, Janez. (2017). *Dunaj, Praga, Ljubljana*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- *Pismo se nahaja na stalni razstavi v Plečnikovi hiši. Fotografija je delo avtorja učnega lista.*

Narodna in univerzitetna knjižnica - NUK

Narodna in univerzitetna knjižnica je slovenska nacionalna knjižnica, univerzitetna knjižnica Univerze v Ljubljani in osrednja znanstvena knjižnica v Sloveniji. Med drugim skrbi za: zbiranje, obdelavo, hranjenje, posredovanje in zaščito temeljne nacionalne zbirke; varovanje pisne, kulturne in znanstvene dediščine; dostopnost zbirke in drugih virov; temeljno zbirko strokovne literature ljubljanske univerze; izvajanje nalog centra za razvoj knjižnic, ... Knjižnica je nastala že leta 1774, vendar je od takrat doživela veliko sprememb. Glavna zgradba je bila zgrajena leta 1941 pod vodstvom arhitekta Jožeta Plečnika in stoji na Turjaški ulici v Ljubljani.

Vprašanja

1. Katere so glavne naloge NUK-a?
 2. Kdaj je bila knjižnica ustanovljena?
 3. Kdaj je bila zgrajena glavna stavba knjižnice in kdo je bil njen arhitekt?
-

Nalogi

1. Po svoje preriši enega od zidov knjižnice.

2. Napiši svoje mnenje, ali ti je stavba všeč ali ne in ga utemelji.

Rešitve vprašanj:

1. Knjižnica skrbi za zbiranje, obdelavo, hranjenje, posredovanje in zaščito zbirke, varovanje pisne, kulturne in znanstvene dediščine, dostopnost zbirke, izvaja naloge centra za razvoj knjižnic.
2. Leta 1774.
3. Zgradba je bila zgrajena leta 1941 pod vodstvom arhitekta Jožeta Plečnika.

Primeri rešenih nalog:

1. Učenec nariše zid stavbe po predlogi fotografije.
2. Zgradba mi je všeč, ker izstopa od okolice in ker je zgrajena iz različnih materialov. Poleg tega ima veliko oken in drugih okraskov.

Literatura:

- *Chamey, Noah. (2017). Večni arhitekt: življenje in delo Jožeta Plečnika, modernističnega mistika. Ljubljana: MGML.*
- *Hrauský, Andrej; Prelovšek, Damjan; Koželj, Janez. (2017). Dunaj, Praga, Ljubljana. Ljubljana: Cankarjeva založba.*

Viri:

- <http://www.nuk.uni-lj.si/nuk/vizija> (dostop: 9.5.2018)
- *Fotografija je delo avtorja učnega lista.*

TRETJI DEL

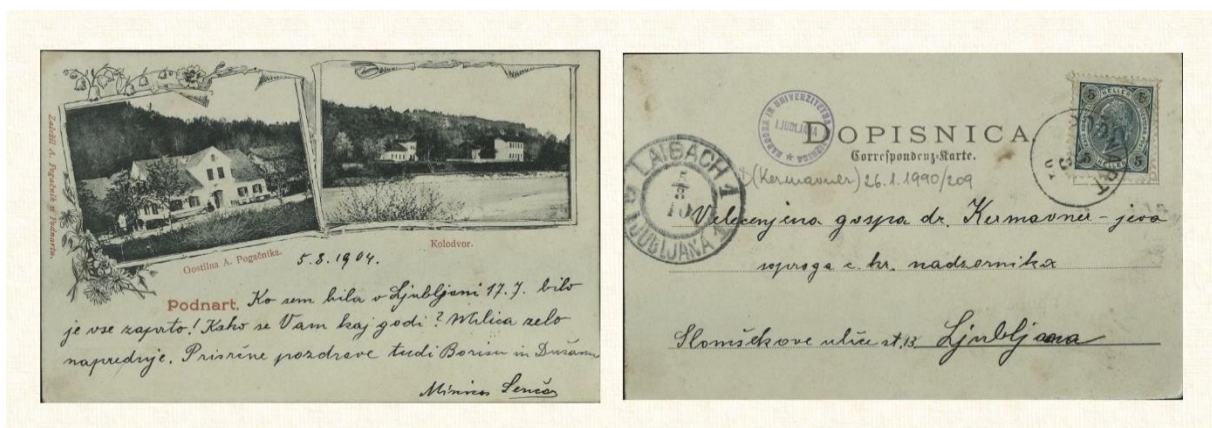
PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

2.

V muzeju, arhivu ali knjižnici poiščite najstarejšo fotografijo, razglednico ali umetniško sliko, ki predstavlja domači kraj, ter odgovorite na vprašanja.

Kje ste našli sliko?	Na spletni strani Digitalne knjižnice Slovenije (http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:IMG-0H1JOEUL).
Zakaj ste izbrali to sliko?	Ker je to najstarejša dostopna fotografija izbranega kraja.
Kdo jo je ustvaril?	A. Pogačnik.
Zakaj jo je ustvaril?	Verjetno jo je ustvaril kot nekakšno reklamo za Podnart in svojo gostilno.
Kaj je po vašem mnenju avtor želel sporočiti?	Da ja Podnart sodobno naselje in so gostje dobrodošli.
Katero vprašanje bi postavili avtorju?	Zakaj se je odločil ravno za ta dva posnetka?
Kje je slika objavljena, shranjena ali razstavljena?	Na spletni strani Digitalne knjižnice Slovenije (http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:IMG-0H1JOEUL).

Slika 1: Dopisnica iz Podnarta

16.

Preučite katerokoli starejšo fotografijo, ki prikazuje nek dogodek v domačem kraju.
Odgovorite na vprašanja.

Kaj vidite na fotografiji? Sprevod udeležencev Zleta radovljiškega sokolskega okrožja v Podnartu.		Kaj je v ozadju, v ospredju in na sredini fotografije? V ospredju fotografije je sprevod, v ozadju pa polja, narava in okolica.
Kaj je avtor fotografije želel izpostaviti na fotografiji? Udeležence sprevoda, njihove uniforme in glasbeno spremljavo.	Za koga je bila posneta oz. komu je bila namenjena? Za radovljiško sokolsko društvo.	Kdo hrani izvirnik? Koroška osrednje knjižnica dr. Franca Sušnika (zapuščina Jakoba Špicarja)
Kaj se dogaja? Radovljiško sokolsko društvo je v Podnartu organiziralo nekakšen shod s sprevodom in godbo-	Kje se dogaja? Ob poljih v Podnartu.	Kdaj se dogaja? Leta 1937, zaradi slabše kvalitete slike je težko določiti del leta ali dneva.
Ali je bil fotograf blizu dogodka, ki ga je posnel? Pojasnite. Fotograf je bil zelo blizu sprevoda, saj je to vidno iz perspektive fotografije.	Kaj po vašem fotografija sporoča? Obvešča in hrani spomin na shod z godbo radovljiških sokolov z godbo.	Kaj je avtor fotografije želel sporočiti? Želel je obveščati in ohraniti spomin na shod z godbo radovljiških sokolov z godbo.

ZAKLJUČNI DEL

Samoocenjevanje

Kriteriji za projektne naloge:	Zadovoljivo (0 točk)	Dobro (0,5 točke)	Zelo dobro (1 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge	Oblikovanje projektne naloge je neusklajeno.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana.	1
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je malo, so vsebinsko ustrezna, vendar enaka.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko ustrezna in zelo raznolika.	1
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	1
Zahteve projektne naloge	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	1
Navedba virov in literature	Navedba uporabljene literature in virov je pomanjkljiva ali je ni.	Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov.	Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov.	1

Moja opisna ocena projektne naloge:	Grafično oblikovanje projektne naloge je na zelo visokem nivoju z uporabo različnih naprednih tehnik. Naloge obsegajo različne nivoje znanja in so tudi različnega tipa ter dobro pokrijejo zahtevano vsebino. Dobro so izpolnjene vse zahteve projektne naloge, vključno z upoštevanjem navodil pri navajanju odgovorov in seznama literature.

POROČILO

Kulturni bazar 2018, 5. 4. 2018

- Kaj je kulturna dediščina? – okrogla miza, kjer so strokovnjaki s področja kulturne dediščine govorili o tem, kako je danes kultura dediščina razumljena, kako z njo ravnamo, kako bi morali z njo ravnati in aktualni problemi glede te tematike
- Raziskovalno delo v arhivu – predavanje, kjer so različni arhivarji razlagali, kakšna je organizacija slovenskih arhivov, kako poteka delo v njih in kakšne so možnosti obiska s pedagoško tematiko
- Filmske degustacije – predstavitev različnih zavodov in njihovih projektov, s katerimi želijo film, snemanje in filmsko umetnost približati učencem
- FabBox: RogLab prinaša 3D tehnologije v razred – predstavitev projekta, v katerem delavci RogLaba organizirajo različna izobraževanja in tečaje na temo 3D tehnologij
- iCankar – predstava in sklepna prireditev

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

4

Sama zasnova naloge je dobra, saj vsebuje različne vrste nalog, za katere smo dejansko morali iti na teren. Slaba stran je poročilo, ki odvzame vrednost nalogi, saj se izgubi vrednost grafičnega oblikovanja in tudi nekaj vsebine – vsaka naloga je svoj izdelek s svojo vrednostjo, če se dajo skupaj v eno poročilo, se to izgubi.

Kaj ste pridobili s poročilom?

Namesto poročila sem se udeležil Kulturnega bazarja, kjer sem pridobil novo znanje v zvezi s kulturno dediščino in osvežil znanje o kulturnih ustanovah, ki sem ga že imel.

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

Naučil sem se učinkovito sestavljati naloge in delovne liste za različne pridobivanja znanja zunaj učilnic.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge in poročila?

Najti čas za obisk terena, saj je bilo sestavljanje nalog dolgotrajen postopek. Za izdelavo kvalitetnih fotografije je bilo potrebno tudi čakati na ustrezno vreme.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Da se oddaja vsaka naloga posebej, saj je bila vsaka naloga tudi posebej zastavljena.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2017/18

PROJEKTNA NALOGA IN POROČILO

IME IN PRIIMEK: Elena Franetič

DATUM: 31. 5. 2018

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO

TRETJI DEL

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

ZAKLJUČNI DEL

SAMOOOCENJEVANJE

PRVI DEL

DELOVNI LIST ZA ARHIV

Zgodovinski arhiv Ljubljana

DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

Partizanska bolnica Franja

Spoznajmo arhiv

Delovni list za predmetno stopnjo osnovne šole

Ime in priimek:

Razred:

Datum:

Zgodovinski arhiv Ljubljana

Vse se je začelo, ko je leta 1898 pesnik in teolog Anton Aškerc na ljubljanskem magistratu nastopil službo mestnega arhivarja. »Aškerčev« arhiv sicer ni bil samostojna ustanova, ampak del ljubljanske mestne uprave. Značaj mestnega arhiva se je ohranil vse do druge svetovne vojne. Samostojna kulturna ustanova je postal šele januarja 1951. Takrat je dobil ime Mestni arhiv ljubljanski. Posebno v šestdesetih letih 20. stoletja so se pristojnosti arhiva začele širiti. V arhiv so prevzemali tudi arhivsko gradivo, ki je bilo vezano na širšo okolico in ne več le na Ljubljano. Ker ime arhiva ni več ustrezalo razširjenim pristojnostim, se je 1. oktobra 1973 Mestni arhiv Ljubljana preimenoval v Zgodovinski arhiv Ljubljana. Danes je Zgodovinski arhiv Ljubljana največji regionalni arhiv v Republiki Sloveniji. Deluje na območju dvajsetih upravnih enot. Sedež arhiva je v Ljubljani, sestavlja pa ga pet organizacijskih enot: Enota v Ljubljani, Enota za Gorenjsko Kranj, Enota za Dolenjsko in Belo Krajino Novo mesto, Enota v Škofji Loki in Enota v Idriji.

Zgodovinski arhiv Ljubljana,

Enota v Ljubljani

Mestni trg 27, p. p. 1614

1001 Ljubljana

<http://www.zal-lj.si/>

Delovni čas:

Čitalnica

ponedeljek, torek, četrtek in petek: 8.00–14.00
sreda: 8.00–16.00

Sprejemna pisarna

ponedeljek: 8.00–14.00
sreda: 8.00–16.00
petek: 8.00–12.00

Navodila za delo

V arhivu se brez dovoljenja ne smeš dotikati ničesar, saj bi gradivo lahko poškodoval. Prav tako se ne smeš sam sprehajati po arhivskih prostorih, ampak moraš slediti arhivistki, ki te bo spremljala. Naloge v knjižici, ki jo držiš v rokah, rešuj med ogledom arhiva. Da pa boš naloge znal rešiti, moraš pozorno poslušati arhivistko in natančno opazovati vse okrog sebe. Ker tudi ti spadaš med osnovnošolske učence predmetne stopnje, katerim so naloge namenjene, vzemi v roke še pisalo in se z arhivistko odpravi na raziskovanje arhiva.

Želim ti veliko uspeha pri reševanju nalog in še več zabave pri odkrivanju novega znanja!

1. Nahajaš se v skladišču arhiva. Opiši, kako zaznavaš prostor okrog sebe.

2. Spoznal si enega izmed materialov, na katerega so nekoč pisali različne dokumente.

Ta material je _____, ki je _____ izvora.

Material si si dobro ogledal in ga poleg tega še otipal. Primerjaj ga z današnjim papirjem in svoje ugotovitve zapiši.

Ali si vedel, da so bile starejše listine manjšega formata, ker je bil pergament zelo drag? Še posebno listine Marije Terezije pa so veliko veliko večje.

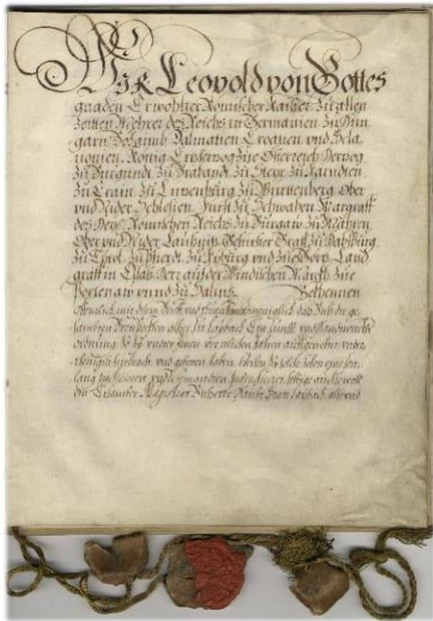
3. Arhivistka ti je pokazala različne vrste pečatov. Se spomniš, kako imenujemo tipe pečatov, ki jih prikazujejo spodnje tri sličice? Tip pečata pripiši na črte poleg sličic.

Pečati so se razlikovali tudi po barvi. Je bila barva pečata naključno izbrana ali je bilo v njej skrito kakšno sporočilo?

4. Preštej, čez koliko vrstic se razteza vladarjev naziv na listini, ki jo je pokazala arhivistka.

Kako se vladarjev naziv loči od ostale vsebine listine?

Ali si vedel, da so nepismeni ljudje na listine namesti podpisa naredili le križec?

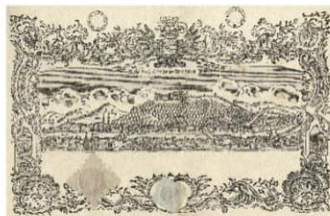
5. Sličice poveži z ustreznimi pojmi.

razglednica

listina

urbar

veduta

kodeks

načrt

6. Prišel si v arhivsko čitalnico. Tukaj ljudje pregledujejo arhivsko gradivo, ki so ga predhodno naročili. Ko svoje ugotovitve objavijo v različnih člankih, raziskovalnih nalogah ali kje drugje, morajo navesti, kje so dobili določene podatke za raziskavo. Znati morajo torej citirati arhivsko gradivo. Tudi ti pravilno navedi oz. citiraj arhivsko škatlo, ki je na mizi pred teboj. Isto škatlo prikazuje leva slička.

Znaš citirati tudi škatlo na desni sličici, ki je bolj posebna?

Ali si vedel, da se knjige včasih niso delile na strani, ampak na folije oz. pagine?

7. S pomočjo pomagal poišči parcelo številka 18/2 v nekdanjem Kapucinskem predmestju. Kakšen je naslov zgradbe, ki se danes nahaja na tem mestu?

Katera ustanova danes deluje na tem naslovu?

Nekdanje Kapucinsko predmestje se je nahajalo na območju današnjega _____ trga.

REŠITVE:

1. Prostor je hladen in temen, okna so zatemnjena. V prostoru je čisto in brez prahu. Arhivske škatle so zložene na lesenih, prostostojećih kovinskih in premičnih policah. Vrata v prostor so železna in debela.
2. pergament, živalskega
Pergament je v primerjavi s papirjem bolj hrapav, debelejši, bolj upogljiv, ni tako bele barve.
3. Od zgoraj navzdol: vtisnjen pečat, viseči pečat, slepi žig.
Rdeče pečate so imeli le najvišji sloji, vladarji. Črn in zelen pečatni vosek je pomenil nižji sloj.
4. 13
Vladarjev naziv je napisan z večjo in lepše oblikovano pisavo kot ostala listina.
5.
listina kodeks
veduta razglednica
urbar načrt
6. SI_ZAL_LJU/0488 Mesto Ljubljana, rokopisne knjige, t. e. 385, Cod. XVI, knjige 1–6.
SI_ZAL_LJU/0489 Mesto Ljubljana, splošna mestna registratura, t. e. 50 (fasc. 35, fol. 899–963, fasc. 36, fol. 1–426).
7. Kongresni trg 1.
Inštitut za novejšo zgodovino Ljubljana.
Kongresnega.

VIRI:

SLIKE ARHIVSKEGA GRADIVA:

- Slika 3: Vtisnjen pečat. SI_ZAL_LJU/0333 Zbirka listin, Listina 1454, marec 27., s. 1.
- Slika 4: Viseči pečat. SI_ZAL_LJU/0333 Zbirka listin, Listina 1395, november 8., Dunaj.
- Slika 5: Slepi žig. SI_ZAL_LJU/0333 Zbirka listin, Listina 1511, julij 13./19., s. 1.
- Slika 6: Listina s šestimi vtisnjenimi žigi. SI_ZAL_LJU/0333 Zbirka listin, Listina 1534, november 1., Ljubljana.
- Slika 7: Rdeč pečat v škattli. SI_ZAL_LJU/0333 Zbirka listin, Listina 1752, december 13., Dunaj.
- Slika 8: Črno-zelen pečat. SI_ZAL_LJU/0333 Zbirka listin, Listina 1538, april 1., Ljubljana.
- Slika 9: Listina cesarja Leopolda I. SI_ZAL_LJU/0333 Zbirka listin, Listina 1661, oktober 6., Dunaj.
- Slika 10: Listina. SI_ZAL_LJU/0333 Zbirka listin, Listina 1320, julij 31., Sterzing.
- Slika 11: Črno-bela veduta Ljubljane. SI_ZAL_LJU/0335 Zbirka pomočniških potnih listov in cehovskih spričeval, t. e. 1, a. e. 7, veduta Ljubljane na cehovskem spričevalu (23. maj 1820).
- Slika 12: Urbar. SI_ZAL_LJU/0488 Mesto Ljubljana, rokopisne knjige, t. e. 385, Cod. XVI, knjiga 1 (Špitalski urbar za leto 1659, fol. 1r, 1v–2r).
- Slika 13: Kodeks. SI_ZAL_LJU/0488 Mesto Ljubljana, rokopisne knjige, t. e. 1–123 (Cod. I, Zapisniki mestnega sveta 1521–1785).
- Slika 14: Črno-bela razglednica Ljubljane. SI_ZAL_LJU/0342 Zbirka fotografij, G2-007-004 (Razglednica kavarne Evropa in spomenika Sv. Trojice, 1911/1916).
- Slika 15: Načrt. SI_ZAL_LJU/0337 Zbirka zemljevidov in kart, a. e. 575 (Načrt Ljubljane, 1745).
- Slika 16: Arhivska škatla. SI_ZAL_LJU/0488 Mesto Ljubljana, rokopisne knjige, t. e. 385, Cod. XVI, knjige 1–6.
- Slika 17: Arhivska škatla. SI_ZAL_LJU/0489 Mesto Ljubljana, splošna mestna registratura, t. e. 50 (fasc. 35, fol. 899–963, fasc. 36, fol. 1–426).

SPLETNI VIRI:

- Logotip ZAL. <http://www.zal-lj.si/> (Dostop: 27. 5. 2018).
- Slika 1: Stavba ZAL. <http://www.zal-lj.si/files/2015/12/12.jpg> (Dostop: 27. 5. 2018).
- Predstavitev ZAL. <http://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/predstavitev/> (Dostop: 27. 5. 2018).
- Zgodovina ZAL. <http://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/zgodovina-arhiva/> (Dostop: 27. 5. 2018).
- Slika 2: Skladišče ZAL. <https://www.youtube.com/watch?v=lnzovNxVUrQ&feature=youtu.be> (Dostop: 27. 5. 2018).
- Slika 18: Stavba na Kongresnem trgu 1. <https://turistaocasional.files.wordpress.com/2013/03/ljubljana-edific3adcio-kazina.jpg> (Dostop: 27. 5. 2018).

ZAHVALE:

Najlepše se zahvaljujem arhivistki Barbari Žabota za vso prijaznost in pomoč. Predstavila mi je Zgodovinski arhiv Ljubljana in arhivsko gradivo v njem ter mi priskrbela slikovno gradivo, brez katerega bi bile naloge puste.

Avtor: Elena Franetič

Oblikovalec: Elena Franetič

Mentor: dr. Danijela Trškan

2018

PARTIZANSKA BOLNICA FRANJA

Partizanska bolnica Franja

Delovni list za 9. razred osnovne šole

Ime in priimek:

Datum:

Partizanska bolnica Franja

V drugi svetovni vojni so se Slovenci tako kot ostali svobodomiselnih narodi združili v osvobodilnem boju proti fašizmu in nacizmu. Vendar pa je imelo slovensko odporniško gibanje svojo posebnost – skrite bolnišnice. Ena takih je po kapitulaciji Italije nastala v težko dostopni soteski Pasice v Dolenjih Novakih. Ime je dobila po partizanski zdravnici Franji Bojc Bidovec. Do konca vojne je bilo ob potoku Čerinščica postopoma zgrajenih 14 lesenih barak in več pomožnih objektov. V njih se je zdravilo 578 težjih ranjencev, v zunanjih oddelkih bolnišnice pa še 300 lažjih ranjencev. Med ranjenci so bili poleg Slovencev tudi pripadniki drugih narodnosti.

Že eno leto po koncu druge svetovne vojne je bila bolnica Franja odprta za obiskovalce. Ljudje so povsem obnemeli, ko jo je 18. septembra 2007 povodenj skoraj povsem uničila. Sledila je rekonstrukcija. Uredili so zaledje, da bi preprečili ponovno katastrofo, in nato na podlagi načrtov ter dokumentacije obnovili objekte, izdelali kopije predmetov ter pridobili nadomestne predmete. Maja 2010 je Franja zopet odprla svoja vrata za obiskovalce. Danes je Partizanska bolnica Franja kot eden izmed kulturnih spomenikov nepremične dediščine na Cerkljanskem vključena v Mestni muzej Idrija, Oddelek Cerkno. Vpisana je na poskusni seznam svetovne dediščine pri UNESCO in nosi znak evropske dediščine.

Mestni muzej Idrija

Partizanska bolnica Franja
Dolenji Novaki pri Cerknem,
5282 Cerkno
www.muzej-idrija-cerkno.si

Delovni čas:

od 1. aprila do 30. septembra:
vsak dan, 9.00–18.00
od 1. oktobra do 31. oktobra:
vsak dan, 9.00–16.00

Navodila za delo

Bolnico Franja si boš ogledal v spremstvu vodiča. Med ogledom rešuj naloge v knjižici, ki jo pravkar držiš v rokah. Da boš naloge znal rešiti, moraš pozorno poslušati vodiča, še pomembneje pa je, da natančno opazuješ vse okrog sebe. Po vodenem ogledu boš imel na voljo še nekaj časa za samostojen ogled bolnice. Takrat boš lahko tudi dopolnil svoje rešitve nalog.

Naloge so namenjene devetošolcem. Ker mednje sodiš tudi ti, v roke hitro vzemi še pisalo in se z vodičem odpravi na ogled skrivne bolnice Franja.

Želim ti veliko uspeha pri reševanju nalog in še več zabave pri odkrivanju novega znanja!

1. Stojiš pred partizansko bolnico Franja. Kaj vse te obdaja? Kakšni so tvoji občutki? Spomni se tudi poti do bolnišnice. Uporabi tudi druge čute in ne le vid.

2. V izolirnici (baraka št. 2) je majhna peč. Kaj je na njeni levi strani in čemu je ta predmet služil?
3. V bolnišnici nas na minevanje časa opominjata dva predmeta. Poišči ju in navedi za katera predmeta gre. Zraven pripiši, kje si predmeta našel.

Je oba predmeta naredila ista oseba?

4. V kuhinji se skriva posladek. Opiši, kje v kuhinji ga najdeš in v kakšni embalaži je shranjen.

5. Na spodnji fotografiji je pet predmetov, ki ne sodijo v kuhinjo bolnice Franje. Jih lahko najdeš? Vsiljivce obkroži.

6. Ob ogledu partizanske bolnice si lahko opazil več portretov. Naštej vse osebe, ki jih portreti prikazujejo.

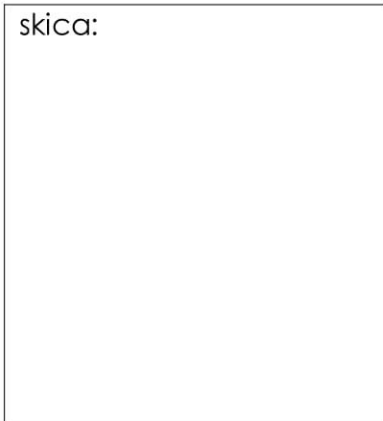
Katera oseba je bila največkrat upodobljena na portretih? Zakaj misliš, da je tako?

7. Natančno si oglej barako za ranjence (baraka št. 8). Popiši vse predmete, ki se nahajajo v njej.

zaporedna številka	predmet	število kosov

8. Poišči sobo za ranjene častnike. V njej so razstavljene bergele. Dobro si jih oglej in jih nariši.

skica:

Primerjaj bergele, ki jih vidiš v bolnici Franja s tistimi, ki jih uporabljamo danes.

9. V skladišču poišči nemški predmet. Za kateri predmet gre?

Kako veš, da je nekoč pripadal Nemcem oz. nemški vojski?

Kdaj je predmet nastal in na podlagi katerih dokazov to sklepaš?

10. Kateri predmet v bolnišnici Franja te je najbolj pritegnil in zakaj?

fotografija

Fotografiraj ga in doma sliko prilepi v okvirček.

Opiši, kako se je predmet uporabljal.

11. Napiši krajši dvogovor med dedkom in njegovim vnukom, v katerem dedek opisuje čas, ko se je zdravil v partizanski bolnišnici Franja.

REŠITVE:

- Do bolnice sem hodil po makadamski poti, ob gozdnem robu in ob potoku. Nekoliko sem se v zpenjal. Tik pred bolnico sem prišel do slapov Čerinščice, katerih bučanje sem slišal že prej. Od tu dalje sem hodil po kovinskem in lesenem mostu ter deloma po skalah. Moral sem paziti, saj je bilo spolzko. Po strmem v zponu sem prišel do Franje. Teren se je zrav nal. Okrog mene so lesene barake, pobarvane z maskirnimi barvami. Okrog oz. pod njimi teče potok, ki ga slišim žuboreti. Tako kot med potjo sem tudi tu obdan z visokimi stenami soteske.
- Ob peči sta opeki. Opeki so segreti in z njima segreti posteljo za ranjence oz. njihov e noge.
- Koledar za leto 1945 sem našel v sobi za zdravnike. V sobi za ranjence so bili na steno, obloženo s papirjem, narisani križci, ki so označevali dneve prebitev bolnišnici. Koledar je bil iz Partizanskega dnevnika, avtor križcev pa je ranjenec Harold C. Adams.
- Piškode najdem na desni strani kuhinje, na leseni pručki. Shranjeni so v kovinski škatli zelene barve, na straneh pa so narisani rdeči obroči. Na njih je z belo barvo napisano »BIZJAK BISCUITS«, znotraj obročev pa piše »PETIT-BEURRE«.
- Hitlerjev portret na steni, preproga na tleh, tekoče milo ob lijaku, flaška z rožnatim pokrovčkom na mizi, smetnjak ob steni na desni strani.
- Upodobljeni so Blasigh Rino Franco, Franc Rozman Stane, Tito, Stalin, Churchill, Roosevelt. Največkrat je upodobljen Tito, ker je bil v rhovni komandant NOV.

1	pograd	12
2	rjuhe	15
3	v zglavniki	8
4	odeja	9
5	peč (gasperček)	1
6	stropna svetilka	2
7	nočna posoda	1
8	mizica	1
9	portret Tita	1
10	portret Stalina	1

- Včasih so bile lesene bergle v obliki črke Y. Na vrhu in še na sredini so imele prečno nekakšno palčko oz. deščico. Zgornja je služila, da si se nanjo naslonil s pazduhami, srednja pa za to, da si se oprjel z rokami. Današnje bergle so sestavljene le iz ene kovinske »palice«, na sredini katere je še držalo za roke. Na vrhu je v obliki podkve oblikovan plastičen element, ki nas drži okrog nadlakti za boljšo stabilnost.

- Kanta za gorivo. Da je nemška vem zaradi napisov v nemškem jeziku, poleg tega je na njej napisano »Wehrmacht« (in to je bila nemška vojska). Na kanti je letnica 1941, na podlagi česar lahko sklepam na starost.
- Opišejo poljuben predmet. Naveden je primer za tehtnico. Najbolj me je pritegnila tehtnica, ker nisem takoj vedel kaj je ta predmet, za kaj se je uporabljal in kako. Na eno stran si položil stvar, ki so jo želel tehtati. Na drugo stran si polagal uteži (tukaj jih ne vidimo). Ko sta bili obe strani uravnovešeni, si odčital težo.
- Vnuč: Dedek, pogled kaj sem našel. Na tejsliki si pa v nekakšni čudni bolnišnici. Dedek: Haha, ja res bi lahko rekel, da je bila čudna. Veš, takrat smo se morali skrivati. Bila je v ojnja in sovražniki so nas iskali. Tudi bolnišnice so bile skrivne. Ko so me nosili tja, so mi zavézali oči in me trikrat obrnili, da nisem vedel v katero smer gremo. Tako nisem mogel izdati položaja. V bolnišnici me je oskrbela prikupna zdravnica. Franjaji je bilo ime. Po njej je bolnica dobila ime. Čeprav je imela na voljo le malo materiala in pripomočkov, se je vedno potrudila, da nas je čim manj bolelo. Bili smo prisiljeni improvizirati. Ti bi rekel, da smo izumljali nov e stvari. Vnuč: Kakšne stvari pa ste izumljali? Dedek: Marsikaj, skoraj vse kar smo potrebovali. Veš, celo postelje za bolničarke smo nekako naredili iz nekaj desk, namesto nog smo postavili pa kar dva hloda. Namesto anestezije smo pred operacijo spili kar žganje, da nas ni tako bolelo. Nekatere stvari so nam darovali tudi ljudje iz okolice. Pa tudi Amerikanci so potem iz letal spuščali pomoč. Vnuč: Dedi, te je bilo kaj strah, ker si moral živeti sredi gozda, v soteski? Pa še sovražniki bi vas lahko napadli. Dedek: Tudi strah nas je bilo. Pa so stražarji kar dobro poskrbeli za nas. Sovražniki nas niso nikoli odkrili. Nič ne skrbi! To so bili drugi časi, zdaj ni več vojne in bolnišnice so veliko lepše in bolje urejene. Pridi, greva raje pogledat, če ima babica kakšen sladoled.

VIRI:

SLIKOVNO GRADIVO:

- Slika 1: Evropska dediščina, Slika 2: Logotip Franje, Slika 3: Znak evropske dediščine, Slika 4: Bolnica Franja. <http://www.muzej-idrija-cerkno.si/index.php/si/lokacijerazstave/stalne-razstave/partizanska-bolnica-franja.html> (Dostop: 28. 5. 2018).
- Slika 5: Vstop v Franjo. Foto: Elena Franetič, april 2018.
- Slika 6: Kuhinja. Foto: Elena Franetič, april 2018.
- Slika 7: Tekoče milo. <https://www.makom.si/milo-tekoce-500ml-katrin> (Dostop: 21. 5. 2018).
- Slika 8: Hitlerjev portret. http://hitlerparody.wikia.com/wiki/File:Real_Adolf_Hitler.jpeg (Dostop: 19. 5. 2018).
- Slika 9: Flaška. <https://www.merkur.si/plastenka-za-vodo-domy-domy-0-6-l-iz-tritana-bpa-free-sortirane-barve> (Dostop: 19. 5. 2018).
- Slika 10: Preproga. <https://otto.shop.si/preproga-jonas-b737198671.html> (Dostop: 20. 5. 2018).
- Slika 11: Smetnjak. <https://www.casaideas.cl/basurero-plastico-pedal-321109400020/p> (Dostop: 19. 5. 2018)
- Slika 12: Bergle. Foto: Elena Franetič, april 2018.
- Slika 13: Tehtnica. Foto: Elena Franetič, april 2018.

SPLETNI VIRI:

- Predstavitve Mestnega muzeja Idrija. <http://www.muzej-idrija-cerkno.si/index.php/si/omuzeju/predstavitve.html> (Dostop: 28. 5. 2018).

OSTALO GRADIVO:

- Informacijske table na poti do partizanske bolnice Franje. (Gledano: april 2018).
- Brošura Partizanska bolnica Franja. Idrija: Mestni muzej Idrija – muzej za Idrijsko in Cerkljansko, 2013.

Avtor: Elena Franetič

Oblikovalec: Elena Franetič

Mentor: dr. Danijela Trškan

2018

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET

Rudolf Cvetko

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

Dopisnica iz koncentracijskega taborišča

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO

Adria

RUDOLF CVETKO

Rudolf Cvetko se je rodil leta 1880 v Senožečah. Z družino se je že v zgodnjih letih preselil v Ljubljano. V letih 1900 in 1913 je bil v vojski. Med vojaško službo se je od leta 1904 dalje večkrat udeležil sabljaških tečajev v telovadni in sabljaški šoli avstro-ogrsko vojske v Dunajskem Novem mestu. Kasneje je bil glavni učitelj na sabljaških tečajih. Leta 1912 se je udeležil olimpijskih iger v Stockholmu. Kot član avstrijske sabljaške reprezentance je bil prvi slovenski olimpijec. Osvojil je srebro v ekipnem tekmovanju s sabljo, kar je bila prva slovenska olimpijska kolajna. Tudi v kasnejšem življenju se je posvetil sabljanju. Bil je učitelj sabljanja, član v različnih sabljaških klubih, sabljaški sodnik ter utemeljitelj teorije in metodike sabljanja s sabljo in floretom. Za svoj prispevek je prejel več nagrad. Umrli je v Ljubljani, leta 1977.

1. Kakšna je drža osebe na sliki?
2. Na kateri poklic lahko iz slike sklepaš in zakaj?
3. Zakaj je ta oseba pomembna za Slovence?
4. Predstavljaš si, da si novinar in napiši kratek članek o uspehu Rudolfa Cvetka na olimpijskih igrah leta 1912.
5. Zamisli si spomenik, ki bi ga postavil v spomin Rudolfu Cvetku, in ga nariši.

Rešitve:

1. Oseba na sliki se drži vzravnan, resno, ponosno in samozavestno. Drža izraža disciplino.
2. Zaradi sablje na sliki lahko sklepamo na sabljanje.
3. Rudolf Cvetko je za Slovence pomemben, ker je bil prvi slovenski olimpijec in je osvojil prvo slovensko olimpijsko kolajno (srebrno).
- 4.

SLOVENSKI NAROD

Olimpijska kolajna je naša!

Stockholm, 18. 7. 1912

Slovinci smo na petih olimpijskih igrah, ki so se odvijale v Stockholmu, prišli do svoje prve olimpijske kolajne. Avstrijska sabljaška reprezentanca se je že od vsega začetka uspešno borila proti vsem nasprotnikom. Tekme niso bile lahke, vendar se je avstrijski ekipi uspelo uvrstiti v zasluženi finale. Zlata kolajna se je sicer za las izognila, vendar si je avstrijsko moštvo po zaslugi našega moža, Slovenca, Rudolfa Cvetka priborilo srebrno odličje. To je tako prva olimpijska medalja za našo domovino. Čestitke prvemu slovenskemu olimpijcu!

5. Učenci uporabijo domišljijo in zamišljen spomenik narišejo.

Viri:

- ~ Dolenc, E. (1994). Senožeče: Skupnost na prepihu. Koper: Rubic Trade, str. 91, 92.
- ~ Fotografija Rudolfa Cvetka. <https://siol.net/sportal/rio2016/selitev-v-sportno-vecnost-422706> (Dostop: 25. 5. 2018).
- ~ Olimpijske igre 1912, sabljanje. <https://www.sports-reference.com/olympics/summer/1912/FEN/> (Dostop: 25. 5. 2018).
- ~ Rudolf Cvetko. <https://www.rtv slo.si/sport/preostali-sporti/cvet-ko-ki-se-je-zapisal-v-korenine-slovenskega-sporta/297891> (Dostop: 25. 5. 2018).
- ~ »Smiley« <http://feldmanphoto.com/extraordinary-ideas-clipart-thinking/wonderful-inspiration-clipart-thinking-owl-coloring-pages-inspiring-ideas-animation-1-of-you-face-man-bubble-person-cap-the-exclusive/> (Dostop: 25. 5. 2018).
- ~ Znani sabljači. <http://sabljanjeizola.weebly.com/znani-sablja268i.html> (Dostop: 25. 5. 2018).

M. Helen Maria

(Frosinone)

Campo di Concentramento "FRASCLETTE" - Alatri

B. 40

Data Alatri 24/VI/43.

Notizie sullo stato di salute del mittente e famiglia: *Draga majka!*

Draga Tereza!! Danes ka je sr. Penjetele ne morem drugice kot da se i tako malo pomemim. Te namno sem tako odlojeno od kasneki moji dragi, moji misli so vesno pri tebi, sigo vesna ne jutira da nebi se spomnile od vsakih obmojih semo moji ne je rajsko ker niso da bi mi mogla moja teskova potovati. In ob takih pomnilih kot je danes se si hč. dno. spomnim mojsa vta, gudec, in naselektor

Notizie che si richiedono al destinatario:

Notizie che si richiedono al destinatario: draga Tereza? Oh draga Tereza se danes spomnim kmalega sr. Penjetele, in namno drugice kot da ob misli na lansko leto se mi oči porojajo. Kolikno indim pomnijo- jico se spomnijo po moji namci, ostavljanje se pri vsaki kapelici, tudi nase semo se kot potite kot druge druge tudi, me uboge semo se par mio imele polenega rube- na se vedno a vedim obantkom spomnijojo pr. da ho dan, in obtaj mi semo a mojo prijateljico se se vesna nasele in tuha a rha kom pusti obno, saj se spomnijo?

Upam, in priiskujem, saj presove pravi da misli mi tako dolgo da da nebi posijalo volje. Red par Firma Helen Maria dnevni moji parali ob a nase matice mo pramo lujim se da ti ne ho dosjho srtouy. ti moram znova vmeniti da mati se dolika spomnijo tudi vsi samojno 1/80 km

Corrispondenza a corso gratuito per gli internati civili di guerra

SPAZIO RISERVATO PER L'INDIRIZZO

bi nake si veltu postala ka se je sero? smili ce koliko nase a kolikno upanje inna vmo da nase je dosti bolni. Sedes priatlenje kaj nase od nasega. Rada deraja nevem ker se si go postala + pramo ali ma nase do sedaj mi ni se dajse. nase mi ni tiela mi spomnijo inami nasega. Pafret od 14.5 se dajse nasega ad Helene od 10.5. Tame je tudi in se veo dni pisal. Tame dajse. Tereza nam se ti sarkazmizim di troja mudi nasega pr. da nasega krtic mi pize, ce ho se kaj upadeka te pramo pramo pisal kaklo po nase. In nase mislim da ce pramo ce pramo da nase pramo shlo nase.

alla signorina
Paoli Antonia
presso fam. Schkovic
Via Duca d'Aosta n. 1
(Trieste)

BOLLO
della Direzione
del Campo
di Concentramento

DOPISNICA IZ KONCENTRACIJSKEGA TABORIŠČA

Senožeče so že po prvi svetovni vojni pripadle Italiji, kamor so sodile tudi po razkosanju Jugoslavije. Vaščani so že kmalu začeli z organiziranimi odporniškimi akcijami. V začetku leta 1943 je v partizane odšla prva večja skupina domačinov. Okupatorji so njihove družine takoj zaprli in jim zaplenili premoženje. Že naslednji mesec, februarja, je v partizane odšla še večja skupina vaščanov. Okupatorji so aretirali tudi njihove družine. Vse aretirane družine so takrat odpeljali v Trst in od tam naprej v italijanska taborišča – ženske v Frascette, moške v Cairo Montenotte. Ženske so se po kapitulaciji Italije vrstile domov, moške pa so prepeljali v taborišče Mauthausen. Trije so tam umrli, ostali pa so bili januarja 1944 izpuščeni.

1. Gre za primarni ali sekundarni pisni vir?
2. Od kod je bila dopisnica poslana in kdaj?
3. Kratko povzemi vsebino pisnega vira.
4. Kakšne občutke ti vzbuja pisni vir?
5. Zamisli si, da bi ti prejel to dopisnico. Napiši odgovor nanjo.
6. V skupinah poskušajte nemo uprizoriti življenje v koncentracijskem taborišču.

Rešitve:

1. Primarni pisni vir.
2. Dopisnica je bila poslana iz koncentracijskega taborišča Fraschette, dne 24. junija 1943.
3. Taboriščnica se na dan Svetega Rešnjega telesa spominja domačih, svojega domačega vrta, gredic in nageljčkov. Obuja tudi spomine na isti praznik leto prej. Na drugi strani nekaj vrstic nameni očetu, ki je bil v bolnišnici. Zahvali se še za denar in poslane pakete ter sploh za vse novice, ki jih prejme od doma.
4. Ob branju dopisnice se počutim žalostno. Praznike rada preživljam v krogu družine, taboriščnica pa je za to prikrajšana. Zaprta je v taborišču, kjer se zaveda, da njena usoda ni in verjetno tudi ne bo najbolj rožnata. Kljub otožnosti pa je zaznati kanček upanja, saj je omenjeno, da za dežjem vedno posije sonce.
- 5.

Draga prijateljica!

Senožeče, 9. 7. 1943

Oprosti ker ti šele zdaj odpisujem. Na vrtu sem imela veliko dela, oplet je bilo treba ves plevel, okopat krompir in opraviti še kopico drugih del. Pa kaj bi ti pravila, saj sama dobro veš. Pospraviti smo morali tudi seno za krave. Za nekaj dni se je vreme izboljšalo in cela vas je hitela s spraviom – na cesti je bilo toliko vozov, še sreča, da se ni kdo zaletel. Poskrbela sem tudi za tebi ljube nageljne, tako da nič ne skrbi. Ravno v tem času se je odprlo veliko cvetov. Tudi dišijo. Ko bi ti le lahko priložila cvet, da bi te malo razveselila. Pa saj ne bo večno trajalo. Saj si sama lepo povedala, da na koncu vedno posije sonce. Samo močna ostani. Tudi oče je pisal, da se njegovo počutje izboljšuje. Pravi, da ga bodo kmalu izpustili iz bolnišnice. Tebi in materi pošilja najlepše pozdrave. Sosedje vedno vprašajo po vaju in vaju pustijo pozdraviti. Ostani mi zdrava, prijateljica. Kmalu se ti zopet oglasim z novimi novicami iz domovine. Pristrčno te pozdravljam in poljubi še mater.

tvoja prijateljica Antonija

6. V skupinah zaigrajo nemi prizor iz življenja v taborišču.

Viri:

- ~ Dolenc, E. (1994). Senožče: Skupnost na prepihu. Koper: Rubic Trade, str. 45-49.
- ~ Dopisnica. Frascette, 24. 6. 2018. Osebni arhiv Elene Franetič.
- ~ »Smiley« <http://feldmanphoto.com/extraordinary-ideas-clipart-thinking/wonderful-inspiration-clipart-thinking-owl-coloring-pages-inspiring-ideas-animation-1-of-you-face-man-bubble-person-cap-the-exclusive/> (Dostop: 25. 5. 2018).

ADRIA

Stavba Adria je bila zgrajena leta 1912. V njej so bili prostori okrajnega sodišča, ki je prej delovalo v grajskem poslopju. Leta 1944 je bila zgradba požgana. Po vojni so jo obnovili in med leti 1946 ter 1964 je v njej delovalo zdravilišče za pljučno tuberkulozo s približno tridesetimi zaposlenimi in osemdesetimi bolniškimi posteljami. Prostore je nato kupila Tekstilna tovarna Senožeče ter jih spremenila v restavracijo Adria s tujskimi sobami oz. prenočišči. Leta 1984 je bila zgradba temeljito prenovljena. Ime restavracije je bil še zadnji spomin na nekdanjo pivovarno Adria, ki je v 19. in začetku 20. stoletja delovala v Senožečah. Na prelomu tisočletja je restavracija zaprla svoja vrata in od takrat je stavba prepuščena propadu. V zadnjih letih so jo nekoliko obnovili lastniki s Kitajske.

1. Kateri del je bil zgradbi dodan najpozneje?
2. Koliko vhodov v zgradbo vidiš na sliki?
3. Razberi hišno številko stavbe.
4. Naenkrat si postal lastnik zgradbe. Kakšni so tvoji načrti za zgradbo?
5. Postavljen si pred težko nalogo. Kot nepremičninski agent moraš prodati stavbo Adria, ki že dolgo sameva. Kupcu napiši prepričljiv e-mail, zakaj naj se odloči za nakup.

Rešitve:

1. Najpozneje je bila dodana ograja dvorišča. Na sami zgradbi je najnovejša streha in nekoliko dvignjeno pročelje pod streho.
2. Vidna sta dva vhoda v zgradbo (na vogalu in na terasi).
3. Hišna številka zgradbe je (Senožeče) 80.
4. Zgradbo bi najprej temeljito obnovila, vendar bi pri tem ohranila njeno prvotno zasnovo. Del stavbe bi namenila prenočiščem. Tako bi turisti imeli kje prespati, ko bi si ogledovali lokalne znamenitosti ali bi se le peljali skozi kraj. Mogoče bi majhen prostor namenila še gostilni, v kateri bi se gostje okrepčali. V večjem delu zgradbe pa bi prostore zase lahko našla različna društva, ki delujejo v kraju. Večji prostor bi bil namenjen še raznim srečanjem, pogovornim večerom in podobno. Izkoristila bi še dvorišče za samo stavbo, kjer bi v poletnih mesecih lahko prirejali prireditve na prostem.
5. Pozdravljeni!

Veseli me, da se zanimate za nakup stavbe Adria.

Zgradba stoji na odlični lokaciji, neposredno ob glavni cesti skozi kraj. V neposredni bližini je avtocestni priključek. Tisti, ki prihajajo z avtomobilom, imajo možnost parkirišča na dvorišču zgradbe, dodatna parkirišča so možna tudi neposredno ob zgradbi. Le nekaj korakov stran se nahaja še avtobusna postaja. Pravkar se ureja kolesarska steza skozi kraj, zaradi česar bodo imeli kolesarji varnejši dostop do lokacije.

Čeprav je stavba postavljena v središče kraja, pa se vam odpira čudovit pogled; z ene strani na Stari grad, na drugi strani pa na čudovite senožeti. Če si zaželite svežega zraka, se lahko sprehodite po širnih travnikih, ki obdajajo kraj, povzpnete se lahko na Stari grad, zahtevnejši pa bodo gotovo navdušeni nad Vremščico. V bližini zgradbe je trgovina, prav tako ni daleč bencinski servis in pošta.

Zgradba je bila pred nekaj leti delno obnovljena. Pročelje je bilo nekoliko dvignjeno, da se je lahko popravilo ostrešje. Zid okrog dvorišča je zgrajen na novo. Prav tako je bila dodana nova kovana ograja na sprednji strani stavbe. Notranji prostori so zaenkrat namenjeni restavraciji in prenočiščem. V primeru, da bi si jih želeli urediti po svoje, pa je prostora za kreativnost več kot dovolj.

Če imate še kakšno vprašanje ali bi si želeli ogledati stavbo, mi brez oklevanja sporočite.

Prisrčno vas pozdravljam, Elena Franetič.

Viri:

- ~ Dolenc, E. (1994). Senožče: Skupnost na prepihu. Koper: Rubic Trade, str. 64, 73.
- ~ Krajevni leksikon Slovenije. Repertorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in turističnimi podatki vseh krajev Slovenije. I. knjiga. Zahodni del Slovenije. (1968). Ljubljana: Državna založba Slovenije, str. 332.
- ~ Stavba Adria. Foto: Elena Franetič, januar 2018.
- ~ »Smiley« <http://feldmanphoto.com/extraordinary-ideas-clipart-thinking/wonderful-inspiration-clipart-thinking-owl-coloring-pages-inspiring-ideas-animation-1-of-you-face-man-bubble-person-cap-the-exclusive/> (Dostop: 25. 5. 2018).

TRETJI DEL

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

Naloga 12¹

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

Naloga 20²

¹ Naloga povzeta po: Trškan, D. (2007). Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem: naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, str. 20. <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-SW3Q34W9/965b33de-b6fa-4877-8ea7-fa06f48716cb/PDF> (Dostop: 7. 4. 2018).

² Naloga povzeta po: Trškan, D. (2007). Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem: naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, str. 28. <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-SW3Q34W9/965b33de-b6fa-4877-8ea7-fa06f48716cb/PDF> (Dostop: 7. 4. 2018).

12.

Fotografirajte ali narišite najstarejšo zgradbo v kraju. Odgovorite na vprašanja.

	1. Koliko naj bi bila zgradba stara?	
3. Ali se je zgradba od takrat, ko je bila zgrajena, spremenila?	2. Na podlagi katerih dokazov ste določili starost zgradbe?	6. Ali je zgradba takšna kot ostale v bližini?
4. Če da, zakaj je prišlo do sprememb?		7. Po čem se loči od ostalih oz. je podobna ostalim?
5. Če ne, zakaj ni prišlo do sprememb?	8. Zakaj je bila zgrajena?	
	9. Zakaj se je ohranila?	

¹ Mitnica. Foto: Elena Franetič, december 2017.

1. Koliko naj bi bila zgradba stara?

Mitnica naj bi bila zgrajena v začetku 13. stoletja, natančneje leta 1217². Potem takem bi bila zgradba stara več kot 800 let. Vendar pa je bila mitnica ob vključitvi v trško obzidje v 15. stoletju morda zgrajena povsem na novo³, kasneje naj bi bila v beneških vojnah požgana⁴ in obnovljena nekje v 16. stoletju. V tem primeru je zgradba stara okrog 500 let. V vsakem primeru je mitnica še vedno najstarejša zgradba v Senožečah.

2. Na podlagi katerih dokazov ste določili starost zgradbe?

Podatek o natančni starosti mitnice zasledimo v literaturi, vendar letnice 1217 na zgradbi ne vidimo. V srednji vek bi jo lahko umestili zaradi obzidja, v katerega je zgradba vključena in ki je ločevalo istoimensko vas in trg ter je služilo tudi kot obramba pred Turki. Na starost mitnice bi lahko sklepali še na podlagi starosti gradu (če to seveda vemo), saj je bil v obzidje vključen tudi grad. Na oboku mitnice, pod katerim poteka cesta, je sicer letnica 1594. Morda je to letnica, ko je bila zgradba po beneških vojnah ponovno zgrajena ali pa nakazuje le na kakšno prenovo stavbe. Danes te letnice sicer ne vidimo, ker je obok zavarovan zaradi podiranja stavbe.

3. Ali se je zgradba od takrat, ko je bila zgrajena, spremenila?

Že zaradi same starosti stavbe lahko rečemo, da se je zagotovo spremenila. Mitnica je bila, kot rečeno, poškodovana v beneških vojnah. Prav tako je verjetno utrpela poškodbe tudi med požari, ki so bili v kraju. Sklepam, da se je njena podoba spremenila tudi med turškimi vpadi. Ob vsaki obnovi je stavba torej vsaj nekoliko spremenila svojo podobo. V zadnjem času se je zgradba zelo spremenila v negativnem smislu, saj se je začela podirati, vdrtja je tudi streha, kar še pospešuje propadanje.

4. Če da, zakaj je prišlo do sprememb?

Do sprememb je prišlo zaradi različnih dejavnikov. V literaturi je navedeno, da je bila mitnica morda povsem na novo zgrajena potem, ko je bila vključena v trško obzidje. Takrat je zgradba zelo spremenila svojo podobo oz. lahko šele takrat govorimo o njenem nastanku. Zelo je bila razdejana med vojnami z Benečani, kar je zagotovo pripeljalo do sprememb. V literaturi zasledimo tudi podatek, da je imel v stavbi »amtman« svojo hišo s stolpom, žitno kaščo in vinsko kletjo, kamor so spravljali dajatve podložnikov; po požaru v trgu nekje v začetku 16. stoletja pa naj bi hiša ostala prazna⁵. Kdaj se je stavba kasneje obnovila žal nimam podatka. Na spremembo stavbe pa namiguje še omenjena letnica 1594. Stavbo so poškodovali tudi požari v kraju in zagotovo tudi turški vpadi. Sredi 18. stoletja je bila glavna cesta skozi Senožeče speljana mimo mitnice in takrat je stavba verjetno začela služiti drugim namenom, kar je posledično pripeljalo do sprememb. Verjetno je bila takrat preoblikovana v stanovanja. Sama se spomnim, da so v zgradbi še na prelomu tisočletja živeli ljudje. Odkar je zgradba sedaj približno 10 let zapuščena, je ni nihče prenavljal. Posledično se je stavba začela podirati. Zavarovali so le obok, da je varen za pešce, ki gredo po cesti; za avtomobile pot ni več prevozna. Lansko leto se je stavbi mitnice vdrla celotna streha in zgradba tako še hitreje propada in spreminja svojo podobo.

5. Če ne, zakaj ni prišlo do sprememb?

/

6. Ali je zgradba takšna, kot ostale v bližini?

Zgradba je podobna bližnjim stavbam, saj je del obzidja, ki je ločevalo trg Senožeče od istoimenske vasi in je hkrati služilo za obrambo pred turškimi vpadi. V bližini mitnice je še stanovanjska hiša, ki pa je nastala veliko kasneje in zgradbi mitnice ni podobna.

² Dolenc, E. (1994). Senožeče: Skupnost na prepihu. Koper: Rubic Trade, str. 14, 53-54. Gestrin, F. (1965). Trgovina slovenskega zaledja s primorskimi mesti od 13. do konca 16. stoletja. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, str. 201. Golec, B. (2006). Senožeče in Prem – nenavadni trški naselbini na t.i. Kraških gospostvih. Kronika: časopis za slovensko krajevno zgodovino, letnik 54, št. 3, str. 366. Sapač, I. (2005). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. 3, Notranjska. Knjiga 1, Med Planino, Postojno in Senožečami. Ljubljana: Viharnik, str. 148.

³ Sapač, I. (2005). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji, str. 148.

⁴ Gestrin, F. (1965). Trgovina slovenskega zaledja, str. 201. Sapač, I. (2005). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji, str. 148.

⁵ Golec, B. (2006). Senožeče in Prem. Kronika, 54, 3, str. 370.

7. Po čem se loči od ostalih oz. je podobna ostalim?

Zgradba mitnice je obzidju, v katerega je vključena, na pogled zelo podobna. To nas ne preseneča, saj sta bila zgrajena v istem obdobju ter istočasno verjetno tudi obnovljena. Opazimo, da je način gradnje podoben, podoben je tudi material, kamenje, iz katerega sta zgradba in obzidje zgrajena. Podobna je fasada, prav tako ostrešje. Višini mitnice in obzidja sta skoraj enaki, vendar stavba mitnice nekoliko izstopa iz linije obzidja.

Stanovanjska hiša, ki je v bližini, pa zgradbi mitnice ni v ničemer podobna. Vidimo, da sta fasada in material za gradnjo hiše povsem drugačna kot tista pri mitnici. Okna so drugačne oblike in imajo drugačne okvirje, tudi strehi sta povsem drugačni. Materiali pri hiši so novejši, barve so živahnejše. Hiša ima vrt, ki je ograjen s kovinsko ograjo, ki je prav tako barvna.

8. Zakaj je bila zgrajena?

Zgradba je bila sprva zgrajena kot mitninska postaja na glavni poti od notranjosti proti Jadranskemu morju in Trstu. Njen prvoten in tudi glavni namen je bil torej pobiranje mitnine. Ker je bila del trškega obzidja, je služila še kot vhodni stolp v trg in posredno kot obramba pred Turki in ostalimi napadalci. V novejšem času je stavba služila za stanovanja.

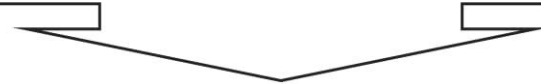
9. Zakaj se je ohranila?

Zgradba mitnice se je dolga stoletja ohranjala predvsem zaradi svoje vloge. Vsa promet iz notranjosti proti morju je namreč tekel mimo te mitninske postaje, ki je prinašala velik zaslužek. Ko je bila sredi 18. stoletja glavna cesta speljana nekoliko nižje in je mitnico zaobšla, je bila stavba najverjetneje preoblikovana v stanovanja. Stanovalci so svoj dom obnovljali in zgradba se je ohranila do danes. Ko je pred približno desetimi leti zadnja stanovalka zapustila stavbo mitnice, je le-ta začela propadati. Zgradba je vsak dan v bolj klavnem stanju in naši znaninci mogoče ne bodo več mogli občudovati te kulturno-zgodovinske dediščine.

Preučite izdajo krajevnega časopisa. Odgovorite na vprašanja.

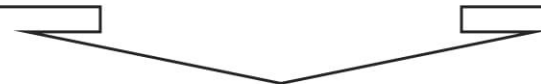
Ali izhaja časopis dnevno, tedensko, mesečno, letno ali kako drugače?

Glasilo je izhajalo občasno, večinoma enkrat oz. dvakrat letno.

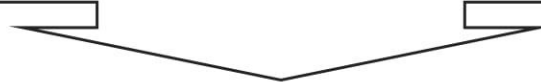
Komu je namenjen oz. kdo so njegovi bralci?

Glasilo je bilo v glavnem namenjeno prebivalcem krajevnih skupnosti Senožeče, Štjak in Vrabče. To lahko razberemo tudi iz samega naslova glasila.

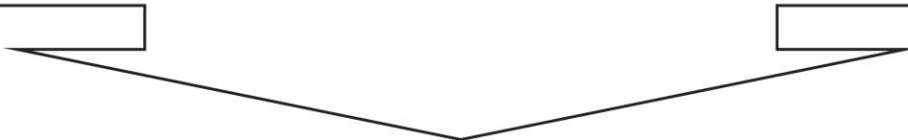
Katere so osrednje časopisne rubrike?

Osrednje rubrike so: Krajevna samouprava; Naše organizacije in društva; Iz zgodovine; Portreti; Naši izseljenci; Literarna priloga; Šport; Humor; Ali veste... . Navedene rubrike so sestavljene iz več posameznih člankov.

Ali časopis vsebuje tudi slikovno gradivo? Če da, kakšno? Če ne, zakaj ne?

Glasilo vsebuje veliko slikovnega gradiva. Na vseh naslovnica glasila je Valvasorjeva upodobitev Senožeč, ki je prirejena na ta način, da je vsakič drugačne barve (v obravnavani številki je upodobitev rumena). Na hrbtni strani te številke je fotografija z napisom »Pionirski festival v košarki 1984 mlajše pionirke«, ki je tako kot naslovnica prirejena v rumene odtenke. Obravnavana številka glasila vsebuje še 22 fotografij, ki dodatno ponazarjajo vsebino člankov, eno maketo naselja Senožeče in dve kopiji nagrade Borisa Kraigherja, ki jo je prejel Franc Oman. Neke vrste slikovno gradivo predstavljajo tudi nekateri med 16 reklamnimi oglasi, ki jih vsebuje glasilo.

Ali je informativni časopis ali izraža mnenja? Pojasnite.

Glasilo je informativno, vendar pa so izražena tudi mnenja avtorjev posameznih člankov. Še posebno informativne članke vsebuje rubrika Krajevna samouprava. Ti članki govorijo o novicah v Krajevni skupnosti Senožeče, naštetih so nosilci odgovorih nalog v Krajevni skupnosti Senožeče, predstavljeni zaključki programske volilne konference KK SZDL Senožeče z dne 14. 2. 1984, govora je o novelizaciji urbanističnega reda in o programu dela Krajevne skupnosti Vrabče v letu 1984. Tudi drugi članki so informativni in bralce seznanjajo z različnimi dogodki, povezanimi z domačim okoljem, vendar pa v ostalih člankih večkrat zasledimo avtorjevo mnenje. Posebej subjektivno obarvani so članki v rubriki Iz zgodovine. Tu nikakor ne moremo spregledati naklonjenosti partizanom in komunističnemu režimu. Naklonjenost slednjemu je izražena še v nekaterih drugih člankih, vendar ne tako izrazito.

Naslov časopisa: 27 vasi; glasilo krajevnih konferenc SZDL v krajevnih skupnostih Senožeče, Štjak in Vrabče

Datum izida: julij 1984

Številka, letnik: številka 1, letnik XI.

Število strani: 28

ZAKLJUČNI DEL

SAMOOCENJEVANJE

Kriteriji za projektne naloge:	Zadovoljivo (0 točk)	Dobro (0,5 točke)	Zelo dobro (1 točka)	Število točk:
Računalniško oblikovanje projektne naloge	Oblikovanje projektne naloge je neuskklajeno.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana.	1
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je malo, so vsebinsko ustrezna, vendar enaka.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko ustrezna in zelo raznolika.	0,5
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	1
Zahteve projektne naloge	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	1
Navedba virov in literature	Navedba uporabljene literature in virov je pomanjkljiva ali je ni.	Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov.	Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov.	1

Moja opisna ocena projektne naloge:	Projektna naloga izpolnjuje vse zahteve. Vanjo je vloženega veliko truda, kar dokazujejo atraktivno oblikovani delovni listi. Naloge se nanašajo na teren in niso pogojene z vodičevo razlago ali podatki iz literature, so zanimive in raznolike. Nekoliko manj raznolike so mogoče naloge glede bolnice Franje. Vsa vprašanja in naloge imajo podane ustrezne rešitve, prav tako so povsod navedeni uporabljeni viri in literatura.

POROČILO

Namesto poročila sem se udeležila ekskurzije v Celovec, ki je potekala 15. 5. 2018. Najprej smo obiskali Zvezno gimnazijo in Zvezno realno gimnazijo za Slovence. Tam sta nas sprejela ravnateljica in profesor zgodovine. Predstavila sta nam šolo in njeno delovanje. Profesor nam je nato nekoliko natančneje predstavil pouk zgodovine in maturo na njihovi šoli oz. v Avstriji. Najbolj me je presenetilo dejstvo, da se na slovensko gimnazijo vpisuje tudi precej otrok iz povsem nemških družin. Sledil je ogled Mohorjeve družbe v Celovcu. Direktorja Karl Hren in Franz Kelih sta nam izčrpno predstavila zgodovino in današnje delovanje Mohorjeve založbe ter Mohorjeve ljudske šole. Peljala sta nas tudi skozi prostore družbe. Za konec se nam je predstavil še Slovenski narodopisni inštitut URBAN JARNIK. Vodja inštituta nam je predstavila zemljevid hišnih, krajevnih in ledinskih imen krajev na Koroškem. Zemljevid se mi je zdel odlično zasnovan, saj tako stara imena ne bodo utonila v pozabo, hkrati pa bodo novi rodovi na podlagi starih imen znali razbrati, za kateri kraj gre. Za konec je nekaj besed o Krščanski kulturni zvezi povedal njen predstavnik. Izvedeli smo veliko novih informacij. Na podlagi osebnih izkušenj govornikov smo se lahko poučili o položaju koroških Slovencev skozi zgodovino in občutil resnično pripadnost narodu ter zavzemanju za njegov razvoj.

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

Ustreznost obveznosti pri predmetu bi ocenila s 5.

Naloge so nas usmerjale k načrtovanju dela na terenu. Razmisliti smo morali, kako načrtovati naloge, da se bodo resnično nanašale na teren, da bodo primerne za določeno starostno stopnjo ter da bodo učencem zanimive in hkrati poučne. Ker smo morali pri nalogah na vire načrtovati vsaj dve avtentični nalogi, smo bili prisiljeni razmisliti tudi o izvirnejših nalogah in ne le običajnih vprašanjih, ki bi se nanašala na vir. Z vsemi nalogami smo razvijali svoje sposobnosti uporabe različnih računalniških programov, s katerimi smo naloge, poročilo in predstavitev oblikovali.

Kaj ste pridobili s poročilom?

Namesto poročila sem se udeležila ekskurzije v Celovec. Na ekskurziji sem se seznanila z delovanjem slovenske gimnazije na avstrijskem Koroškem, z dejavnostjo Mohorjeve družbe ter Slovenskega narodopisnega inštituta URBAN JARNIK. Poleg seznanitve z dejavnostjo teh treh institucij, sem na podlagi osebnih izkušenj govornikov izvedela veliko novega o položaju koroških Slovencev.

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

Pri pisanju projektne naloge sem se naučila, kako sestaviti zanimive terenske naloge predvsem za učence osnovne šole. Pri sestavljanju nalog je potrebno upoštevati predznanje učencev in paziti na to, da naloge niso prelahke za določeno starost, hkrati pa ne smejo biti za učence prezahtevne. Spoznala sem, da površno poznavanje predmetov oz. arhivskega gradiva ne zadostuje za sestavo naloge v zvezi s temi predmeti, ampak moraš muzejske predmete oz. arhivsko gradivo zelo natančno poznati preden lahko sestaviš nalogo, ki se nanaša nanje. Iz tega razloga sem se pri sestavi nalog, posebno tistih o arhivskem gradivu, posvetovala s strokovnjaki in se izognila napačno sestavljenim nalogam ali rešitvam. Videla sem tudi, da je za pripravo delovnega lista potrebnega kar precej časa, saj si je potrebno muzej, arhiv oz. teren nasploh najprej dobro ogledati in ga preučiti, potrebno je dobiti ideje za naloge, te ideje nato urediti in jih na koncu oblikovati v pregleden in hkrati atraktiven delovni list. Da bi bili delovni listi kar najbolj atraktivni, sem se pri sestavi le-teh poslužila nekaterih računalniških funkcij, ki jih do sedaj še nisem uporabila. Tako sem se naučila nekaj novih stvari in dopolnila svoje spretnosti glede uporabe IKT.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge?

Pri pripravi projektne naloge posebno velikih težav nisem imela. Sprva sem bila nekoliko skeptična, kako mi bo uspelo sestaviti zanimive naloge na arhivsko gradivo, vendar sem po obisku v arhivu dobila veliko idej in menim, da mi je uspelo narediti simpatičen delovni list. Mogoče sem imela nekaj težav pri sestavljanju nalog na muzej. Sama sem bolnico Franjo namreč obiskala še preden je bila uničena v povodni in ko sem jo sedaj znova obiskala, je bilo predmetov veliko manj kot sem pričakovala. Kljub temu sem poskušala sestaviti naloge, ki se nanašajo na predmete in se izogniti nalogam, pri katerih bi si učenci morali pomagati z informacijskimi tablam ali z vodičevo razlago. Nekaj več časa, kot sem predvidela, sem porabila še za računalniško oblikovanje nalog oz. delovnih listov, saj sem se poslužila nekaterih računalniških programov oz. funkcij, katerih prej nisem še nikoli uporabila in sem tako sproti ugotavljala, kako delujejo.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

- Mogoče bi lahko izdelali en delovni list za osnovne šole in drugega za srednje.
- Študenti bi lahko načrtovali celodnevno ekskurzijo, v okviru katere bi obiskali arhiv in muzej, vanjo pa bi vključili še naloge na portret, primarni pisni vir in zgradbo oz. spomenik. Tako bi vse obveznosti (razen nalog iz delovnega zvezka) povezali v celoto.
- Vsekakor se mi zdi dobra ideja, da se v okviru terenskega dela sami udeležijo ekskurzije, ki je povezana s to tematiko.

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2017/18

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK: Saša Perović

DATUM: 30.5.2018

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

A faint, light blue outline map of Slovenia is visible in the background, showing the country's borders and major rivers. The text is overlaid on this map.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

OBČASNA RAZSTAVA
delovni list za srednjo šolo

ZAČASNA MEJA

Življenje in krepenenje v coni A

(1945 – 1947)

- Gorica je obmejno mesto • Tone Kralj: Rapallo • Tek za Trst • Devinski sporazum • Zavezniška vojaška uprava • Življenje na Goriškem med zavezniško vojaško upravo • Mednarodna komisija • Nova Gorica

ALI SI VEDEL?

- Naš muzej je tudi grad - imenovan Cekinov grad
 - Zgrajen je bil med letoma 1752 – 1755
- Nekaj časa so bili lastniki gradu potomci Petra Kozlerja, avtorja znamenitega Zemljevida Slovenske dežele in pokrajine
 - Po drugi svetovni vojni je bil grad podržavljen
 - Leta 1951 se je vanj preselil muzej

TVOJA NALOGA:

Pred teboj se nahaja delovni list, katerega moraš ob obisku razstave izpolniti. Na vprašanja odgovarjaš ob razlagi vodiča, nekaj pa boš moral najti tudi sam. Vsi odgovori se nahajajo v muzeju, samo treba jih je najti. Sedaj pa hitro po razstavi in srečno.

UVOD

Občasna razstava Življenje in hrepenenje v coni A obeležuje 70 letnico nastanka zahodne slovenske meje. Razstava se posveča orisu življenja na območju Julijske krajine v času med 1945 in 1947, ko je bila med Italijo in Jugoslavijo uvedena začasna meja, celotno Julijsko krajino pa je delila na dve coni, cono A in cono B. Cona A je bila pod zavzeiško vojaško upravo, kjer so se nastalili vojaki iz Velike Britanije in Amerike, cona B pa pod Jugoslovansko vojaško upravo. To območje začasne meje je tako postalo tudi tamponska cona, saj sta se na ozemlju Julijske krajine srečali dve različni vojski drugačnih ideologij.

Božo Štajer: Razmejitvena linija med cono A in cono B.

GORICA JE OBMEJNO MESTO

- Kaj pomeni, da je mesto obmejno? Pomagaj si s citatom Giuseppeja Perse.

.....
.....
.....

Pa vendar je danes moderno ponašati se z narodnostjo, brez natančne določitve, brez opredelitve. Zatorej vsem vam, ki bi vsak po svoje hotel, da bi bila Gorica italijanska, slovenska ali nemška, vsem vam odgovarjam, da mesto, postavljeno na mejo teh treh narodnosti, ne more in ne sme dajati prednosti enemu narodu, kajti če prav razumem svobodo, niso opravičilo neštivilo oseb kake narodnosti v primerjavi z drugo ne zgodovinsko poreklo narodov ne politični pogledi, prav nobenega opravičila ni za to, da bi si kak narod podredil drugega, da bi se oklical za prevladujočega v mejnem mestu, kjer živijo različni narodi [...] (Giuseppe Persa: Gorica je mejno mesto)

- Na zemljevidu označi, kje leži mesto Gorica. Pomagaj si z zemljevidom na razstavi.
- V kateri državi si ga našel?

.....

STONE KRALJ: RAPALLO

Novembra 1920 je s podpisom Rapalske pogodbe Kraljevina Italija pridobila ozemlja, ki jih je že prej okupirala in zahtevala zase. Četrtna slovenskega naroda je ostala za državno mejo, približno 350.000 Slovencev, naseljenih v obalnem pasu, v Trstu, manjši meri v Kopru, Izoli in Piranu, na Krasu, v notranjosti severne Istre, na Goriškem in v Posočju, Vipavski dolini, na Tolminskem, Pivškem in Ilirskobistriškem. Kmalu je politika italijanizacije prostora utrla pot nastajajoči fašistični ideologiji, ta pa si jo je v naslednjih letih prisvojila in jo uspešno razvijala v svojih raznarodovalnih politikah.

- Pogovori se z vodičem o čem govori slika in kaj simbolizira.

DRUGA SVETOVNA VOJNA

- 6. aprila 1941 so si slovensko ozemlje razdelili trije okupatorji. Označi na zemljevidu, kateri del je okupiral vsak izmed njih.

- Vsi okupatorji so načrtovali uničenje slovenskega naroda. Kakšna je bila Italijanska okupacijska politika?

.....
.....
.....
.....
.....

- Italija je leta 1943 kapitulirala oziroma razglasila prezpogojno vdajo, t.i. armistizio (premirje). Katera vojska je vkorakala na slovenska območja, ki so nekdanj pripadala Italiji?

.....
.....

- Veliko ozemlja pa so že začele nadzorovati partizanske enote. Kaj vse so partizanske enote obnovile?

.....
.....
.....

- Katera vojska je na začetku maja 1945 zasedla Trst, Gorico ter celotno Primorje?

.....
.....

MAJ 1945

- Dopolni besedilo:

Četrta jugoslovanska armada je v prvih dneh maja 1945 osvobodila mesti In Ter celotno Primorje. Slovenci so osvoboditelje navdušeno pozdravljali in slavili konec vojne. Vojska je namreč predstavljala in združitelja z matično domovino.

Italijansko prebivalstvo pa je novo, tujo vojsko spremljalo s in negotovostjo, saj je v njih videla novo okupacijsko oblast.

Zavezniki so hoteli ozemlje, ki ga je osvobodila jugoslovanska armada obdržati v svojih rokah in po vojni zahtevali, da to območje preide pod njihovo upravo. V prvih majskih dneh so se na spornem ozemlju razporedile tako enote, kakor tudi armade. Zavezniške sile so zahtevale umik enot JA iz območja, kar je Tito odklonil z besedami: „Te kraje smo osvobodili, ker etnično pripadajo naši domovini.“

Zaostreni politični položaj je Tito 26. maja 1945 komentiral na terasi ljubljanske univerze.

„Nočemo biti drobiž za podkupovanje. Nočemo, da nas mešajo v politiko nekih interesnih sfer!“

DEVINSKI SPORAZUM

Dopolni:

Pogajanja med Titom in zavezniki o zasedbi Julijske krajine in zaostrovanja med zmagovalci so 9. junija 1945 pripeljali do podpisa Beograjskega sporazuma. Vseboval je sedem točk, med drugim razdelitev ozemlja na ter umik jugoslovanskih čet, z izjemo 2.000 mož, iz cone A.

Dne 12. junija 1945 je zavezniška vojska prevzela oblast na območju zahodno od Morganove črte. Imenovana po generalu Williamu D. Morganu, podpisniku

beograjskega sporazuma, je novonastala demarkacijska linija zasedeno območje razdelila na dve zasedbeni coni: cono A, ki jo je upravljala in cono B, ki jo je upravljala..... Končni sporazum je bil podpisan 20. junija 1945 v Devinu.

- Na zemljevidu označi, katere meje predstavljalo dane barvne črte.
- Na zemljevidu označi ozemlje cone A in cone B.

ZAVEZNIŠKA VOJAŠKA UPRAVA

- Iz katerih držav so bili vojaki, ki so nadzorovali cono A? Kako so se imenovali?

.....

- Kakšne so bile naloge zavezniške vojaške uprave?

.....

.....

- Kdo so bili Čerini?

.....

- Zavezniška vojaška uprava je bila samooskrbna. Vlak je vsak dan v Videm, Gorico in Trst pripeljal izdelke iz Amerike. Naštej nekaj izdelkov ter drugih oblik samooskrbe:

.....

.....

.....

ŽIVLJENJE NA GORIŠKEM MED ZAVEZNIŠKO VOJAŠKO UPRAVO

Seveda se spomnim teh Amerikancev! Bila je velika razlika med Američani in Angleži. Angleži so bili bolj zadržani, bolj vzgojeni. Američani so se pretepali, povsod so delali trušč. Potem so prihajali s kamioni, naložili so gor dekleta in jih vozili na plese v Gorico. Mi smo imeli radi Američane, ker so nam nosili vsega: bombone, čokolade, belo moko. Spomnim se bele moke, sladice! Za nas, ki smo leta preživeli v vojni, je bil to raj. Bili so radodarni, k nam so hodili kupovat vino. Prinašali so vse, tudi odeje so nam nosili, in mi smo si delali ven plašče. Pri nas so živeli vojaški častniki, kar si želeli, so ti prinesli. Izobilja na pretek, medtem ko so Angleži bili bolj revčki. Spomnim se enega, ki nam je nosil, prinesel nam je kvečjemu zavitek čaja. Tako, v obzir. Torej videla sem popolnoma pijane Američane, ki so se nato topli, tako kot sem videla le v filmih.

Premisli:

- Kako se prebivalci spominjajo ameriških in kako angleških vojakov?

- Katere dobrine so ameriški vojaki prinašali lokalnemu prebivalstvu? Pomagaj si s citatom in predmeti na razstavi.

.....

.....

.....

- Kakšna je bila vloga ženske v času zavezniške vojaške uprave v coni A?

.....

.....

.....

.....

.....

Veliko med njimi se je tudi poročilo s temi Američani, a ne vse so našle Ameriko, ki so jo iskale.

OBISK MEDNARODNE KOMISIJE

Posebna mednarodna komisija, ki jo je septembra 1945 ustanovil svet Zunanjih ministrov, je cono A in B obiskala z namenom, da se na terenu seznanijo s položajem in ugotovijo etnično pripadnost ter gospodarske povezave in vplive.

- Kdaj je mednarodna komisija prišla v Julijsko krajino?

.....

- Kako sta obe skupini (Italijani in Slovenci) poskušali vplivati na odločitev komisije in s tem dokazovali legitimnost in kontinuiteto prisotnosti na območju?

.....
.....

NOVA GORICA

- Kdaj je bila podpisana Pariška mirovna pogodba, s katero je bila določena nova meja?
.....
- Pomagaj si z zemljevidom in zapiši potek nove meje. Kateri prostor je nova meja presekala na dvoje?
.....
- Kdaj je nova meja vstopila v veljavo?
- Kateri praznik praznujemo Slovenci na ta dan?
- Slovenci smo izgubili mesto Gorica, vendar smo zgradili novo. Kdo je bil prvi, ki je začel graditi Novo Gorico?
.....

**»Zgradili bomo Novo Gorico, toda stari se
kljub temu ne bomo nikdar odrekli.«
(France Bevk)**

ZAKLJUČNI DEL

1. REŠITVE NALOG:

- GORICA JE OBMEJNO MESTO

- ❖ Gorica
- ❖ Da je mesto obmejno pomeni, da v njej živijo ljudje različni narodnosti. Mesto tako postane multikulturno in definicija o pripadnosti mesta samo eni od držav postane izredno problematičen problem.

- TONE KRALJ: RAPALLO

- ❖ slika je nastala leta 1943 in iz likovnega dela razlagamo pomen rapalske meje za Slovence. Ženska: osrednja ženska figura, ki je odeta v narodno zastavo simbolizira zadinjeno slovenijo, ki je z rapalsko mirovno pogodbo leta 1920 izgubila Primorsko. Ograja: suličasta ograja, ki prebada žensko telo predstavlja Rapalsko mejo. Volkovi: simbolizirajo fašizem v Julijski krajini. 3 volkovi so bili v 1ww znak 78. Regimenta oziroma elitnega oddelka pehote iz Toskane in prav ta enota je v 6. Soški ofenzivi avgusta 1916 bistveno pripomogla k zasedbi Sobotina in padcu Gorice. Nemške maske: maske simbolno kažejo ignorantske obraze političnih udeležencev kupčije s Slo ozemlja l 1915, ko je bil podpisan Londonski sporazum. Prikazuje tudi vse tiste, ki so izkoristili uničevanje slovenstva v medvojni času ter v 2ww.Pritlikavca: v spodnjem kotu vidimo dva pritlikavca, ki zagrizeta v žensko figuro oziroma v Julijsko krajino onstran rapalske meje. Imata dve različni pokrivali: fašistično in vojaško – reperesija med obema vojnama in inasilje v času 2ww.Mošnja denarja: predstavlja Londonski sporazum s katerim je IT vstopila v 1wwFragment kapitela: med tacami volkulje je ostanek kapitela z napisom E.F. Era Fascista = začetek obdobja fašističnega štetja let. Simbolizira fašistično preganjanje slovencev v julijski krajini. Orel: nemški nacistični orel, ki se s kremplji zajeda v slovenski etnični prostor – Koroško.

- DRUGA SVETOVNA VOJNA

- ❖ Italijanska, nemška in madžarska okupacija
- ❖ Poitalijančevanje, raznarodovanje, nasilje nad prebivalstvom, italijanska koncentracijska taborišča.
- ❖ Nemci, ki ustanovijo Operacijsko cono Jadransko primorje
- ❖ Na ozemljih, ki so ga začele nadzorovati partizanske enote, je blo po 16 letih prisilnega molka obnovljena slovenska kultura, prosveta, gospodarsko – socialne in splošne družbene dejavnosti. V političnem pogledu je vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja Slovenije 11.9.1943 ustanovilo narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo, ki je bil do januarja 1944 najvišji organ oblasti na Primorskem.
- ❖ Jugoslovanska armada

- MAJ 1945

- ❖ Trst in Gorico
- ❖ Osvoboditelja
- ❖ Strahom
- ❖ Jugoslovanska, zavezniška

- DEVINSKI SPORAZUM

- ❖ Cona A, cona B
- ❖ Zavezniška uprava
- ❖ Jugoslovanska uprava

- ZAVEZNIŠKA VOJAŠKA UPRAVA

- ❖ Angleži in Američani – Blue Devils (Modri vragi)
- ❖ Glavna naloga zavzetenške vojske je bil nadzor prometa, blaga in ljudi iz cone A v cono B ter nazaj. Vojaške enote so lokalno prebivalstvo odvrčale od vstaj in spopadov med različnimi civilnimi skupinami nasportujočih si političnih pogledov. ZVU spodbujala in financirala javna dela na porušenih cestah, javnih zgradbah ter uničenih zasebnih domovih prebivalcev. Gradbena dela, ki so jih opravili v času ZVU, so še danes pomemben del povojne obnove in prenove. Popravljeni so bila šolska poslopja, urejene struge rečnega obrežja, popravljeni ceste in mostovi, zgrajeni kanalizacijski sistemi,...
- ❖ Čerini so bili civilni policisti iz vrst lokalnega prebivalstva
- ❖ V Čedadu so imeli tudi neodvisno tovarno Cocacole, ter tovarno v Gorici, ki je proizvajala sladoled imeli pa so tudi tovarno piva. V vsakem mestu, kjer so bile nameščene enote je bila ena ali več trgovin, kjer so prodajali vse osnovne dobrine. Ameriški Rdeči križ je postavjal stalne ali začasne bifeje, kjer so ob določenih urah ponujali čaj, kavo in razne prigrizke. V Gorici so imeli svojo lastno glasbeno in radijsko postajo, ki je vsak dan predvajala novice ter glasbene in kulturne programe za vojake. V beneški tiskarni časopisa Il Gazzettino je izhajala divizjska revija The Blue Devil – revijo so brezplačno razdelili med vojake. Ustanovljene so bile tudi športne organizacije ameriške vojske, ki so hodile na tekmovanja

- ŽIVLJENJE NA GORIŠKEM V ČASU ZAVEZNIŠKE VOJAŠKE UPRAVE

- ❖ V spominih prebivalcev cone A prevladujejo zgodbe o »Amerikanih«, medtem ko se angleških vojakov slabo spominjajo. Ameriški vojaki se v zgodbah predstavljajo kot veseli, zdravi, močni, lepo oblečeni in kot prinašalci blagostanja.
- ❖ Zgodbe o Američanu, ki nosi čokolado, bel kruh, cigarete in dobrote, je najpogostejši spomin na zaveznike.
- ❖ Ženska vloga – na eni strani legalna prostitucija, na drugi strani romantične zveze z ameriškimimi vojaki

- OBISK MEDNARODNE KOMISIJE

- ❖ Marec 1946
- ❖ Z manifestacijami in protestnimi notami

- NOVA GORICA

- ❖ 10.2.1947
- ❖ Pogodba, ki ni zadovoljila nobene od vpletenih strani, je določila mejo, ki je potekala od Peči do Brd po stari avstrijsko-italijanski meji, nato prečkala Sočo in se pri Štivanu vzhodno od Tržiča spustila k morju. Razmejitev je goriški prostor presekala na dva dela, posegla je v stoletja politično, kulturno in gospodarsko enoten prostor.
- ❖ 15.9.1947
- ❖ Dan priključitve Primorske k matični domovini
- ❖ Mladinske delovne brigade

2. VIRI ZA GRADIVO:

- ❖ Muzej novejše zgodovine Slovenije, občasna razstava, Življenje in hrepenenje v coni A.
- ❖ Muzej novejše zgodovine, slikovno gradivo:

Božo Štajer: Razmejitvena linija med cono A in cono B (verjetno O. P. 36) na dan odhoda anglo-ameriških vojakov, 16. 9. 1946.

Zbirka Foto Slovenija, inv. št. FS 4076-31

Marjan Pfeifer: Priprave na sprejem mednarodne razmejitvene komisije, 7. 3. 1946.

Zbirka Foto Slovenija, inv. št. FS 3073-35

Zemljevid Julijske krajine, na katerem sta označeni razmejitveni liniji stare meje Kraljevine Italije in avstro-ogrske monarhije ter nova rapalska meja po letu 1920. Med obema je vrisana nova začasna meja, ki je ozemlje razdelila na cono A in cono B Julijske krajine.

Tito v Ljubljani. Danes je druga Jugoslavija, ki natanko vodi račun o svojih pravicah in o svojih bratih. *Primorski dnevnik*, 28. maja 1945.

3. LITERATURA:

- ❖ Širok, Kaja. *Kalejdoskop goriške preteklosti. Zgodbe o spominu in pozabi*. Založba ZRC, 2012.
- ❖ ZAČASNA meja : življenje in hrepenenje v coni A : (1945-1947) / [avtorji Kaja Širok ... [et al.] ; uredila Kaja Širok]. - Ljubljana : Muzej novejše zgodovine Slovenije, 2017
- ❖ Zgodovina v šoli, *Zahodna meja v 20. stoletju*. letnik XV, št. 1-2, MMVI,

MUZEJ NOVEJŠE
ZGODOVINE SLOVENIJE

Začasna meja; Življenje in hrepenenje v coni A – delovni list

Avtorica: Saša Perović

Oblikovala: Saša Perović

Mentor: dr. Danijela Trškan

Letnica: maj, 2018.

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

ARHIV – ZAKLADNICA SPOMINA

Delovni list za učence 9. razreda osnovne šole

Kaj je arhiv • kaj hranimo • zgodovina arhiva • arhivalije

ARHIV SE PREDSTAVI:

Zgodovinski arhiv Ljubljana je javni zavod s področja kulture, ki ga je ustanovila država. Njegovo osnovno poslanstvo je hramba arhivskega gradiva, naše neprecenljive kulturne dediščine in kulturnega spomenika. Kakor ima arhivsko gradivo, ki ga hranimo, trajen in poseben pomen za znanost, kulturo in pravno varnost prebivalcev, tako je tudi ustanova, ki to gradivo hrani, postavljena za varuha naše kulturne identitete in temeljev demokracije.

TVOJA NALOGA:

Ob ogledu Zgodovinskega arhiva Ljubljana reši naloge, ki te čakajo na delovnem listu.

1. KAJ JE ARHIV?

DOBRODOŠLI V ZGODOVINSKEM ARHIVU LJUBLJANA.

Arhiv je ustanova, ki pridobiva, hrani in daje v uporabo arhivsko gradivo.

- Kje v arhivu se hrani arhivsko gradivo?

.....

Tukaj so shranjene ogromne količine zgodovinskih podakov, ki so zapisani v različnih oblikah.

Kakšne dokumente hrani arhiv:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Arhivsko gradivo vsebuje neposredne informacije o dogodkih in osebah, zato predstavlja za raziskovalce zgodovine. Gradivo v arhivu je urejeno po, kjer lahko najdemo vsa gradiva nekega ustvarjalca ne glede na njegovo vsebino.

2. KAJ V ARHIVU HRANIMO?

Arhivsko gradivo izhaja s številnih področij človekovega ustvarjanja in delovanja: največ iz uprave, pravosodja, vzgoje in izobraževanja, gospodarstva, zdravstva, družbenih organizacij in kulture.

Med gradivi v arhivu lahko tako najdete zapisnike sej upravnih organov, šolske kronike, popis prebivalstva, pravosodne spise, načrte javnih zgradb, razglednice slovenskih krajev in še marsikaj drugega.

- Koliko tekočih metrov arhivskega gradiva hrani zgodovinski arhiv Ljubljana?
.....
- Najmanj koliko let mora preteči, da dokument postane arhivalija?
.....
- V katero stoletje sega najstarejši arhivski dokument zgodovinskega arhiva Ljubljana?
.....

Osnovne podatke o arhivskem gradivu lahko najdete na:

❖ <http://www.siranet.si/suchinfo.aspx>

Digitalno gradivo :

❖ <http://www.zal-lj.si/project/digiteka/>

3. ZGODOVINA ARHIVA

Ob ogledu filma odgovori na vprašanja:

- Kdaj so nastali prvi javni arhivi?.....
- Kdaj je bil ustanovljen zgodovinski arhiv Ljubljana, ki je s tem postal prva arhivska institucija na slovenskem?
- Kdo je bil prvi arhivar, ki je deloval v mestnem arhivu?
- Kateri župan mestne občine Ljubljana ga je postavil na to funkcijo?
.....
- Na katerih pet enot je razdeljen zgodovinski arhiv Ljubljana?
.....
.....
- Kaj je primarna naloga arhivarja?
- Kdo lahko postane arhivist?
- Zakaj je arhivsko gradivo shranjeno v posebnih depojih?
.....
- Kje si lahko posameznih ogleda arhivsko gradivo? Ali ga lahko odnese s seboj domov?

4. ARHIVALIJE

Poglejte si arhivalije, ki jih hrani naš arhiv ter odgovorite na vprašanja. Pomagajte si z virom in razlago vodiča.

- Šolske ocene olimpijca Leona Štuklja

Vor- und Zuname des Schölers: *Štuklj Leon*

Vor- und Zuname, Stand und Wohnung des verantwortlichen Schölers: *Leopold Štuklj, General, Seltzer, Rindhofen*

I. Semester										
	Mathematik	Physik	Chemie	Botanik	Zoologie	Geographie	Historie	Deutsch	Slavisch	Englisch
I. Konf.	g	g	g	g	g	g	g	g	g	g
II. Konf.	g	g	g	g	g	g	g	g	g	g
Namen des Schölers	g	g	g	g	g	g	g	g	g	g

II. Semester

- Iz vira izberi, kakšne ocene je imel Leon Štukelj?

.....

.....

- Za katero šolsko leto je bilo izdano spričevalo?

- Katere predmete so takrat poučevali v šoli?

.....

.....

.....

- **Najstarejša listina – privilegij vojvode Henrika glede plačevanja davkov**

- Katerega leta je nastala listina?
- Na kakšen način so listine potrjevali?
- Koliko listin danes hrani zgodovinski arhiv Ljubljana?

- **Reklamni letak gostilne Huber iz srede 19. stoletja**

- Letak gostilne Huber je eden najstarejših oglaševalskih letakov v slovenskem jeziku
- Kdo je bil lastnik gostilne?
- Na katerem trgu je bila gostilna?
- Kakšno ime je gostilna še imela?

ZAKLJUČNI DEL:

1. REŠITVE NALOG:

- Kaj je arhiv?
 - ❖ Arhivsko gradivo hranimo v depojih
 - ❖ Arhiv hrani: listine, načrte, zemljevide, rokopise, fotografije, avdio - video posnetke
 - ❖ Arhivsko gradivo predstavlja primarni vir za raziskovalce zgodovine
 - ❖ Gradivo v arhivu je urejeno po arhivskih fondih.

- Kaj hranimo?
 - ❖ V arhivu je moč najdi 15.000 m arhivskega gradiva
 - ❖ Gradivo mora biti starejše od 30 let
 - ❖ Najstarejši arhivski dokument sega v 14. stoletje

- Zgodovina arhiva:
 - ❖ Konec 19.st.
 - ❖ 1898
 - ❖ Anton Aškerc
 - ❖ Ivan Hribar
 - ❖ Kranj, Škofja Loka, Novo mesto, Idrija
 - ❖ Varovanje zapisov
 - ❖ Zgodovinarji, pravniki, etnologi z univerzitetno izobrazbo
 - ❖ Zaradi varnosti, varujejo gradivo pred ognjem, vodo, vročino in slabim zrakom
 - ❖ V čitalnici arhiva. Gradivo ne smemo odnesti s seboj domov

- Arhivalije:
 - Šolske ocene olimpnika Leona Štuklja
 - ❖ Ocene nakazujejo na dober uspeh
 - ❖ Za šolsko leto 1915
 - ❖ Verouk, nemški, slovenski, latinski, grški jezik, geografija in zgodovina, matematika, filozofija

 - Privilegij vojvode Henrika
 - ❖ 1320
 - ❖ Z žigom in podpisom
 - ❖ 212

 - Reklamni letak gostilne Huber
 - ❖ Janez Huber
 - ❖ Sejemnski trg 287 poleg Poljan
 - ❖ Pri Avstrijskem dvoru

2. VIRI ZA GRADIVO:

- ❖ Predstavitveni film o arhivu: <http://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/film-o-arhivu/> (pregledano 11.4.2018)
- ❖ Reklamni letak gostilne Hubert: <http://www.zal-lj.si/2014/09/04/arhivalija-meseca-september-2014/> (pregledano 11.4.2018)
- ❖ Privilegij vojvode Henrika: <http://www.zal-lj.si/project/1320-julij-31-sterzing/> (pregledano 11.4.2018)
- ❖ Ocene Leona Štuklja <http://www.zal-lj.si/2017/03/31/arhivalija-meseca-april-2017/> (pregledano 11.4.2018)

3. LITERATURA:

- ❖ Kontestabile Rovis, Mirjana, *Varovanje dokumentarnega in arhivskega gradiva pri izvajalcih vzgoje in izobraževanja*, arhivska publikacija, december 2017.
- ❖ Trškan, Danijela, *Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem*, znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, Ljubljana 2008.
- ❖ Vilfan, Sergij, *60 let Mestnega arhiva ljubljanskega*, Mestni arhiv ljubljanski, Poročila in pregledi gradiva, zvezek 1, Ljubljana, 1959.

Arhiv – zakladnica spomina, delovni list:

Avtorica: Saša Perović

Oblikovala: Saša Perović

Mentor: dr. Danijela Trškan

Letnica: april, 2018.

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET

CESAR FRANC JOŽEF I.

Franc Jožef I. je bil cesar avsto-ogrške monarhije vse od leta 1848 do leta 1916. Vladal je celih 68 let in postal eden tistih evropskih vladarjev, ki so bili na prestolu najdlje.

Franc Jožef I se je rodil 18. avgusta 1830 leta na Dunaju. Kot 18 letni fant je prevzel krono v svoje roke in postal predzadnji Habsburški vladar. Leta 1854 se je poročil s cesarico Elizabeto, ki je poznana predvsem po imenu Sisi. Franc Jožef I. se je uveljavil kot mogočen vladar tudi na Slovenskem. Naše kraje je obiskal večkrat, prvič leta 1850, v Ljubljano pa je kasneje še nekajkrat vrnil.

Umrli je sredi prve svetovne vojne, nasledil pa ga je zadnji habsburški vladal Karel Habsburžanski.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA, POMAGA J SI S PORTRETOM CESARJA:

1. V kakšna oblačila je napravljen cesar?
2. Kaj na portretu se ti zdi najbolj reprezentativno ?
3. Katero orožje ima cesar pripeto za pas?
4. Misliš, da je bil cesar v resnici tako velik?

KARIKATURA: vizualno likovno delo, s katerim pretirano in popačeno predstavimo vizualne lastnosti.

POSTANI KREATIVEN:

1. Nariši karikaturu cesarja Franca Jožefa I. in pri tem upoštevaj njegov izgled, ki ga vidiš na sliki.
2. Predstavljaš si, da si postal cesar avstro-ogrške monarhije. Postavi se v pozo, ki bi jo izbral za portret, sošolec pa naj te nariše.

1. Rešitve nalog:

- ❖ Cesar je oblečen v cesarsko uniformo z rdečimi hlačami in belim suknjičem. Okoli trupa nosi, na suknjič pa ima pripete medalje, okoli pasu pa ima sabljo.
- ❖ Njegova cesarska uniforma, sablja in medalje ter drža cesarja, saj s tem nakazuje svojo veličino in pomembnost.
- ❖ Za pasom ima cesar pripeto sabljo.
- ❖ Ne, cesarji so slikarju pogosto povedali želje in pričakovanja, kako jih bo portretiral.
- ❖ Narišejo karikaturu Franca Jožefa I.
- ❖ Postanejo cesarji in si izberejo položaj portreta, prijatelj pa ga nariše.

2. Viri in literatura:

- ❖ Antoličič, Gregor, *Franc Jožef*, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2016.
- ❖ Demmerle, Eva, *Habsburžani*. Cankarjeva založba, Ljubljana, 2013, str. 195 – 213.
- ❖ Franc Jožef, *Mladina*, 15.4.2016 (pregledano: 11.5.2018)
<https://www.mladina.si/173708/cesar-franc-jozef/>
- ❖ Slikovni vir: Muzej novejšje zgodovine Slovenije, stalna razstava – Slovenci v 20. stoletju.

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

»Draga mati!

Sporočam ti, da sem kot kolovodja upornikov v Judenburgu obsojen na smrt. Še nekaj trenutkov in preselim se v večnost. Vem, da te bodo biriči peganjali zato, ker si rodila takega sina. Toda bodi ponosna, da je tvoj sin umrl za pošteno slovensko stvar. Če nismo mogli doseči svojega cilja mi, pridejo za nami drugi, ki bodo to delo nadaljevali in dovršili. Naša kri bo prelita zato, da se bo bolje godilo našim potomcem /.../. Hudo mi je, ker boš na starost, ko si tako potrebna moje pomoči, ostala sama /.../.

Tvoj sin Lojze.«

(Pismo judenburškega upornika
Lojzeta Štefaniča, v: Štefka Zadnik,
Ivan Križnar, Zgodovinska čitanka 8,
DZS, Ljubljana, 1991, str. 10)

UPOR SLOVENSКИH VOJAKOV V JUDENBURGU LETA 1918

V zadnjem letu prve svetovne vojne je izburhnil upor slovenskih vojakov v Judenburgu 12. maja 1918 leta. Vodja upora slovenskega vojaštva je bil Anton Hafner, pridružilo pa se mu je okoli 1300 vojakov 40. ter delno 41. in 42. pohodnega bataljona.

Vojaki so se uprli tik pred odhodom na bojišče zaradi slabih razmer v vadbenem taborišču ter z zahtevo po prenehanju vojne in vrnitvijo nazaj v domovino.

Enote generala Antona Kosla so upor v nekaj dneh zadušile, vodje upora pa postavile pred naglo vojaško sodišče ter šesterico obsojenih v navzočnosti postrojenega moštva ustrelile.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA, POMAGAJ SI Z VIROM:

1. Ali pisec obžaluje svoje dejanje?
2. Na kaj naj bo mati Judenburškega upornika ponosna?
3. Zaradi česa mu je hudo?
4. S kakšnim upanjem pisec stopa v smrti?

POSTANI KREATIVEN:

1. Zamisli si, da si se znašel v enaki situaciji kakor pisec pisma. Kakšna bi bila tvoja vsebina pisma? Zapiši svoje misli, ki bi jih poslal domačim v domovino.
2. Nariši prizor upora Judenburških vojakov, kakor si ga predstavljaš sam !

1. Rešitve nalog:

- ❖ Pisec svojih dejanj ne obžaluje, saj je trdno prepričan, da bo umrl za pošteno slovensko stvar.
- ❖ Svoji materi sporoča, da nas bo ponosna na njega, saj bo umrl zaradi poštene slovenske stvari.
- ❖ Piscu je hudo zaradi tega, ker bo njegova mati na starost ostala sama.
- ❖ Pisec stopa v smrt z upanjem, da se bo zaradi njih potomcem godilo bolje.
- ❖ Napišejo pismo svojim domačin in probajo razumeti trpljenje in strah vojakov prve svetovne vojne
- ❖ Narišejo prizor upora Judenburških vojakov.

2. Viri in literatura:

- ❖ Dobnik, Jerica, *Raziskujem preteklost 9, priročnik za učitelje*. Založba Rokus d.o.o., Ljubljana, 2006, str. 21.
- ❖ *Pismo judenburškega upornika Lojzeta Štefančiča*, Zgodovinska čitanka 8, DZS, Ljubljana, 1991, str. 10.
- ❖ Štepec, Marko, *Take vojne si nismo predstavljali*. Muzej novejšje zgodovine Slovenije, 2014, str. 101.
- ❖ Ude, Lojze, *Anton Hafner, voditelj upora slovenskega vojaštva v Judenburgu 12. maja 1918*. dostopno na:
<https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-CUWOB009/a039dc91-91b9-404f-9b83-08d9a41dc9c7/PDF> (pregledano: 12.4.2018)

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK

LJUBLJANSKI NEBOTIČNIK

Ljubljanski nebotačnik je ena izmed najbolj prepoznavnih zgradb v Ljubljani. Z izgradnjo Nebotačnika so začeli v juliju 1930 leta, do končno pa je bil zgrajen 21. februarja 1933 leta, ko je bila uradno odprta kavarna v najvišjem nadstropju ljubljanskega Nebotačnika. Projekt za nebotačnik je po naročilu Pokojninskega zavoda izdelal arhitekt Vladimir Šubic v sodelovanju z najbolj odličnimi arhitekti, kiparji in drugimi ustvarjalci takratnega obdobja. V temeljni kamen ljubljanskega Nebotačnika je vrezan verz pesnitve Otona Župančiča: „Da naše zrno bo imelo leho in nam bo letina pod varno streho.“

Po odprtju je bila to najvišja stavba v srednji Evropi in do druge svetovne vojne najvišja stavba na Balkanu, saj je visok kar 70 metrov. V višja nadstropja je že tedaj vozilo dvigalo, kar je bila velika novost, sicer pa je za dostop zgrajeno tudi monumentalno spiralno stopnišče, po katerem se lahko tudi danes povzpnete do samega vrha nebotačnika.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA, POMAGAJ SI S SLIKO:

1. Kje v Ljubljani se Nebotačnik nahaja? Znaš razbrati na vogalu katerih dveh ulic stoji?
2. Koliko nadstropij meri v višino?
3. S pomočjo slike ugotovi kaj beseda Nebotačnik pomeni in zakaj so mu nadali takšno ime.

SI KREATIVEN?

1. Postani arhitekt in nariši ljubljanski nebotačnik po svojem okusu!
2. Si predstavljaš kakšen je razgled iz vrha nebotačnika? Napiši ali nariši kaj v Ljubljani lahko vidiš iz najvišjega nadstropja nebotačnika.

1. Rešitve nalog:

- ❖ Nebotičnik v Ljubljani stoji v strogem centru mesta na vogalu Slovenske ceste in Štefanove ulice.
- ❖ V višino meri Nebotičnik 13 nadstoj.
- ❖ Beseda nebotičnik pomeni zelo visoko večnadstropno stavbo. Sama beseda je zložena iz nebo in tikati se, ker naj bi bil nebotičnik tako visok, da se dotika neba.
- ❖ Narišejo nebotičnik po svojem okusu.
- ❖ Iz nebotičnika lahko vidiš na vse smeri Ljubljane tako da lahko narišejo in napišejo mnogo drugih zgradb mesta ali pa tudi spomenikov, trgov, ulic,...

2. Viri za uporabljeno nalogo:

- ❖ Muzej novejše zgodovine Slovence, oddelek za dokumentarno fotografijo: „*Nad nami nebo, pod nami Ljubljana: Ljubljanski Nebotičnik.*“
(<https://fototekamnz.com/2014/02/21/nad-nami-nebo-pod-nami-ljubljana-ljubljanski-neboticnik/>) (pregledano 12.4.2018)
- ❖ „*Nekoč v Ljubljani: Nebotičnik I.*“, Delo, 3.3.2016
(<http://www.delo.si/novice/ljubljana/nekoc-v-ljubljani-neboticnik-i.html>)
(pregledano 12.4.2018)
- ❖ „*Prvi ljubljanski nebotičnik.*“, Delo, 25.8.2012
(<http://www.delo.si/druzba/panorama/prvi-ljubljanski-neboticnik.html>)
(pregledano 12.4.2018)
- ❖ *Slika Nebotičnika:*
https://www.google.si/search?sa=G&hl=sl&q=Ljubljana&tbm=isch&tbs=simg:CAQSIQEJ2iZRmODEpXMAiQELEKJU2AQaAggVDAsQslynCBpiCmAIAxloiBWGFYUV5B2HFbEN_1R3CCu4dvgrqPvl46CrpPvM4yiLnKuc-5Sq5ORowqKIYPLVvzxQ5HWdNaLdeK_17IP-HsNAbML6AMN6DwOS1do6EtFFpGhKqH40dzag8TIAQMCxCOv4IGgoKCAgBEgQBWP23DA&ved=0ahUKEwin477NxrTaAhUHLVAKHYbcAgwQwg4IlygA&biw=681&bih=617 (pregledano 12.4.2018)

TRETJI DEL

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

13 naloga

Obiščite javno zgradbo (muzej, arhiv, knjižnico, grad) in odgovorite na vprašanja, povezana z notranjimi prostori. Upoštevajte vrstni red vprašanj.

	1. Kakšna je bila funkcija prostorov v preteklosti? 2. Navedite nekaj dokazov ta te funkcije.	
3. Izberite en prostor. Kako se je ta prostor spreminjal? 4. Kateri so bili razlogi za te spremembe? 5. Kateri so dokazi za te spremembe?	Ime zgradbe: Ljubljanski grad Funkcija zgradbe: Dnaes: truiistična točka mesta Ljubljana Skupno število prostorov: 14 različnih prostorov	6. Kateri prosotr ima najlepši razgled? 7. Kateri prostor je največji? 8. Kateri prostor je najmanjši? 9. Kateri prostor je najsvetlejši? 10. Kateri prostor je najtemnejši?
	12. Kaj vitez prostorov pove o obdobju, v katerem so bili zgrajeni?	11. Kaj vitez prostorov pove o prejšnjih lastnikih oz. ljudeh, ki so jih uporabljali?

1. Kakšna je bila funkcija prostorov v preteklosti?

Funkcija prostorov je bila različna: na eni strani so bili prostori namenjeni bivanju vladarjev, na drugi strani pa kot shramba in skladišče orožja ter strateški prostori namenjeni za obrambo gradu pred sovražniki. Ker je bil ljubljanski grad nekaj časa tudi zapor je bil del gradu namenjen zapornikom v obliki ječ.

2. Navedite nekaj dokazov za te funkcije.

Obrambni prostori namenjeni vojski so osnovani na način, da so lahko vojaki s topovi ali loki streljali proti sovražni vojski. Ostanke lin na zidovih so vidni tudi danes. Prav tako so se ohranile ječe iz časa 19. stoletja. Prostori, kjer so bivali vladarji pa so danes velike sobe brez opreme, tako da nam o tem pričajo le pisni viri.

3. Izberite en prostor. Kako se je ta prostor spreminjal?

Palacij → palacij je dvorana, v kateri je deželni glavar nekdanje prirejal slovesne sprejeme in gostije in prav tu so se izvajale pomembne pristojnosti grajskega gospoda. V virih je bil prostor opisan kot poslikana dvorana, kjer je bila jedilnica z okroglo mizo in dvanajstimi sedeži.

V času na prelomu stoletja med 19. in 20. stoletjem so vsi grajski prostori in z njim tudi Palacij služili kot osebni domovi Ljubljančanov, ki so bili preseljeni na grad zaradi sanacije mesta.

Po prenovi ljubljanskega gradu v 21. stoletju pa so ohranili prvotno namembnost palacija, namreč tudi danes se palacij uporablja kot dvorana, kjer se dogajajo razni dogodki, od sprejema pomembnih ljudi do kino dvorane in razstavnega prostra umetniških del.

4. Kateri so bili razlogi za te spremembe?

Preselitev občanov v grad je bil strateški razlog občine zaradi prenove mesta, vendar prebivlaci na gradu niso ostali zelo dolgo. Po njihovi izselitvi grad ni doživel sprememb, na to je moral počakati vse do današnjih dni, ko so na ljubljanski občini sprejeli načrt obnove gradu in v sklopu načrta je bila izvedena tudi prenova Palacija, pri kateri so se odločili pokazati prvotno namembnost prostora.

5. Kateri so dokazi za te spremembe?

Dokaz, da je Palacij po prenovi obdržal svojo prvotno funkcijo je viden že v sami postavitvi prostra. Gre za veliko dvorano, ki je prazna, saj se njena namembnost spreminja po želji ljudi in dogodka, ki v Palacijo poteka. Obdržali so velike stene in strop obogatili z lesom rdeče barve, kar kaže na nekdanjo plemenito skupino ljudi, ki je prebivala na gradu. Prav tako so obdržali prehod preko palacija, ki povezuje sosednje sobane s osrednjim grajskim prostorom.

6. Kateri prostor ima najlepši razgled?

Najlepši razgled ima razgledni stolp .

7. Kateri prostor je največji?

Največji prostor je grajsko dvorišče, saj je osrednji prostor, ki se razprostira po središču grada.

8. Kateri prostor je najmanjši?

Najmanjši prostor na gradu je soba, kjer je bila nekoč kaznilnica in tudi danes grad ohranja njeno prvotno obliko.

9. Kateri prostor je najsvetlejši?

Najsvetlejši prostor je Palacij, saj je okoli in okoli obdan z okni, tako da v sam prostor prodira veliko svetlobe.

10. Kateri prostor je najtemnejši?

Prostor, kjer je bila včasih kaznilnica, saj v njej ni nobenih oken zaradi namembnosti prostora.

11. Kaj videz prostorov pove o prejšnjih lastnikih oziroma ljudeh, ki so jih uporabljali?

Videz prostorov govori o tem, da je bil grad v prvi vrsti uporabljen kot starteški prostor pred obrambo celotnega mesta. Celotna funkcija gradu je podrejena vojaški obrambi mesta, na kar nas opozarja veliko prostorov, ki so zasnovani kot razgledni stolpi, katerih funkcija je bila pregled nad celotno pokrajino. Tudi plemiči, ki so si grad lastili so ga obnavljali in dozidavali na način vojaške funkcije gradu. Tudi osebni prostori ljudi, ki so bivali na gradu so zelo skromni in majhni, namreč funkcija gradu ni bila v reprezentativnosti bogastva in veličine plemičev.

12. Kaj videz prostorov pove o obdobju, v katerem so bili zgrajeni?

Videz prostorov nam pove, da se je grad nenehno širil in nadgrajeval na kar nas opominjajo leseni in kamniti deli gradu. Lepo je vidno tudi to, kako se je orožje tekom let spreminjalo (iz hldnega v ognjeno orožje) saj so morali obrambne stolpe prirediti glede na orožje, ki ga je uporabljala sovražna vojska. Prav tako so vsi prostori gradu med seboj povezani z obrambnimi prehodi, tako da so imeli pregled nad celotno pokrajino v primeru morebitne nevarnosti.

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

14 naloga

Poiščite katerikoli slikovni vir (npr. umetniško sliko, fotografi jo, zemljevid, graf), ki govori o domačem kraju. Odgovore napišite v okvire. Upoštevajte vrstni red vprašanj.

4. Katera vprašanja si morate še postaviti, da boste slikovni vir bolje razumeli?

3. Česa vam slikovni vir ne pove?

2. Kaj lahko domnevate in sklepate iz slikovnega vira?

1. Kaj vam ta slikovni vir pove?

1. Kaj vam ta slikovni vir pove?

Slika ljubljanske Šiške iz leta 1918 mi pove, da je bil ta del Ljubljane nekdanje zelo redko poseljen. Ljudje na tem območju so pretežno živeli od poljedelstva saj je bilo na ozemlju, kjer lahko danes vidimo po večini stanovanjske objekte ogromno ozemlja poseljeno z njivami. Le to pa nam priča o tem, da je bila okolica Ljubljane še sto let nazaj zelo malo poseljena.

2. Kaj lahko domnevate in sklepate iz slikovnega vira?

Iz slikovnega vira domnevam, da je prišlo do gostejše poselitve ljubljanske okolice sigurno po letu 1918 ter da so se ljudje na tem območju pretežno ukvarjali s poljedelstvom. Sklepam pa, da so velike kmetijske posesti kmalu zamenjali stanovanjski objekti in industrijski obrati zaradi samega preseljevanja ljudi v mesto, ki se je tako začelo širiti v njen okoliš.

3. Česa vam slikovni vir ne pove?

Iz slikovnega gradiva je težje razbrati kje so vodile ceste na območje Šiške nekoč, ter s kakšnimi prevoznimi sredstvi so se ljudje premikali po svojem okolju. Iz slike lahko to predvidevamo. Prav tako nam slikovni vir ne govori o tem, koliko dejansko je bilo na tem območju hiš, saj slika zajame same del nekdanje okolice Ljubljane, vidimo pa lahko da so bile hiše zelo strnjeno sezidane v obliki vasi, okoli njih pa so se razprostirale kmetijske površine.

4. Katera vprašanja si morate še postaviti, da boste slikovni vir bolje razumeli?

Prvo vprašanje, ki bi si ga zastavila je, na kateri lokaciji današnjega predmestja Ljubljane je bila slika posneta, namreč le s tem bi lahko naredili primerjavo z današnjim videzom istega ozemlja. Prav tako bi bilo dobro pridobiti podatke o številčnosti poselitve ljubljanske Šiške iz obdobja po prvi svetovni vojni, saj bi s tem lahko naredili statistično analizo, kdaj so se ljudje množično začeli preseljevati v predmestje. Prav tako pa bi preko slike želala ugotoviti tudi to, s katerimi kmetijskimi panogami so se takratni prebivalci tega območja ukvarjali.

Navedite vir za slikovno gradivo:

<https://zgodovinanadlani.si/razglednica/siska/> (pregledano, 11.4.2018)

Kraj: Ljubljana – Šiška

Posneto: 1918

Lastnik: Milena Župančič

Digitaliziral: MKL – Slovanska knjižnica

ZAKLJUČNI DEL

Samoocenjevanje

Kriteriji za projektne naloge:	Zadovoljivo (0 točk)	Dobro (0,5 točke)	Zelo dobro (1 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge	Oblikovanje projektne naloge je neusklajeno.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana.	1
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je malo, so vsebinsko ustrezna, vendar enaka.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko ustrezna in zelo raznolika.	0,5
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	1
Zahteve projektne naloge	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	1
Navedba virov in literature	Navedba uporabljene literature in virov je pomanjkljiva ali je ni.	Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov.	Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov.	1

Moja opisna ocena projektne naloge:	Projektne naloge pri predmetu Terensko delo v osnovni in srednji šoli so narejene v skladu z zahtevami. Vprašanja so ustrezna in raznolika in pri vsaki nalogi so podani odgovori ter navedena literatura in viri. Naloge so tudi ustrezno oblikovane ter s tem postale bolj atraktivne za učence. Za vse dane naloge sem se potrudila, tako vsebinsko kakor tudi oblikovno.

POROČILO

Namesto poročila sem se udeležila strokovne ekskurzije v Celovec, dne 15.5.2018.

3. ZAKLJUČNI DEL

3.1 SAMOOCENJEVANJE

Kriteriji za poročilo	Nezadovoljivo (0 točk)	Zadovoljivo (0,5 točk)	Dobro (1 točka)	Zelo dobro (2 točki)	Število točk
Uvodna predstavitev institucij in učne poti	Uvodna predstavitev je pomanjkljiva in ni podana za vse institucije in učno pot.	Uvodna predstavitev je zelo natančno podana za vse obiskane institucije in učno pot.			0,5
Opis in refleksija obiskanih institucij in učne poti	Opis in refleksija sta zelo skromna in pomanjkljiva.	Opis je manj ustrezen, skromna je refleksija o primernosti za šolsko delo.	Opis je podan ustrežno. Refleksija o primernosti za šolsko delo je ustrežna.	Opis je podan zelo natančno in pregledno za vse institucije in učno pot. Refleksija o primernosti za šolsko delo je zelo natančna.	2
Oblikovanje poročila	Poročilo je manj ustrezno oblikovano in manj pregledno ter ne vključuje vseh zahtevanih elementov.	Poročilo je zelo ustrezno računalniško oblikovano in vključuje vse zahtevane elemente.			2

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

Kaj ste pridobili s poročilom?

Namesto poročila sem se udeležila strokovne ekskurzije v Celovec, dne 15.5.2018.

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

OCENA 5:

S projektno nalogo sem pridobila znanja v sestavi delovnih listov za terensko delo ter oblikovne spretnosti za pripravljeno gradivo, ki je tako postalo bolj atraktivno za učence.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge in poročila?

Težave so nastajale predvsem pri sestavi ustreznih vprašanj ter kreativnosti pri sestavi avtentičnih vprašanj za naloge na vire. Prav tako pa tudi poglobitev znanja predvsem na področju arhiva in predstavitev arhiva za dobro narejen delovni list.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Predmet terensko delo je bil izveden zelo dobro, vsa prejeta navodila so bila konkretno dana, tako da nisem imela težav pri izdelavi nalog za predmet. V prihodnje bi predlagala, da bi eno od institucij (arhiv ali muzej) obiskali skupaj in tako dobili še boljši vpogled v terensko zasnovano dela.

Autorji prispevkov:

SARA ABRAHSMBERG

ANA ČIČ

ELENA FRANETIČ

SAŠA PEROVIĆ

BOŠTAN POTOČNIK

SABINA POŽAR

METOD RUDOLF

***Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XVI, št. 5***

ISSN: 1581-8713

ISSN: 1581-8721 (ELEK. VERZIJA)

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2018